Η ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

Ζ' ΕΤΟΣ — ΑΡΙΘ. 79 Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ - ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΜΑΪΟΣ 1911

ΞΕΝΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ "ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗΣ,,

Η ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΑΝΘΕΩΝ ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑι

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΝΑ ΜΗΝΑ

Από τῆς πρώτης Μαΐου ἀρχίζει διά τάς Ἀθήνας ἡ καλοκαιρινή ἐποχή. Αὐτό εἰς τ' αὐτιά ἑνός ξένου δὲν κάμνει καμμίαν ἐντύπωσιν. Εἰς ὅλα τά μέρη τοῦ κόσμου — τά μέρη, τά ὁποῖα εἶναι ὑπό τάς ἰδίας γεωγραφικάς καὶ φυσικάς συνθήκας, ὑπό τάς ὁποίας εἶναι κ' ἡ Ἑλλάς — τό καλοκαῖρι ἀρχίζει βεβαίως τόν Μάϊον, διότι δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀρχίσῃ τόν Ἰανουάριον ἡ τόν Σεπτέμβριον.

Εἰς τάς Ἀθήνας ὅμως πρόκειται περί ὁλοκλήρου μεταβολῆς, ἡ ὁποία γίνεται εἰς τόν βίον τῶν ἀνθρώπων, συνεπείᾳ τῆς μεταβολῆς τῆς ἐποχῆς. Ὁ Ἀθηναῖος, ζῶον κατοικίδιον καθ' ὅλον τόν χειμῶνα, γίνεται τό καλοκαῖρι ἄστεγος Ἀτσίγγανος.

Διῃρημένη ἡ ζωή του εἰς δύο περιόδους. Εἰς τήν μίαν περίοδον, ἀπό τοῦ Νοεμβρίου μέχρι τέλους ἡ μέσων Ἀπριλίου, εἶναι ὁ ἄνθρωπος τῆς στέγης, τῶν κλεισμένων παραθύρων, τῆς στενῆς κ' ἀμπαιωμένης οἰκογενειακῆς ζωῆς. Ἀδύνατον νά τόν ἀποσπάσετε ἀπό αὐτήν. Καθισμένος εἰς τό πλαῖ τῆς θερμάστρας ἀκινητεῖ, ξεσταίνεται καὶ περιμένει ἐνιαχοῦ νά φθάσῃ τό πολύ ἡ ἐνδεκάτη, διά νά πάῃ εἰς τό κρεββάτι του. Ἂν ὑπάρχῃ περίπατος, ἔξοχή, θέατρον, ὕπαυθρον, ὅλα αὐτά τοῦ εἶναι πράγματα ἄγνωστα κ' ἀνοφέλῃ, τῶν ὁποίων δὲν γνωρίζει τήν χρῆσιν.

Ἤλθεν ὁ Μάϊος: Γενική ἀνατροπή εἰς τήν ζωήν τό σπῆτι ἐγκαταλείπεται, ὡς νά ἦτο μολυσμένον. Ὁ Ἀθηναῖος, ἡ γυναίκα του, τά παιδιά του, ἡ ὑπηρέτριά του κ' ὁ σκύλος του, δεμένος ἡ λυτός, πέρνουν τούς δρόμους. Τό βράδυ ἐλάχιστοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι, ποῦ τρώγουν στό σπῆτι των. Οἱ περισσότεροι τρώγουν εἰς τό ξενοδοχεῖον, εἰς τήν Κηφισσιάν, εἰς τό Φάληρον, εἰς τήν ἀμμουδιά, εἰς τό τραπεζι τοῦ τωμπλ-νγ' ὅτ, ἤ κάτω ἀπό τά πεῦκα. Ἕνας γύρος εἰς τάς συνοικίας τῶν Ἀθηνῶν, Κυριακῆν ἀπόγευμα, δίδει τήν ἰδέαν ὅτι κάμνετε μίαν ἐπίσκεψιν εἰς τά ἐρείπια τῆς Πομπηΐας. Πότε δέ κοιμᾶται; Εἶναι μυστήριον.

Ἡ ἀστυνομία, τῆς ὁποίας ὁ προορισμός εἶναι νά διατελῇ ἄγρυπνος, ἀνέλαβε νά προστατεύσῃ τόν ὕπνον τῶν Ἀθηναίων, κανονίζουσα τέλος τῶν θεατριῶν παραστάσεων τήν δωδεκάτην κ' ἡμίσειαν μετά τά μεσάνυκτα. Καί αἱ Ἀθῆναι ἀπειλοῦν νά ἐπαναστατήσουν κατά τῆς τυραννίας αὐτῆς.

Διότι ἡ τυραννία τῆς ἀστυνομίας θύγει τήν καλοκαιρινήν θεατρομανίαν τῶν Ἀθηναίων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΕΝΤΟΥ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝΤΕΣ ΤΑΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΠΑΡΕΛΑΣΙΣ ΤΟΥ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ ΔΙΑ ΤΗΣ ΛΕΩΦΟΡΟΥ ΑΜΑΛΙΑΣ [Φωτ. Δ. Γαλάνη]

Ἡ πόλις τῶν διακοσίων χιλιάδων κατοίκων, ἡ ὁποία δὲν κατορθώνει νά ἔχῃ ἕνα θέατρον τόν χειμῶνα—οὔτε ἕνα—ἔχει τοὐλάχιστον τριάντα τό καλοκαῖρι. Ὑπάρχει τώρα μελόδραμα, ὀπερέτα, δράμα, κωμωδία, φάσσα, ἐπιθεώρησις, κωμειδύλλιον, παντομίμα, φασουλῆς καὶ καραγκιόζης. Ἑπτά Ἑλληνικά θέατρα μέ εἴκοσι δύο διευθυντάς — αὐτή εἶναι ἡ ἀναλογία — καὶ μὲ σαράντα ἐννέα πρωταγωνιστρίας, δίδουν παραστάσεις ἔργων, τά ὁποῖα ἀνεβαίνουν ἐπάνω εἰς τήν σκηνήν μὲ τήν ὡριμότητα ντομάτας ἀρχῶν Μαΐου. Ἐννοεῖται ὅτι, ὅπως ἡ ντομάτα τῶν ἀρχῶν Μαΐου δὲν εἶναι δυνατόν παρά νά φέρῃ κοιλιακάς ἐνοχλήσεις, ἀπαραλλάκτα εἶναι μοιραῖον νά καταλήξῃ εἰς κοιλιακάς ἐνοχλήσεις καὶ ἔργον, τό ὁποῖον ἕνας θίασος ἀνεβάζει βιαστικά μὲ δύο δοκιμάς, διά νά προλάβῃ ἄλλον θίασον, ὁ ὁποῖος πρόκειται ν' ἀνεβάσῃ τό ἴδιον ἔργον βιαστικώτερα μὲ μόνον μίαν.

Αὐτό ὅμως συμβαίνει εἰς τά μεγάλα θέατρα· τά μικρά δὲν ἔχουν ἀνάγκην νά συναγωνισθοῦν μὲ αὐτήν τήν ἰλιγγιώδη ταχύτητα. Κάθε Φασουλῆς εἶναι εὐχαριστημένος, ἂν ἐκμεταλλευθῇ μόνον τήν συνοικίαν γύρω του. Καὶ ἡ συνοικία εἶναι ἀρκετή νά θρέψῃ ἕνα ἐμψυχον διευθυντήν καὶ εἴκοσι ξυλίνους ἠθοποιούς. Οἱ τελευταῖοι δὲν τρώγουν, — τό σπουδαιότερον — οὔτε τρώγονται. Ὅπως ἔγινεν ὁ θίασος εἰς τήν ἀρχήν τῆς περιόδου, ἔτσι θά μείνῃ μέχρι τέλους.

— Τό πολύ πολύ, μοῦ ἔλεγεν ὁ Κονιτσιώτης, ἐκεῖ κατά τόν Αὔγουστον νά δώσω τόν Πασχάλη στόν τόρνο νά μοῦ τόν διορθώσουνε λίγο, γιατί ἔχει χαλάσῃ τό ξύλο του, ἀπό τό ξύλο ποῦ τρώει.

Ὁ Πασχάλης, ὁ ξυλένιος ἥρως, τρώγει διαρκῶς ξύλο, δὲν διαμαρτύρεται καὶ δὲν φεύγει ἀπό τόν θίασον νά πάῃ εἰς ἄλλον. Καὶ ὁ κόσμος τοῦ Φασουλῆ, τοῦ Χατζαβάτη, τοῦ Μπάρμπα Γιώργου, μένει ἐνθουσιασμένος. Ὅσον παλαιότερα τά ἔργα, τόσον περισσότερον εὐχαριστεῖται. Κάπου κάπου δίδονται καὶ νέα. Εἰς τά Πετράλωνα παίζεται τώρα μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν ὁ «Ὀθέλλος», ὡς παντομίμα. Τό κοινὸν σπαράσσεται ἀπό τήν συγκίνησιν, ὁ δὲ Σαίξπηρ θριαμβεύει καὶ χωρίς λόγια.

Καὶ εἶναι πραγματικῶς περίεργη αὐτή ἡ δημοτικότης τῆς παντομίμας εἰς τόν τόπον, ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ τόσον τά λόγια.

Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, ὄχι ἄεργοι, ἀλλ' ἄνθρωποι ἀνεγμένοι εἰς τήν ἐργασίαν, οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦν νά κλέψουν μίαν ὥραν ἀπό τάς ἀσχολίας των, διά ν' ἀκούσουν εἰς τήν Βουλήν λόγια. Στρυμωγμένοι εἰς τό θεωρεῖον, τεντώνοντες τόν λαιμόν, ροφοῦν τήν ρητορικήν, μολονότι τά ἐννενήντα ἑκατοστά τῶν λεγομένων τούς εἶναι ἀδιάφορα.

Μεθυσμένοι οἱ ἀκροαταί ἀπό τόν χείμαρρον τῶν λόγων, ποῦ τρέχει ἀκράτητος ἀπό τό βῆμα, μεθοῦν καὶ τούς ρήτορας. Εἶναι ἀδύνατον ἴσως βουλευτής νά ὁμιλήσῃ μὲ κενά τά θεωρεῖα. Ἡ ἀπαρτία ἐνδιαφέρει τήν Κυβέρνησιν, ἀλλά τόν ρήτορα τόν ἐνδιαφέρει τό ἀκροατήριον. Καὶ εἶναι γνωστός ὁ παλαιός ἐκεῖνος κοινοβουλευτικός τύπος, ὁ ὁποῖος ἐγγραφεῖς διά νά ὁμιλήσῃ εἰς κάποιον θέμα, εἶπεν εἰς τόν πρόεδρον, ὅστις τόν ἐκάλεσε νά λάβῃ τόν λόγον, ὅταν ἦλθεν ἡ σειρά του:

— Τώρα κύριε πρόεδρε; Τί νά τήν κάμω τήν ἀγόρευσιν τώρα;

Δὲν βλέπετε ποῦ τά θεωρεῖα ἄδειασαν;

Μεθυσμένοι λοιπόν, οἱ ἀκροαταί, μεθοῦν καὶ τούς ρήτορας. Συνέβη πολλάκις ἴσως βουλευτής νά μὴ ἔχῃ τήν ὄρεξιν νά εἰπῇ πολλά πράγματα. Ἐζήτησε τόν λόγον διά νά διατυπώσῃ μίαν γνώμην. Ἔλαφνα εἰς τήν πρώτην στροφήν τά θεωρεῖα ἐχειροκρότησαν. Καὶ ἐξηγριώθη μέν ὁ πρόεδρος, καὶ ἐκτύπησε νευρικά ὁ κώδων, καὶ ἠπειλήθη ἐκκένωσις τῶν θεωρείων, ἀλλά τό βέβαιον εἶναι ὅτι τά θεωρεῖα ἐχειροκρότησαν. Ἀπ' αὐτῆς τῆς στιγμῆς δημιουργεῖται ὑποχρεωσις διά τόν ρήτορα. Καὶ τά ὀλίγα λόγια, ποῦ εἶχε νά εἰπῇ γίνονται ὁλόκληρος, μακρά καὶ σπουδαία ἀγόρευσις. Τί μένει ἀπ' αὐτά τά λόγια; Τίποτε ἢ σχεδόν τίποτε. Τά λόγια φεύγουν. Ἀλλά φεύγοντα ἀφίνουν πίσω των μίαν φήμην. Καὶ ἡ φήμη εἶναι τό πᾶν διά τήν πολιτικήν. Ὁ Γαμβέτας ἔλεγε:

— Κατώρθωσες εἰς τόν δρόμον σου νά ὑψωθῇ ἕνα δάκτυλον νά σέ δείξῃ; Κατώρθωσες νά ἱδρύσῃς θεμέλια δημοτικότητος.

Καὶ ὁ Γαμβέτας εἶχε δίκαιον. Τά λόγια εἶναι τό πρῶτον θεμέλιον τῆς δημοτικότητος, δηλαδή τῆς πολιτικῆς. Πόσοι δέ ἀπ' αὐτά τά λόγια καταναλώθηκαν ἐπί μῆνας τώρα εἰς τήν Ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος!

Ἐνθυμεισθε τήν ἱστορίαν αὐτῆς τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς. Ὅταν ἐπρόκειτο νά συνέλθῃ, οἱ πρακτικοί ἄνθρωποι ἔβαλαν κάτω τό Σύνταγμα. τό ἐμέτρησαν, τό ἐμελέτησαν, εἶδαν τί χρειάζεται καὶ τί ἠμπορεῖ νά γίνῃ καὶ εἶπαν μὲ ἐπιμέλειαν καὶ μὲ πεποίθησιν.

— Ἄ, αὐτό εἶναι δουλειά ἓξ ἑβδομάδων τό πολύ. Μετά ἓξ ἑβδομάδας ὅλη ἡ ἐργασία θά ἔχῃ τελειώσῃ καὶ τό Σύνταγμα θά εἶναι ἕτοιμον διά νά παραδοθῇ εἰς χρῆσιν τῶν ἐπερχομένων γενεῶν.

Ὁ ὑπολογισμός ἦτο ὀρθός εἰς τήν βάσιν του. Βεβαίως εἰς ἓξ ἑβδομάδας θά ἠμποροῦσε νά γίνῃ τό χάλασμα, τό χρέμισμα, τό διόρθωμα, ἡ περικοπή καὶ ἡ αὔξησις ποῦ ἔγειναν. Ἀλλ' ὁ λογαριασμός ἔγεινε καὶ χωρίς τά λόγια. Πέρνανε ἕνα ἄρθρον τό διαβάζανε καὶ λέγανε.

— Αὐτό εἶναι τόσον ἁπλοῦν. Δὲν θά προκαλέσῃ συζήτησιν. Ἑπομένως εἰς ἕνα βράδυ θά τελειώσῃ.

Ἔλαφνα, τό βράδυ κατά τό ὁποῖον ἔρχεται εἰς συζήτησιν τό ἄρθρον ἐκεῖνο, ἀκούετε ὅτι ἐνεγράφησαν σαράντα ρήτορες διά νά ὁμιλήσουν. Ματιώς παρακαλεῖ ὁ πρόεδρος τούς μισούς τοὐλάχιστον νά παραιτηθοῦν. Ἐκεῖνοι ἐπιμένουν.

— Ἐμποδίζετε τόν λόγον; Καὶ ποῖος εἶσθε σεῖς, ποῦ θά μᾶς ἀφαιρέσετε τό δικαίωμα νά ὁμιλήσωμεν;

Ὁ πρόεδρος ζαρώνει καὶ οἱ ρήτορες ἀνεβοκατεβαίνουν εἰς τό βῆμα, ἑξακοντίζοντες γύρω των ρητορικούς μύδρους. Τό ἄρθρον, τό ὁποῖον δὲν θά ἐπροκάλει συζήτησιν, κινδυνεύει νά καταναλώσῃ τρεῖς συνεδριάσεις. Μόλις οἱ τελευταῖοι μεταμεσονύκτιοι ρήτορες βλέποντες ὅτι, τά θεωρεῖα εἶναι κενά, παραιτοῦνται τῆς ἀγορευσέως των. Καὶ ὅμως συλλογίζεται κανείς: Τί θά ἐγίνετο ὁ κόσμος χωρίς λόγια;

— Ἐάν οἱ ἄνθρωποι ἦσαν κωφάλαλοι, λέγει κάπου ὁ Φλαμμαριών, θά εἶχε εὑρεθῆ ὁ τρόπος νά ταξειδεύσωμεν εἰς τήν Σελήνην. Τώρα αὐτό δὲν εἶναι δυνατόν, διότι δὲν μᾶς ἀφήνουν τόν καιρόν τῆς μελέτης καὶ τῆς συγκεντρώσεως τά λόγια.

Μήπως δὲν ἐπέρασεν ἡ ρητορικὴ καὶ ἔως τόν στρατόν ἀκόμη; Ἰδού οἱ Γάλλοι διοργανωταί, μὲ τόν στρατηγόν Ἐντοῦ ἐπί κεφαλῆς, καὶ ἐπωφελούμενοι τῆς πρώτης εὐκαιρίας διά νά ὁμιλήσουν, ν' ἀγορεύσουν, καὶ ἐνθουσιάσουν. Ὁ Μέγας Ναπολέων, προσφωνῶν τούς στρατιώτας του ὑπό τήν σκιάν τῶν Πυραμίδων, ἔδωκε τό σύνθημα τῆς στρατιωτικῆς ρητορικῆς τοῦ αἰῶνός μας. Ὁ στρατάρχης ἐσκέφθη ὅτι, δὲν εἶναι ἀρκετή μία νίκη, διά νά ἐνθουσιάσῃ τόν στρατιώτην. Ὅσον περισσότερον κοπιάζει καὶ ἐργάζεται, τόσον περισσότερον τοῦ χρειάζεται τό λίκνισμα καὶ τό ῥόδισμα καὶ ἡ εὐχαρίστησις τῶν λόγων.

Οἱ Γάλλοι ἀξιωματικοὶ ἄλλως τε μᾶς ἔρχονται ἀπό τήν χώραν, ἡ ὁποία διατηρεῖ ἀμείωτον τήν παράδοσιν τῆς ρητορικῆς. Πουθενά δὲν γίνεται τόση χρῆσις λόγων ὡς τήν Γαλλίαν, ἀλλά καὶ πουθενά τά λόγια δὲν συναρμόζονται τόσον ἀριστοτεχνικῶς, δὲν πλέκονται μὲ τόσην λεπτότητα, δὲν θερμαίνονται μὲ τόσην δύναμιν, ὅσον εἰς τήν Γαλλίαν. Εἰς τήν Βουλήν γίνονται συζητήσεις αἱ ὁποῖαι ὁμοιάζουν ὡραίους Ὁμηρικοὺς ἀγῶνας, εἰς τούς ὁποίους οἱ ἄνθρωποι δὲν φέρουν ἀσπίδα καμωμένην ἀπό τόν Ἥφαιστον καὶ ὅλα, τά ὁποῖα ἔφερεν ἡ Θέτις, ἀλλά μεταχειρίζονται λόγια ἁρμονικά, μεγάλα, κτυπητά ἢ μαλακά, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, λόγια τά ὁποῖα δονοῦν ὅλας τάς ψυχάς.

Καὶ οἱ Γάλλοι στρατιωτικοί, μολονότι στρατιῶται καὶ ὄχι πολιτικοί, ἔχοντες πάντοτε μέσα των φυσικήν τήν ἰδέαν καὶ τήν ἔννοιαν τῆς ρητορικῆς, δὲν ἀφίνουν περίστασιν νά εἴπουν κἄτι τι, νά ἐκφράσουν τήν ἐλπίδα των, νά διατυπώσουν τήν πεποίθησίν των, νά συγχαροῦν ἐκείνους ποῦ ἐργάζονται. Μία ἡμερησία διαταγή λέγει ὅσα χρειάζονται, χωρίς ὁ στρατηγός ν' ἀνοίξῃ τό στόμα του. Ἀλλά ὁ στρατηγός Ἐντοῦ καὶ οἱ ἀξιωματικοί του δεν περιορίζονται εἰς τάς ἡμερησίας διαταγάς. Ἔρχονται ἀπό τόν τόπον, εἰς τόν ὁποῖον ἀνθίζει ἡ ρητορικὴ καὶ γνωρίζουν τά ὠφελήματά της.

Ο ΦΑΛΣΤΑΦΦ

ΑΙ ΕΞΟΧΑΙ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Εἰς μίαν Γαλλικήν κωμῳδίαν ἀρκετά παλαιάν ἕνας πατέρας, ἀποκτήσας εἰς τά γεράματά του παιδί, ἀποφασίζει νά τό μεταφέρῃ εἰς κάποιαν ἐξοχήν διά νά περάσῃ τό καλοκαῖρι του. Εἰς τήν πρώτην ἐξοχήν ποῦ διευθύνεται ὑπάρχει ἱλαρά, εἰς τήν δευτέραν τύφος, εἰς τήν τρίτην κάποια ἄλλη ἐπιδημία. Ἐπί τέλους εὑρίσκει καὶ μίαν ἐπαρχίαν, εἰς τήν ὁποίαν δὲν ὑπάρχει τίποτε. Ἀλλά μόλις φθάνει ἐκεῖ ἀναγγέλλεται ὅτι ἔγινε κρούσμα πανούκλας. Ὁ ἄνθρωπος πέρνει τό παιδί του καὶ ἐπιστρέφει εἰς τό Παρίσι.

Ἡ σάτυρα τῆς κωμῳδίας εἰς τήν πραγματικότητα γίνεται αὐτόχρημα τραγική. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νά ὑπάρχουν ἐπιδημίαι εἰς τά μέρη, εἰς τά ὁποῖα οἱ ἄνθρωποι αἰσθάνονται τήν ἀνάγκην νά στείλουν τά παιδιά των, διά νά ἀναπνεύσουν ὀλίγον καθαρόν ἀέρα καὶ νά τονώσουν τόν ὀργανισμόν, ὁ ὁποῖος ἀδυνάτισεν εἰς τήν μεμολυσμένην ἀτμοσφαῖραν τῶν πόλεων.

Ἀρκεῖ ὅτι αὐτό καθ' ἑαυτό τό πρᾶγμα εἶναι δύσκολον. Διά νά κάμῃ ἐξοχήν τό παιδί, πρέπει νά ξεσπιτωθῇ ὁλόκληρος ἡ οἰκογένεια. Καὶ ἐνόσω μὲν πρόκειται περί οἰκογενειῶν, αἱ ὁποῖαι ἔχουν τό πλεονέκτημα κάποιας σχετικῆς εὐπορίας καὶ ὁ ἀρχηγός τῆς οἰκογενείας δὲν εἶναι ὑποχρεωμένος νά μὴ ἐγκαταλείψῃ τήν ἐργασίαν του, τά πράγματα ὁποιοδήποτε συμβιβάζονται. Ἡ οἰκογένεια μεταφέρεται εἰς τήν ἐξοχήν καὶ τά παιδιά ἐπιστρέφουν εἰς τήν πόλιν ἱκανά πλέον ν' ἀντισταθοῦν εἰς τούς κινδύνους τῶν κλειστῶν τόπων καὶ τῆς μολυσμένης ἀτμοσφαίρας.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΑΛΛΙΑΝ. — ΤΑ ΠΑΙΔΑΚΙΑ ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑ ΤΟ ΤΡΑΙΝΟ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΞΟΧΗΝ

Ὅταν ὅμως πρόκειται περί οἰκογενειῶν εἰς τάς ὁποίας ὅλοι ἐργάζονται, ὅπου ὁ ἀρχηγός εἶναι καρφωμένος εἰς τόν κύκλον τῶν ἐργασιῶν του, καὶ ὅπου πᾶσα ἐγκατάλειψις τῆς ἐργασίας, δί οἱονδήποτε λόγον, ἀκόμη καὶ διά τόν λόγον τῆς σωτηρίας τῶν παιδιῶν, ἰσοδυναμεῖ πρός οἰκονομικήν καταστροφήν; Ὅταν πρόκειται περί οἰκογενειῶν ἀπόρων, εἰς τάς ὁποίας δὲν ἐπιτρέπεται ἡ πολυτέλεια τῆς μετοικεσίας, τότε συμβαίνει τό τραγικόν, νά ἀφίνονται τά παιδιά εἰς τήν τύχην των, ὑπονομευόμενα ὑπό τῆς φυσικῆς ἀτονίας, τήν ὁποίαν φέρει μαζῆ του τό θέρος. Καὶ οἱ μεγάλοι ἐχθροὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ἀτονία καὶ ἡ φθίσις ἐργάζονται.

*

Αὐταὶ αἱ σκέψεις ἔκαμαν εἰς τήν Ἑλβετίαν ἕνα ἱερέα, τόν αἰδεσιμώτατον Βιόν, νά κάμῃ πείραμα, τό ὁποῖον ἐστέφθη ὑπό πληρεστάτης ἐπιτυχίας.

Ὁ αἰδ. Βιόν προκαλέσας ἐράνους μεταξύ τῶν φιλανθρώπων τῆς ἐνορίας του συνεκέντρωσε ποσόν τι, μὲ τό ὁποῖον παρέλαβε δέκα παιδιά πτωχῶν οἰκογενειῶν καὶ τά μετέφερεν εἰς μίαν ἐξοχήν. Μία μακρή ἐξοχική οἰκία ἐχρησίμευσεν ὡς ἄσυλον εἰς τά μικρά παιδιά. Ἀλλά τό σπιτάκι αὐτό ἦτο εἰς ὡραίαν θέσιν, κοντά εἰς ἀπέραντον δάσος, καὶ εἶχεν ἄφθονον γάλα καὶ τά χόρτα. Μετά ἑνός μηνός διαμονήν ἐκεῖ τά παιδιά χορτασμένα καθαρόν ἀέρα, ὕπαυθρον, παιγνίδι, γάλα, καθαράν τροφήν, περιποίησιν, ἐπέστρεψαν εἰς τήν πόλιν ἀγνώριστα.

Ὁ θαυμάσιος ἱερεὺς ἐπεδόθη πλέον ὁριστικῶς εἰς τό ἐπερόχως φιλανθρωπικόν ἔργον του. Τό δεύτερον ἔτος τά δέκα παιδιά εἶχαν γίνῃ ἑβδομήκοντα καὶ εἰς διάστημα πέντε ἐτῶν, ἑπτά πόλεις τῆς Ἑλβετίας παρεδέχθησαν τό σύστημα αὐτό. Κατά τό ἔτος 1905 τά παιδιά, τά ὁποῖα καθ' ὅλην τήν χώραν ἀπήλαυσαν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ὅρους τῶν εὐεργετημάτων τῆς ἐξοχῆς, ἀνῆλθον εἰς ἑκατόν ἑπτά χιλιάδας. Τό ποσόν δέ τό ὁποῖον διατίθεται ἐκ μέρους φιλανθρώπων ἢ ἐκ μέρους τῶν γονέων πρός τόν σκοπόν τοῦτον ὑπερβαίνει ἤδη τά δύο ἑκατομμύρια.

Ἀπό τήν Ἑλβετίαν τό σύστημα τῶν παιδικῶν ἐξοχῶν παρέλαβαν αἱ Σκανδιναυϊκαί χῶραι, ἡ Δανία, ἡ Γερμανία καὶ ἡ Γαλλία. Εἰς τήν μικρόν Δανίαν ἡ ἀναλογία τῶν παιδιῶν τά ὁποῖα παραδίδονται καθ' ὅλον τό θέρος εἰς τάς φροντίδας αὐτῶν τῶν φιλανθρωπικῶν σωματείων ἀνέρχεται εἰς 37% δηλαδή εἰς τό τρίτον τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ. Εἰς τήν Σουηδίαν ἡ ἀναλογία εἶναι ἀκόμη μεγαλειτέρα, φθάσασα κατά τό 1908 εἰς 59%. Τέλος εἰς τήν Γαλλίαν ὑπάρχουν σήμερον ὡρισμέναι θέσεις παράλιοι, εἰς τάς ὁποίας μεγάλα οἰκοδομήματα διατίθενται δι' αὐτόν τόν σκοπόν. Ἐννοεῖται ὅτι εἰς καμμίαν ἀπό τάς χώρας αὐτάς ἡ πρόσληψις τῶν παιδίων δὲν γίνεται δωρεάν. Δῆμοι, κοινότητες, νομοί, Κυβερνήσεις καὶ πλούσιοι ἰδιῶται συμπληρώνουν τό μικρόν ἐπίδομα τό ὁποῖον δίδουν οἱ γονεῖς.

Ἐάν τά ἱδρύματα ταῦτα εἶναι ἀναγκαῖα εἰς χώρας ὅπως ἡ Ἑλβετία, ἡ Δανία καὶ ἡ Γαλλία, ὅπου ὅλα τά μέσα εὑρίσκονται ἀρθονώτερα, πόσον ἀναγκαιότερα εἶναι διά τήν Ἑλλάδα, τήν χώραν εἰς τήν ὁποίαν ἡ Ὑγιεινή ἔχει παραμελῃθῆ ἐντελῶς καὶ ἡ διαιτητική τῶν ἐργατικῶν τάξεων εὑρίσκεται εἰς σημεῖον ἀξιοθρήνητον;

Πῶς νά γίνῃ ὅμως ἐργασία διά τήν ὁποίαν ἀπαιτοῦνται χρήματα καὶ ὑποστηρίξεις κολοσσιαῖαι, ἀλλά καὶ μεθοδική ἐργασία γενικῶς δύσκολος διά κοινονίαν, ἡ ὁποία δὲν συνεθίσεν ἀκόμη εἰς τήν τάξιν καὶ τό σύστημα. Ἐθνῶν ἐξ ἀρχῆς τά πράγματα παρουσιάζονται δύσκολα καὶ προορισμένα νά προσκρούσωσιν εἰς ἐμπόδια.

Εὐτυχῶς ἡ πρώτη ἰδέα ἐκυοφορήθη εἰς τόν νοῦν Ἑλληνίδος, τήν ὁποίαν διακρίνει ἀχριβῶς σιδηρᾶ καὶ ἐπίμονος θέλησις. Ἡ κ. Σοφία Σλῆμαν ἔσχεν ὄχι μόνον τήν ἔμπνευσιν τῆς ἱδρύσεως τῶν «παιδικῶν ἐξοχῶν» ἀλλά καὶ τήν πρωτοβουλίαν τῶν σχετικῶν ἐνεργειῶν.

Κατά πρῶτον ἐχρειάσθη καὶ εὑρέθη ὁ κατάλληλος τόπος. Ὁ τόπος αὐτός δὲν ἔπρεπε νά εἶναι οὔτε μακράν, ἀλλ' οὔτε καὶ πλησίον τῶν Ἀθηνῶν. Μακράν θά ἐπροκάλει ἔξοδα, τά ὁποῖα δὲν πρέπει νά ἐπιβαρύνουν τήν περιουσίαν τοῦ ἱδρύματος, καὶ δὲν θά ἠδύνατο νά διατελῇ ὑπό ἄμεσον ἐπίβλεψιν. Πλησίον τῶν Ἀθηνῶν δὲν θά παρουσίαζε τά πλεονεκτήματα πλήρους καὶ ἐλευθέρας ἐξοχῆς.

Εὑρέθη ἐν τούτοις ὁ τόπος, ὁ ὁποῖος ἔχει ὅλα τά πλεονεκτήματα καὶ οὐδέν μειονέκτημα. Εἰς ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας ἀπό τάς Ἀθήνας, εἰς τήν παραλίαν τῆς Βουλιαγμένης, καὶ ὡρισμένος εἰς τήν ὡραιοτέραν θέσιν, τήν γνωστήν μὲ τό ὄνομα Καβοῦλι, ὡρίσθη ὁ τόπος εἰς τόν ὁποῖον θά ἱδρύετο ἡ πρώτη παιδική ἐξοχή. Πευκόφυτος ὁ χῶρος γύρω, ἀνοικτός ὁ Σαρωνικός ἐμπρός, συγκοινωνία εὐκολωτάτη διά ξηρᾶς καὶ διά θαλάσσης· ἡ Βουλιαγμένη εἶναι ἡ ὡραιοτέρα ἐξοχή τῆς Ἀττικῆς, βεβαίως δὲ μία συγκοινωνία διά σιδηροδρόμου θά μετέφερε τακτικώτατα ἐκεῖ πλήθη Ἀθηναίων ζητούντων ἀναψυχήν. Ἀλλά ἡ Βουλιαγμένη καὶ τό Λαφτὶ ἐξακολουθοῦν νά εἶναι ἔξω ἀπό κάθε συγκεντρωμένην κίνησιν.

*

Ἡ πρώτη ἐνέργεια ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι εἶχον τήν πρωτοβουλίαν, ἦτο νά ἐξασφαλισθῇ ὁ ἀναγκαῖος χῶρος. Ἡ μονή Πετράκη, κατέχουσα ἐκτεταμένας γαίας εἰς τήν θέσιν ταύτην, παρακληθεῖσα παρεχώρησε τόσην ἔκτασιν ὥστε νά εἶναι ἀρκετή.

Ἀλλά ὁ χῶρος δὲν ἦτο τό

ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΑΛΛΙΑΝ — ΤΑ ΠΑΙΔΑΚΙΑ ΜΕΣΑ ΕΙΣ ΤΑ ΔΑΣΗ

πᾶν. Ἐχρειάζοντο καὶ χρήματα διὰ νὰ οἰκοδομηθῇ τὸ κτίριον, τὸ ὁποῖον θὰ περιελάμβανεν ἕνα ὁπωσδήποτε ἱκανοποιητικὸν ἀριθμὸν παιδίων.

Εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον ἐπενέβη εὐεργετικῶς ὁ Δῆμος Ἀθηναίων. Ὁ Δήμαρχος κ. Μερκούρης προσέφερε ποσὸν τὸ ὁποῖον εἶχε προορισθῆ δι' ἄλλον σκοπόν, ἀλλὰ διετίθετο τώρα ἐπωφελέστερον. Ἦσαν αἱ εἴκοσι πέντε χιλιάδες δραχμαί, αἱ προσφερθεῖσαι ὑπὸ τῆς κ. Πεσματζόγλου διὰ νὰ διανεμηθοῦν εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς πόλεως εἰς μνήμην τοῦ συζύγου της, καὶ δέκα χιλιάδες, πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν προσφερθεῖσαι ὑπὸ τοῦ κ. Ἀχιλλοπούλου, εἰς μνήμην τοῦ υἱοῦ του. Τὰ ποσὰ ταῦτα δὲν κατωρθώθη νὰ διανεμηθοῦν, καὶ ηὐξημένα κατὰ δύο χιλιάδας δραχμῶν ἐκ τῶν τόκων, ἐτέθησαν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς κ. Σλῆμαν διὰ τὰς παιδικὰς ἐξοχάς. Ἡ κ. Σλῆμαν προσέφερε δέκα χιλιάδας ἰδικάς της, ἐνίσχυσε δὲ τὰς δωρεὰς καὶ ἡ κόρη της κ. Ἀνδρομάχη Λ. Μελᾶ διὰ δύο χιλιάδων δραχμῶν καὶ ὁ κατάλογος τῶν εἰσφορῶν δὲν συνεπληρώθη ἀκόμη. Δωρεαὶ ἀναμένονται καὶ θὰ ἔλθουν.

ΤΟ ΑΡΜΑ ΤΗΣ Κας ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕ ΤΗΣ ΧΩΡΙΑΤΟΠΟΥΛΕΣ (Φωτ. Δ. Γαλάνη)

Εἰς τὸ μεταξὺ εὐρὺ καὶ ὡραῖον οἰκοδόμημα, δυνάμενον νὰ περιλάβῃ ἑκατὸν πενῆντα παιδία ταυτοχρόνως, ὑψώθη μέσα εἰς τὰ πεῦκα καὶ παρὰ τὴν ὡραίαν ἀμμουδιὰν τῆς Βουλιαγμένης. Ἐπειδὴ δὲ ὡρίσθη νὰ μὴ μένουν περισσότερον τοῦ μηνὸς τὰ παιδία ἐκεῖ, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐξοικονομηθῇ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερος ἀριθμὸς τῶν μικρῶν αὐτῶν πλασμάτων, ὑπολογίζεται ὅτι, ἑξακόσια παιδία κατ' ἔτος θ' ἀπολαύουν τοῦ ἐξαιρετικοῦ αὐτοῦ εὐεργετήματος. Οἱ γονεῖς δὲν θὰ ἔχουν καμμίαν φροντίδα. Πληρώνοντες εἴκοσι πέντε δραχμὰς μόνον τὸν μῆνα θὰ εἶναι βέβαιοι ὅτι, τὰ παιδιά των ἀποταμιεύουν ὑγείαν καὶ δύναμιν ἀπεράντως πολλαπλασίας ἀξίας.

Τέλος μία ὡραία ἑορτὴ διωργανώθη ὑπὸ τοῦ θαυμασίου σκοποῦ. Ὁ εὐρύτατος χῶρος τοῦ Ζαππείου περιεκλείσθη διὰ περιφράγματος καὶ εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Ἐκθέσεως καὶ εἰς τὴν λεωφόρον ὀπισθεν ἔγεινε παρέλασις στολισμένων ἁμαξῶν καὶ ἀνθοπόλεμος, ὁ ὁποῖος καθιέρωσε νέαν εὐκαιρίαν ἀληθῶς πολιτισμένης διασκεδάσεως διὰ τὰς Ἀθήνας. Μεταξὺ τῶν ὡραιοτέρα στολισμένων ἁμαξῶν, αἱ ὁποῖαι παρήλασαν χειροκροτούμεναι καὶ ρανιόμεναι μὲ ἄνθη, ὑπῆρξε τὸ ἀγροτικὸν κάρρον τῆς κ. Ἄννης Παταδοπούλου, εἰκόνα τοῦ ὁποίου παραθέτομεν.

Δέκα χιλιάδες δραχμαί, προϊὸν τῆς ἑορτῆς, ἦλθαν νὰ ἐνισχύσουν τὴν μικρὰν περιουσίαν τῶν παιδικῶν ἐξοχῶν. Τὸ ποσὸν δὲν εἶναι μέγα. Ἀλλ' ὁ σκοπὸς εἶναι τοιοῦτος, καὶ ἡ ἑλληνικὴ φιλανθρωπία τόσον πρόθυμος, ὥστε δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι, πολὺ γρήγορα τὸ οἰκοδόμημα τῆς Βουλιαγμένης δὲν θὰ εἶναι ἀρκετὸν καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ μέσα τὰ ὁποῖα θὰ ὑπάρχουν.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ - ΘΕΑΤΡΟΝ: Ο ΑΓΙΟΣ ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ ΤΟΥ Δ' ΑΝΝΟΥΝΤΖΙΟ

Ὄχι πλέον ἡ Ἰταλία ἡ πατρὶς τοῦ ποιητοῦ ὄχι ἡ Γαλλία εἰς τὴν ὁποίαν ἐφιλοδόξησε νὰ παιχθῇ ἡ ἐπαίχθη, ἀλλὰ τὸ παγκόσμιον πνευματικὸν κοινὸν ἐπερίμενε μὲ ἀγωνίαν τὴν παράστασιν τοῦ νέου ἔργου τοῦ Γαβριὴλ Δ' Ἀννουντζιο «Τὸ μαρτύριον τοῦ Ἁγίου Σεβαστιανοῦ».

Ὁ ποιητὴς τῆς «Νεκρᾶς πόλεως» καὶ τῆς «Ἡδονῆς» εὑρῆκε στενοὺς πλέον τοὺς ὁρίζοντας τῆς πατρίδος του, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπανειλημμένως ἀπεθεώθη. Τὸ τελευταῖον του ἔργον «Ἴσως ναί, ἴσως ὄχι» ἐπαίχθη μὲ πολλὴν ἐπιτυχίαν, ὄχι τὴν μεγάλην καὶ ἠχηρὰν θεατρικὴν ἐπιτυχίαν, ἡ ὁποία κρίνεται εἰς τὴν διάρκειαν τοῦ ἔργου ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλὰ φιλολογικὴν ἐπιτυχίαν, ἡ ὁποία προκαλεῖ τὰς κριτικὰς ἢ τὰς συμπαθεῖς ἐκφράσεις ἢ τὰς δριμείας ἐπικρίσεις. Ἤκουσε δὲ καὶ ἀπὸ τὰ δύο ὁ Δ' Ἀννουντζιο. Διότι ἂν ἔχῃ φίλους ἢ θαυμαστὰς φανατικοὺς εἰς τὴν Ἰταλίαν ὁ ποιητής, ἔχει ὅμως καὶ σχολὴν ὁλόκληρον ἐναντίον του, τοὺς Μελλοντιστάς. Τὸ τελευταῖον λοιπὸν ἔργον του εἶχεν ὡς βάσιν τὸ μέλλον πλέον, ἀφοῦ ἐπρόκειτο περὶ ἀεροπλάνου. Ὁ Δ' Ἀννουντζιο εἶχεν ἐκεῖ εἰπῆ τὸ παρελθόν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον εἶχε δανεισθῆ τόσας ἐμπνεύσεις καὶ ἐστρέφετο εἰς τὸ παρὸν ἢ μέλλον, εἰς τὸ μέλλον τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει ἡ τελευταία καὶ ἀτελείωτος ἀκόμη αὐτὴ ἐφεύρεσις.

Ἀπὸ τώρα μὲ «Τὸ μαρτύριον τοῦ Ἁγίου Σεβαστιανοῦ» ὁ ποιητὴς στρέφεται πάλιν πρὸς τὸ παρελθὸν καὶ μάλιστα πρὸς τὸ ἀπώτατον παρελθόν, τοὺς ἀμέσως μετὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν αἰῶνας.

Μέσα εἰς τὸ πλαίσιον τῆς πρώτης φλογὸς τῆς νέας Πίστεως, ὅταν οἱ νεοφώτιστοι παρεδίδοντο εἰς τὰς πυρὰς καὶ εἰς τὰ θηρία, ἐτοποθέτησε τὸν ἥρωά του ὁ Δ' Ἀννουντζιο. Καὶ ὁ ἥρως εἶναι ἕνας νεαρὸς ἀξιωματικὸς τῶν Τοξοτῶν, ὁ Σεβαστιανός, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν Ρώμην δέχεται τὴν νέαν πίστιν, καὶ ὑφίσταται τὸ μαρτύριον. Ποιητὴς λεπτὸς καὶ αἰσθηματικός, ὅπως ὁ Δ' Ἀννουντζιο, ἔχων μέσα του κλασικὸν τὸ αἴσθημα τοῦ ὡραίου, δὲν ἦτο δυνατὸν παρὰ νὰ εὕρῃ θαυμάσιον ἔδαφος εἰς τὴν ὡραίαν αὐτὴν παράδοσιν, ἡ ὁποία ἐνέπνευσε τοσάκις τὴν Τέχνην, ἀφοῦ ὑπάρχουν ἤδη πέντε ἀριστουργήματα τῶν ζωγράφων τῆς Ἀναγεννήσεως, ἀναφερόμενα εἰς τὴν θυσίαν τοῦ ὡραίου αὐτοῦ Μάρτυρος.

ΓΑΒΡΙΗΛ Δ' ΑΝΝΟΥΝΤΖΙΟ

Καὶ πραγματικῶς τὸ ἔργον τοῦ Δ' Ἀννουντζιο ἔχει μέρη ἀληθῶς ὡραιότατα, τὰ ὁποῖα θαυμάζει τώρα καὶ ἡ αὐστηροτέρα ἀκόμη καὶ ἡ μᾶλλον δυσμενὴς κριτική.

*

Τὸ «Μαρτύριον τοῦ Ἁγίου Σεβαστιανοῦ» εἶναι ἡ παθητικὴ ἱστορία τῆς εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ προσελεύσεως νεαροῦ Ῥωμαίου ἀξιωματικοῦ, ὁ ὁποῖος ἕνεκα τοῦ μαρτυρίου του κατέλαβεν ἔπειτα ἐξαιρετικὴν θέσιν εἰς τὸ Χριστιανικὸν Ἁγιολόγιον.

Εἰς τὴν πρώτην πρᾶξιν εὑρισκόμεθα εἰς τὸ Δικαστήριον τῶν Κρίνων. Μὲ τὸν τίτλον αὐτὸν συμβολίζεται τὸ Πραιτώριον τῆς Ῥώμης, εἰς τὸ ὁποῖον δικάζονται καὶ δύο νεαροὶ Χριστιανοί, ὁ Μάρκος καὶ Μαρκελιανός, δεμένοι ἀπέναντι ἀλλήλων εἰς δύο στύλους τοῦ περιστυλίου.

Ὁ ἀξιωματικὸς τῶν τοξοτῶν Σεβαστιανὸς ἀκούει τὰς ὑπερηφάνους ἀπαντήσεις τῶν νέων αὐτῶν, τὰ δάκρυα τῆς μητρός των, τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν μανίαν τοῦ εἰδωλολατρικοῦ πλήθους, καταλαμβάνεται ἀπὸ τὴν θείαν χάριν καὶ γίνεται Χριστιανός. Ἐννοεῖται ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ βάσις τῆς πράξεως. Ἀλλὰ γύρω ἀπὸ τὴν βάσιν αὐτῆς ὑπάρχουν ὡραῖαι ἐπεισόδια, ὅπως ἡ σκηνὴ μεταξὺ τῆς μητρὸς τῶν δύο μαρτύρων καὶ τοῦ Σεβαστιανοῦ, ἡ σκηνὴ τῆς ἐμφανίσεως τῶν πέντε παρθένων, ἀδελφῶν τοῦ Μάρκου καὶ Μαρκελιανοῦ κτλ.

Διὰ τὴν δευτέραν πρᾶξιν ὁ Δ' Ἀννουντζιο μετεχειρίσθη ἀκόμη περισσότερον τὸ θεαματικὸν μυστήριον, τὸ ὁποῖον τόσον ἀρέσει καὶ τόσον ἑλκύει εἰς τὸ θέατρον.

Μέσα εἰς τὸ μαγικὸν δωμάτιον, τὸ ὁποῖον διατηρεῖ εἰς τὴν οἰκίαν του ὁ Πραίτωρ τῆς Ρώμης, ἑπτὰ μάγισσαι καταγίνονται μὲ τὰ μαγικά των, φέρουσαι τὴν μυστηριώδη στολὴν τοῦ ἐπαγγέλματός των, φορτωμέναι ἅλύσσεις, περίαπτα καὶ σύμβολα. Ἀνάλογος εἶναι ὁ διάκοσμος ὁλοκλήρου τοῦ δωματίου αὐτοῦ μὲ ἐπιγραφὰς χαλδαϊκάς, ἀγάλματα ἀνατολικῶν θεοτήτων, τρίγωνα καὶ μυστηριώδη σημεῖα.

Ὁ Σεβαστιανὸς εἰσέρχεται, καταρρίπτει τὰ εἴδωλα καὶ τὰς σιδηρᾶς θύρας, καὶ ἐξάγει τὸ δαιμόνιον ἀπὸ μίαν δυστυχισμένην τρελλήν, ἡ ὁποία ἰσχυρίζεται ὅτι ἔχει τὴν Ἁγίαν Σινδόνην.

Ὁλόκληρος αὐτὴ ἡ πρᾶξις εἶναι ὁ συμβολισμὸς τῆς νίκης τῆς νέας Θρησκείας κατὰ τῆς παλαιᾶς Εἰδωλολατρείας, βεβαίως δὲ εἶναι τὸ σκοτεινότερον σημεῖον τοῦ ἔργου. Φυσικῶς ὡς τοιοῦτον προορίσθη εἰς μόνην τὴν ἐκ τῆς θεαματικῆς ἀπόψεως ἐντύπωσιν. Τὸ κοινὸν δύσκολα ἀντιλαμβάνεται τοὺς σκοτεινοὺς συμβολισμοὺς καὶ ὅταν δὲ τοὺς ἐννοήσῃ δὲν μένει ἐνθουσιασμένον. Ἂς εἴπωμεν ὅτι, ἡ ἐκ τῆς θεαματικῆς ἀπόψεως ἐντύπωσις, δὲν ἠμπορεῖ, παρὰ νὰ εἶναι ὅπως τὴν ὑπελόγισεν ὁ συγγραφεύς, δηλαδὴ ἰσχυροτάτη.

Ὅπως καὶ εἰς τὴν «Ἀΐδαν» ἔτσι καὶ εἰς τὸ «Μαρτύριον τοῦ Ἁγ. Σεβαστιανοῦ» ἐχρειάζετο μία πρᾶξις, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἐμφανισθῇ ὅλη ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς σκηνικῆς διακοσμήσεως. Ἡ πρᾶξις αὐτὴ εἶς τὸ ἔργον τοῦ Δ' Ἀννουντζιο εἶναι ἡ τρίτη, ἡ διεξαγομένη εἰς τὸ Ἀνάκτορον τοῦ Αὐτοκράτορος Διοκλητιανοῦ, ὁ ὁποῖος ἠθέλησεν ὁ ἴδιος νὰ ἀκούσῃ τὸν ἐξωμότην ἀξιωματικόν του.

Εἰς τὴν πρᾶξιν αὐτὴν τὸ θέατρον Σατελὲ ἀνέπτυξεν ὅλην τὴν φανταστικὴν μεγαλοπρέπειαν, τὴν ὁποίαν τοῦ ἐπιτρέπει ἡ μεγάλη σκηνή του καὶ διὰ τὴν ὁποίαν τὰ κυριώτερα τοὐλάχιστον στοιχεῖα παρέχουν αἱ ἀνεξάντλητοι ἀποθῆκαι τοῦ βεστιαρίου του. Ἡ ἀναπαράστασις τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Ἀνακτόρου ἔγινε μὲ ἀξιοθαύμαστον ἀκρίβειαν, τὰ δὲ ἐπὶ τῆς σκηνῆς πρόσωπα ὑπερβαίνουν τὰ πεντακόσια.

Ὁ Σεβαστιανὸς δὲν ὑπακούει οὔτε εἰς τὰς συμβουλὰς τοῦ Αὐτοκράτορος νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν νέαν Πίστιν, ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ διατάσσει νὰ ταφῇ ὁ ἀξιωματικός του κάτω ἀπὸ ὁδὸν καὶ ἀπὸ χρυσόν. Ἀλλ' ὁ νεαρὸς Χριστιανὸς σώζεται ἀπὸ τὴν δοκιμασίαν αὐτὴν καὶ τότε ὁ Αὐτοκράτωρ τὸν καταδικάζει εἰς θάνατον διὰ βελῶν, συνήθη θανατικὴν ποινὴν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Διὰ νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ποινὴ μεταφερόμεθα μαζὶ μὲ τὸν κατάδικον εἰς τὴν σκηνογραφίαν τῆς Δ' πράξεως, παριστώσης τόπον κατὰ πολὺ ὁμοιάζοντα πρὸς τὸν Γολγοθᾶν, ὅπως τὸν περιγράφουν τὰ Εὐαγγέλια καὶ ὅπως μᾶς τὸν ἐζωγράφισεν ἕως τώρα ἡ Τέχνη. Εἶναι τόπος αὐστηρός, ξηρὸς καὶ ἄγριος, ὁ ὁποῖος ἐμπνέει φρίκην μόλις ἐμφανισθῇ εἰς τὰ ὄμματα τῶν θεατῶν. Τρεῖς γυναῖκες, ἐνθυμίζουσαι τὰς Μυροφόρους τῆς Καινῆς Διαθήκης, περιμένουν νὰ λάβουν τὸ πτῶμα τοῦ νεαροῦ καταδίκου, ἀπὸ δὲ τὸ βάθος τῆς σκηνογραφίας περνᾷ ἕνας ποιμὴν κρατῶν εἰς τοὺς ὤμους ἀμνὸν καὶ ἐνθυμίζων τὸν Καλὸν Ποιμένα τοῦ Εὐαγγελίου.

Ο ΑΓΙΟΣ ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ

Οἱ τοξόται, παλαιοὶ στρατιῶται τοῦ Σεβαστιανοῦ, παρακαλοῦν τὸν πρώην ἀρχηγόν των, νὰ μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν νέαν Πίστιν καὶ νὰ μὴ τοὺς ὑποχρεώσῃ ἑπομένως νὰ γίνουν οἱ φονεῖς του.

Ἀλλ' ὁ Σεβαστιανὸς δεμένος εἰς τὸ δένδρον δὲν ἀκούει τίποτε καὶ δὲν βλέπει παρὰ μόνον τὴν Ἀθανασίαν καὶ τὴν δόξαν τοῦ Μάρτυρος. Οἱ τοξόται λοιπὸν τοξεύουν καὶ ὁ μάρτυς κλίνει τὴν κεφαλὴν καὶ ἀποθνήσκει. Ὅταν οἱ στρατιῶται λύουν τὸν νεκρὸν ἀπὸ τὸ δένδρον ἔχει συντελεσθῆ θαῦμα· τὸ σῶμα τοῦ Μάρτυρος εἶναι ἄθικτον, τὰ δὲ βέλη ἔχουν ἐμπηχθῆ εἰς τὸ δένδρον.

Ἡ πέμπτη πρᾶξις εἶναι ἡ ἀποθέωσις. Ὁ Παράδεισος ἐμφανίζεται μὲ ὅλας τὰς συνοδείας τῶν Μαρτύρων, τῶν Ἁγίων, τῶν Ὁσίων, τῶν Παρθένων. Χερουβεὶμ ψάλλουν, καὶ ἐν γένει δίδεται ἡ εἰκὼν τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς τελικῆς νίκης καὶ τοῦ ἠθικοῦ θριάμβου.

*

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἔργον εἰς τὰς γενικάς του γραμμάς. Μυστήριον κατὰ τὸν παλαιὸν θεατρικὸν ὁρισμόν, πλῆρες ὡραίων σκηνῶν, κουραστικὸν ὅμως ἐν τῷ συνόλῳ, θεαματικώτατον καὶ πολυέξοδον, κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα καὶ προορισμένον νὰ ζήσῃ περισσότερον, ἀφ' ὅσον ἔζησεν ἄλλο ἔργον, πέριξ τοῦ ὁποίου ἔγινεν ἐπίσης πολὺς θόρυβος, ὁ «Σαντεκλαὶρ» τοῦ Ἐδ. Ῥοστάν.

Τὸ «Μαρτύριον τοῦ Ἁγίου Σεβαστιανοῦ» ἐγράφη ἐπάνω εἰς τὸν καμβᾶν τῶν παλαιῶν μεσαιωνικῶν θρησκευτικῶν μυστηρίων, τὰ ὁποῖα ἦσαν καὶ τὰ μόνα θεατρικὰ ἔργα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καθ' ἣν δὲν ὑπῆρχεν ἄλλο θέατρον ἀπὸ τὸ θρησκευτικόν. Δεῖγμα τοιούτου ἔργου ἔχομεν καὶ ἡμεῖς τὸ θρησκευτικὸν δρᾶμα «Χριστὸς πάσχων» τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ.

Γραφὲν κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν Ἰταλικήν, μετεφράσθη ἀμέσως εἰς τὴν Γαλλικήν, ἡ μετάφρασις δὲ δὲν κατώρθωσε νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸ κοινὸν τὸν Δ' Ἀννούντζιο κύριον τοῦ στίχου, ἁρμονιστὴν τῆς ρίμας, ὅπως εἶναι εἰς τὴν Ἰταλικήν. Ὁ γαλλικὸς στίχος, παραστατικώτερος, δὲν ἔχει τὴν νοχελῆ ἡδυπάθειαν τοῦ Ἰταλικοῦ, καὶ δι' ἔργον τῆς φύσεως τοῦ «Μαρτυρίου τοῦ Ἁγίου Σεβαστιανοῦ» αὐτὴ ἡ ζημία δὲν εἶναι μικρά.

Ἡ μουσικὴ ὑπάρχει ἄφθονος εἰς αὐτὸ τὸ δρᾶμα καὶ ἐκρίθη ὡς ἔχουσα βαθὺν θρησκευτικὸν χαρακτῆρα. Ὁ συνθέτης της γάλλος μουσικὸς Ντεμπουσσῆ, ἕνας ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους νέους μουσικοὺς τῆς Γαλλίας, ἐρωτηθεὶς περὶ τοῦ ἔργου του εἶπε:

— Διὰ νὰ τὸ γράψω ἠσθάνθην καὶ ἐπίστευσα, ὡς ἀληθινὸς Χριστιανὸς τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων, τὸ προϊὸν δὲ τῆς ἐμπνεύσεώς μου αὐτῆς θεωῶ πραγματικῶς ὅτι, εἶναι τοιοῦτον, ὥστε νὰ μοῦ ἐπιτρέπῃ νὰ ὑπερηφανεύωμαι.

Μὲ ἴσην προσοχὴν καὶ ἐμπνευσιν ἔγιναν αἱ σκηνογραφίαι, θαύματα τέχνης, ὀφειλόμενα εἰς τὸν Παλαιὸν σκηνογράφον Μπάκος. Ὁ καλλιτέχνης αὐτὸς ἐπὶ μῆνας συνενοεῖτο μὲ τὸν Δ' Ἀννούντζιο, ὥστε νὰ κατορθώσῃ ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἀξιώσεις τοῦ ποιητοῦ· Τὸ κατώρθωσεν;

Οἱ συντάκται τῶν Ἰταλικῶν ἐφημερίδων, οἱ ὁποῖοι ἐστάλησαν εἰς τὸ Παρίσι διὰ νὰ περιγράψουν τὴν πρώτην παράστασιν, δὲν φαίνονται ἐνθουσιασμένοι. Συμφωνοῦν ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀποδοθῇ τελείως ἡ σκέψις τοῦ Δ' Ἀννούντζιο, διὰ τῆς σκηνογραφίας, ὁμολογοῦν ὅμως ὅτι, ἔγινεν ὅ,τι ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ.

*

Τέλος τὸ θέατρον ἔκαμεν ὅ,τι ἔπρεπε νὰ κάμῃ, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἡ ἐκτέλεσις. Μία ὑπερόχου σωματικῆς καλλονῆς χορεύτρια, ἡ Ἴδα Ῥουμπιντάϊν, ἀνέλαβε τὸν ὁλόκληρον τοῦ Ἁγίου Σεβαστιανοῦ, ἐκλεκτότατοι ἠθοποιοὶ ἐξελέγησαν διὰ τὰ ἄλλα πρόσωπα, καὶ διὰ τὴν σκηνὴν τοῦ Δικαστηρίου τοῦ Διοκλητιανοῦ συνεκεντρώθησαν ἑξακόσιοι ἄνθρωποι.

Τίποτε περισσότερον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ βεβαίως. Ἔπειτα ἀπὸ ὅλας αὐτὰς τὰς θυσίας τὸ ἔργον θὰ ἐπιτύχῃ ὅσον πρέπει; Πολὺ ἀμφίβολον.

Θόρυβος πολὺς ἔγινε, καὶ τὸ κοινὸν ὅλου τοῦ κόσμου ἔμαθε νὰ δυσπιστῇ εἰς τοὺς μεγάλους θορύβους.

* * *

ΦΘΟΡΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ Η ΛΥΠΗ ΤΗΣ

[Εἶναι κι' Ἐπίγειας Θεαὶς ποῦ ἡ ὄψις των μαγεύει . . .
Ἔχουν κι' αὐταὶς τὴν λύπη τον, μὰ ὁ κόσμος ταὶς λατρεύει].

Στενάζει! Δάκρυ φλογερὸ 'στὰ μάτια της κυλᾷ,
σταλάζει μὲς τὰ μάγουλα ποῦ αἱ Χάριτες χαϊδεύουν.
Στενάζει! Κ' εἰς τὸ στέναγμα τὸ στῆθός της βογκᾷ·
χλωμιάζει ξάφνου ἡ ὄψι της, τὰ χείλη της στειρεύουν.
Τῆς ξεφυλλίζουν τὴν καρδιὰ πόνοι καὶ τ,ν σταράζουν. . .
Τὴν ὀμορφιὰ χαλνοῦν τῆς γῆς, τὴν Πλάσιν ἐρημάζουν.

Θερμὴ 'στὴν ὄψι μας κτυπᾷ τῶν στεναγμῶν της αὔρα·
τινάζει μέσ' στὰ τρίσβαθα τοῦ στήθους τὴν ψυχή μας,
μᾶς περιζώνει τὴν καρδιὰ φαρμακευμένη λάυρα,
καὶ νέκρας σύγνεφο πυκνὸ σκεπάζει τὴν ζωή μας . . .
Μὲ στεναγμοὺς τοῦ κάλλους της τὰ ρόδα ἀνάλεα φθείρει,
κ' ἔπου διαβῇ τὸν πόνο της 'ς ἄλλας καρδιαὶς διασπείρει.

Κυτᾷ τ' ἀστέρια; Τρεμοσβυοῦν καὶ κλαίγουν ἀπὸ θλίψι,
ποῦ τὴν θωροῦν νὰ τήκεται μὲ φλόγας τῆς πικρίας . . .
Ἐμᾶς κ' ἐκεῖνα ἂς σπλαγχνισθῇ, μὴ ἡ λύπη της συντρίψῃ
τὸν κόσμο, ποῦ τῆς ἔκτισε βωμὸν ἀγνῆς λατρείας,
κ' ἔστεψε τὴν εἰκόνα της μὲ ἀμάραντο στεφάνι,
ποῦ ἐμψυχωμένης Ἀρετῆς τὸ ἀντίτυπον ἐφάνη.

Κέρκυρα, Μάϊος 1911.

Ν. Γ. ΜΑΥΡΟΧΗΣ

ΧΟΡΟΙ ΝΕΟΙ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΙ

Από πέρυσιν εἰς τοὺς κύκλους τῶν Ἀθηναίων κυριῶν, ὅσαι αἰσθάνονται ὄρεξιν καὶ ἔχουν καιρὸν πρὸς δρᾶσιν ἔξω τοῦ σπιτιοῦ, ἐψιθυρίζετο ἡ ἵδρυσις μεγάλου πνευματικοῦ συνδέσμου μεταξύ των, τοῦ ὁποίου ὁ σκοπὸς καὶ αἱ λεπτομέρειαι ἐκρατοῦντο μυστικαί. Τὸ μόνον γνωστὸν ἦτο ὅτι, αἱ Ἀθηναῖαι κυρίαι ἤθελαν νὰ ἐξέλθουν ἀπὸ τὸν μοναδικὸν κύκλον τῆς φιλανθρωπικῆς δράσεως, καί, χωρὶς νὰ παραμελήσουν ἐκείνην, ἤθελαν νὰ δημιουργήσουν γύρω καὶ μίαν κίνησιν ἀνωτέραν καὶ ὑψηλοτέραν, ἡ ὁποία ν' ἀποβῇ γενικῶς εἰς ἀγαθὸν τῆς κοινωνίας.

Ἐννοεῖται ὅτι αἱ συνεννοήσεις αὐταὶ δὲν θὰ ἐγίνοντο εὐχαρίστως δεκταὶ ἐκ μέρους τῆς κοινωνίας, ἂν ἐπρόκειτο περὶ ἐγκαταλείψεως τῆς φιλανθρωπικῆς δράσεως. Εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἡ γυνὴ συνεκέντρωσε εἰς χεῖράς της καὶ διευθύνει μὲ τόσον ζῆλον καὶ τόσην θερμότητα ὅλην τὴν ἀλτρουϊστικὴν ἐνέργειαν, πᾶσα φιλάλληλος ἐργασία θὰ λείψῃ, ἂν παρατηθοῦν αἱ γυναῖκες. Νοσοκομεῖα, κοινωνιστικὰ ἐργαστήρια, ἱδρύματα φιλανθρωπικά, ἄσυλα, οἶκοι τυφλῶν καὶ κωφαλάλων, συσσίτια, ἐκπαιδευτήρια ἀπόρων, ὅλα αὐτὰ τὰ ἱδρύουν, τὰ ἐποπτεύουν, τὰ προστατεύουν καὶ τὰ διοικοῦν γυναῖκες. Τὸ βιβλίον τῆς ἐν Ἑλλάδι φιλανθρωπικῆς δράσεως τῆς γυναικὸς θὰ ἠδύνατο νὰ γραφῇ εἰς τόμους ὁλοκλήρους. Τί θὰ ἐγίνετο λοιπὸν ὅλη αὐτὴ ἡ κίνησις, ἂν αἱ γυναῖκες τὴν ἐγκατέλειπον, διὰ νὰ στρέψουν τὴν ἀκούραστον δραστηριότητα καὶ ἐνεργητικότητά των πρὸς ἄλλα σημεῖα;

Εὐτυχῶς, ὅπως εἴπομεν ἤδη, δὲν ἐπρόκειτο περὶ αὐτοῦ. Ἁπλῶς αἱ κυρίαι εὑρίσκουσαι ὅτι ἐργάζονται πολὺ ὑπὲρ τῶν ἄλλων καὶ ὄχι ἀρκετὰ διὰ τὸν ἑαυτόν των, ὅτι φροντίζουν ἐπαρκῶς διὰ τὰ πάσχοντα ξένα σώματα, ἀλλὰ πολὺ ὀλίγον διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἰδικῆς των μορφώσεως, ἀπεφάσισαν νὰ ἱδρύσουν μέγα σωματεῖον, τὸ ὁποῖον θὰ εἶχεν αὐτὸν τὸν σκοπόν: Νὰ καλλιεργήσῃ τὴν εὐρυτέραν ἐθνικὴν καὶ ἠθικὴν μόρφωσιν τῆς Ἑλληνίδος διὰ τοῦ βιβλίου, τῆς διαλέξεως, τοῦ θεάματος, διὰ παντὸς πνευματικοῦ μέσου, συμφώνως πρὸς τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις.

Ἐγένετο λόγος περὶ ἱδρύσεως λέσχης, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ κυρίαι θὰ ἠδύναντο νὰ συναντῶνται, νὰ διαβάζουν, νὰ ὁμιλοῦν — ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον διὰ τὰ κατέλλα καὶ τὰ φορέματά των — κ' ἀκούουν διαλέξεις ἐπὶ διαφόρων θεμάτων, τὰ ὁποῖα θὰ τὰς ἐνδιαφέρουν ἀμέσως αὐτὰς ἢ γενικώτερον τὰ Γράμματα καὶ τὴν Κοινωνίαν.

Καὶ τέλος ἐγνώσθη ὅτι ὁ Σύλλογος ἱδρύθη, ὅτι ἀνομάσθη Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων — διατί ὁ σχολαστικὸς αὐτὸς τίτλος, εἶναι μυστήριον! — καὶ ὅτι θὰ ἔκαμνε τὴν πρώτην του ἐμφάνισιν διὰ μιᾶς χορευτικῆς ἑσπερίδος, εἰς τὴν ὁποίαν «θ' ἀπεδεικνύετο ἡ συγγένεια τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν νέων χορῶν».

ΚΟΡΙΤΣΑΚΙΑ ΧΟΡΕΥΟΝΤΑ ΕΙΣ ΤΟ ΖΑΠΠΕΙΟΝ (Φωτ. Δ. Γαλάνη)

*

Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι τὴν ἀναβίωσιν τῶν ἀρχαίων χορῶν τὴν θεωροῦν μίαν ἀπὸ ἐκείνας τὰς οὐτοπίας, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καταλαμβάνουν ὑπὸ μορφὴν νοσήματος ἐμμόνου ἰδέας τοὺς βαπτισθέντας εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαιότητος.

Ἄλλοτε εἶχε γίνει μία ἀπόπειρα ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Σταυρούλας Πιερράκου νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ἀρχαῖον ἔνδυμα. Ἐγράφησαν τότε τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἀρχαίου ἐνδύματος, πλεονεκτήματα τὰ ὁποῖα κανεὶς δὲν ἀρνεῖται. Μία οἰκογένεια ἀρχαιομανῶν, ἡ οἰκογένεια Δούγκαν ἐνεφανίσθη εἰς τοὺς δρόμους μὲ χιτῶνα καὶ σανδάλια. Ἡ οἰκογένεια Δούγκαν ἐπέμεινε καὶ ἐπιμένει εἰς τὴν ἐπιστροφὴν αὐτὴν πρὸς τὴν ἀρχαιότητα. Ἀλλὰ ἀπέμεινε καὶ ἡ μόνη ἐπιμένουσα. Κανεὶς δὲν ἐδέχθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἔνδυμα. Ὁ κόσμος προχωρεῖ διαρκῶς πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ εἰς καμμίαν ἐκδήλωσιν τοῦ καθημερινοῦ βίου δὲν παρατηρεῖται στροφὴ πρὸς τὰ ὀπίσω. Καὶ τὸ ἀρχαῖον ἔνδυμα ἐλησμονήθη, πρὶν εὑρεθῇ κανεὶς ἄλλος ἐκτὸς τῶν Δούγκαν νὰ τὸ παραδεχθῇ. Ἡ ἀπόπειρα εἶχεν ἀποτύχει καὶ ἀπέθανεν ἐν μέσῳ ὕμνων καὶ ἐπαίνων.

Ἔπειτα ἦλθεν ἡ ἀπόπειρα τῆς ἀναβιώσεως τῶν ἀρχαίων χορῶν. Ἡ μὶς Ἰσιδώρα Δούγκαν ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἐχόρευσε χορούς, τοὺς ὁποίους ἐνεπνεύσθη ἡ ἰδία ἀπὸ τὰς παραστάσεις τῶν ἀρχαίων ἀγγείων, ἀπὸ ἀρχαῖα ἀνάγλυφα, ἀπὸ τὰ ὅσια μέχρι τῶν ὁποίων ἔφθασεν ἡ φαντασία της. Ὄχι πλέον ὁ ἑλληνικός, ἀλλὰ ὁ παγκόσμιος Τύπος, ἐχειροκρότησε τὴν ὑπερτάτην χάριν μὲ τὴν ὁποίαν ἐζωντάνευε τὰς ἀρχαίας μισοσβυσμένας εἰκόνας τῶν ἀγγείων καὶ τὰ ἡμικατεστραμμένα ἀνάγλυφα ἡ μὶς Δούγκαν. Μετὰ τὰς Ἀθήνας ἡ χορεύτρια ἐγύρισε τὸν κόσμον καὶ παντοῦ οἱ χοροί της ἔκαμαν τὴν ἰδίαν ἐντύπωσιν.

Ἤρχισαν ὅμως αἱ ἀπομιμήσεις. Ἦλθεν ἡ Θέσπις μὲ τὸ ἴδιον πρόγραμμα καὶ ἔπειτα ἡ Ναυσικᾶ. Ἡ ὡραία ἰδέα ἔπεφε πλέον τὸν χαρακτῆρα θεατρικῆς ἐπιχειρήσεως. Σιγὰ-σιγὰ ἐψυχράνθη ὁ πρῶτος ἐνθουσιασμὸς καὶ ἡ μὶς Ἰσιδώρα Δούγκαν κατώρθωσε νὰ μείνῃ ἐντελῶς μοναδικὴ καὶ ἀμίμητος.

Ὅταν λοιπὸν διεδόθη, ὅτι τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων ἐσκόπευε νὰ παρουσιασθῇ μὲ ἐμφάνισιν τῶν ἀρχαίων χορῶν, οἱ πρακτικοὶ ἄνθρωποι ἐκίνησαν τὸ κεφάλι καὶ δὲν εἶχον ἄδικον. Ἂν μία προσωπικὴ ἀπόπειρα ἐστέφθη ὑπὸ σχετικῆς ἐπιτυχίας, δὲν σημαίνει ὅτι ἠμπορεῖ γενικῶς καὶ δι' ὅλους νὰ ζωντανέψῃ κἄτι, τὸ ὁποῖον ἀπέθανε πλέον καὶ εἶναι καλὰ πεθαμένον. Θὰ εὑρισκόμεθα πάλιν πρὸ μιᾶς ἀποπείρας ἀναλόγου πρὸς τὴν ἀπόπειραν τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ ἀρχαίου ἐνδύματος, καὶ καταδικασμένης ὁριστικῶς εἰς ἀποτυχίαν.

Εὐτυχῶς, ὅπως ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων, δὲν ἐπρόκειτο περὶ τοιαύτης ἀποπείρας. Αἱ Ἑλληνίδες, αἱ ὁποῖαι εἶχον τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἑορτῆς, ἐσκέφθησαν ὀρθότατα ὅτι, ὑπάρχουν νέοι ἑλληνικοὶ χοροὶ ζωντανοὶ καὶ μὲ δικαώματα ἐπὶ τῆς ἐκτιμήσεώς μας, ἐν τούτοις ἄγνωστοι καὶ παρημελημένοι. Καὶ αὐτοὺς ἀπεφάσισαν νὰ μᾶς ἐμφανίσουν.

*

Εἰς τὴν ἀλησμόνητον ἑορτὴν τοῦ Ζαππείου, μίαν ἑορτὴν νεότητος, δροσιᾶς, κάλλους, ὡραίων γραμμῶν, ρυθμοῦ, κομψότητος καὶ χάριτος πενῆντα ὡραῖα κορίτσια μὲ ἄσπρα ἁπλᾶ φορέματα, ἀρχαϊκοῦ ρυθμοῦ ἢ μὲ βλάχικα, ἐχόρευσαν ὅλους τοὺς ὡραιοτέρους νεοελληνικοὺς χορούς.

Τὸ θέαμα ἔκαμε τὴν βαθυτάτην ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν κάμει κάθε ἀληθινὴ ἐμφάνισις τοῦ ὡραίου.

Στενώτατα συνδεδεμένοι μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς φυλῆς οἱ χοροὶ αὐτοὶ δὲν εἶναι μόνον ἀναμνήσεις, αἱ ὁποῖαι μᾶς ἔρχονται ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων, εἶναι καὶ ζωνταναὶ παραστάσεις ἑνὸς παρελθόντος, τοῦ ὁποίου τὴν ἱστορικὴν ἐνθύμησιν διασώζει ἡ λαϊκὴ ψυχὴ μέσα εἰς τὴν σιωπηλὴν κίνησιν τοῦ χοροῦ.

Ὁ συρτὸς δὲν εἶναι χορὸς νέος καὶ πρέπει ἴσως ἡ καταγωγή του νὰ ζητηθῇ εἰς τὴν κλασικὴν ἐποχήν. Εἰς ἐπιγραφὴν εὑρεθεῖσαν εἰς ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ὑπάρχει ἡ λέξις εἰς τὴν

σημασίαν χοροῦ. Ἀφοῦ ἡ λέξις διετηρήθη σημαίνουσα τὸ ἴδιον πρᾶγμα, διατί νὰ μὴ παραδεχθῶμεν ὅτι, ὁ σημερινὸς χορὸς εἶναι ἁπλούστατα ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἐχόρευον ἐπίσης νεάνιδες τῆς προχριστιανικῆς ἐποχῆς;

Ἀλλὰ μήπως ἡ τράπεζα δὲν εἶναι ὁ περίφημος χορὸς τῶν μεσαιωνικῶν κουρσάρων, καὶ δὲν ἔχει ὅλην τὴν παρατηρητικότητα τῆς ἀνελκύσεως τοῦ δικτύου τῶν ψαροράδων ἀπὸ τὴν θάλασσαν; Ἕνας περιηγητὴς τοῦ ΙΑ' αἰῶνος τὴν περιγράφει ἐντελῶς ὁμοίαν, ὅπως χορεύεται καὶ σήμερον, χορευομένην δὲ εἰς ὅλας τὰς παραλίας τῆς Ἑλλάδος τὰς ὁποίας ἠρήμωσαν τότε οἱ κουρσάροι, ἀναγκάζοντες τοὺς κατοίκους νὰ κτίζουν τὰς πόλεις των ὑψηλότερα ἀπὸ τὴν θάλασσαν.

Ὁ νησιώτικος μπάλλος, μὲ τὸ ξενικὸν ὄνομα, φαίνεται χορὸς μεσαιωνικός, εἰρηνικώτατος, κληρονομία ἴσως τῶν Φραγκικῶν χρόνων. Ὅσοι εἶδαν τὸ μενουέτον, ὄχι μόνον ὅπως ἐξηγενίσθη καὶ χορεύεται εἰς τὰ σαλόνια, ἀλλ' ὅπως ἐκτελεῖται ἀκόμη εἰς χωριὰ γαλλικά, καὶ τὴν Παβὰν ὅπως τὴν χορεύουν ἰδίως εἰς τὴν Φλάνδραν, ἀναγνωρίζουν τὴν στενὴν ὁμοιότητα τῶν δύο τούτων χορῶν πρὸς τοὺς Ἑλληνικούς. Βεβαίως οἱ Φράγκοι διερχόμενοι ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἤντλησαν τὰ πρῶτα του σπέρματα. Ἀλλὰ ἡ Ἑλληνικὴ καλαισθησία τὰ διεμόρφωσε καὶ τοὺς ἔδωκε

ΤΟ ΑΡΡΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ Δ' ΡΑΔΑΝΕΛΛΙΩΝ

τὴν λεπτήν της χάριν καὶ τὴν ἀφελῆ ρυθμικότητα, ἡ ὁποία εἶναι τὸ προοίμιον τῆς φυλῆς.

Καὶ τέλος τί ζωντανὴ ἀναπαράστασις τῆς ἐλαφρότητος τῶν ὀρεινῶν Κρητικῶν αὐτὸς ὁ θαυμάσιος πενταζάνης, ὁ ζωηρότερος καὶ κομψότερος Ἑλληνικὸς χορός, θαῦμα ἀληθινὸν ὅταν ἐκτελεῖται ἀπὸ Κρῆτας, τῶν ὁποίων ἡ κομψότης καὶ τὸ εὐκίνητον καὶ ἡ χάρις εἶναι φυσικὰ δῶρα τῆς ὡραίας πατρίδος των; Ὁ Κρητικός, ὁ ὀκύπους, ὁ καλλίζωνος, ὁ καλλίσφυρος, ἀναδεικνύεται ὁλόκληρος εἰς τὸν χορὸν αὐτὸν καὶ αἱ Ἑλληνίδες, ποῦ τὸν ἤκουσαν τελευταῖον, ἐσκέφθησαν ὀρθότατα ὅτι, μὲ τοῦτον ἔπρεπε νὰ κλείσῃ μία ἑορτὴ προσεγγίζουσα τὰ ὅρια τοῦ ὁράματος.

Ἀπὸ τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἔγινεν ἡ ἐμφάνισις αὐτὴ εἰς τὴν κυκλοτερῆ ἀρχαϊκὴν αἴθουσαν τοῦ Ζαππείου, ἡ συγγένεια τῶν σημερινῶν χορῶν πρὸς τοὺς ἀρχαίους δὲν συζητεῖται πλέον. Εἶναι ἡ ἰδία γραμμή, ὁ ἴδιος ρυθμός, τὸ αὐτὸ μέλος. Ἡ διαφορὰ εἶναι ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἀπομένουν οἱ σεβαστοὶ πρόγονοι. Ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἔχομεν ἡμεῖς σήμερον εἶναι οἱ ζωντανοὶ μεταξύ μας ἀπόγονοι, καὶ κανεὶς δὲν αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην ν' ἀναστήσῃ τοὺς νεκροὺς προγόνους, ὅταν τόσον σφριγῶντες καὶ γεμᾶτοι ζωὴν ἐσώθησαν ἕως τὰς ἡμέρας μας οἱ ἀπόγονοι.

* * *

ΤΑ ΔΑΡΔΑΝΕΛΛΙΑ

Μία μικρά, χαριτωμένη ὅμως, πόλις χαιρετᾷ πρώτη τὸν εἰσπλέοντα τὸν Ἑλλήσποντον, κειμένη ἐκεῖ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ στόμιον δεξιά, σᾶν νὰ ἀναπαύεται ἐπάνω εἰς μίαν λωρίδα τῆς εἰσχωρούσης εἰς τὴν θάλασσαν Ἀσιατικῆς ἀκτῆς. Ἐντελῶς νέα πόλις τὰ Δαρδανέλλια ὀνομάζεται τουρκιστὶ Καλὲ Σουλτανιέ, ἐκ τῶν πλησίον ταύτης σοζομένων ἐνετικῶν φρουρίων.

Ἡ παράδοσις λέγει ὅτι, εἰς τὸ στενὸν ἐκεῖνο ἐπνίγη ἡ Ἕλλη, ἡ ἀδελφὴ τοῦ Φρίξου, πεσοῦσα ἀπὸ τὸν κριὸν μὲ τὸ χρυσόμαλλον δέρας. Πολλὰ ὀνόματα ἤλλαξε ἕως τώρα καὶ τὶς οἶδε πόσα θὰ ἀλλάξῃ ἀκόμη. Ἀσφαλῶς θὰ μετονομασθῇ πάλιν, ὅταν θὰ συντελεσθῇ ἡ μεγάλη σιδηροδρομικὴ γραμμή, ἥτις θὰ συνδέσῃ τὰ Δαρδανέλλια μὲ τὰ σπουδαιότερα σημεῖα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Σήμερον ἡ πολίχνη αὐτὴ δὲν ἀριθμεῖ οὔτε εἴκοσι χιλιάδας κατοίκων. Καὶ ὅμως προικισμένη μὲ πολλὰ χαρίσματα προώρισται νὰ μεγαλυνθῇ καὶ νὰ προοδεύσῃ. Ἀληθῶς ἔχει λαμπρὸν κλῖμα, ἔξοχὰς περικαλλεῖς καὶ θέσιν ἐπίζηλον, ἅ τε κειμένη ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς ἀρτηρίας ἥτις συνδέει τὴν Κωνσταντινούπολιν μετὰ τῆς Μεσογείου.

Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος — τὸ βεβαιοῖ ἡ Ἱστορία αὐτὸ — πρὶν ἢ σκεφθῇ περὶ Βυζαντίου, ἐπὶ βραχὺ ἐσκέφθη νὰ κτίσῃ τὴν πρωτεύουσαν του πλησίον τῶν Δαρδανελλίων, ἅτινα ὅσον οὔπω μὲ τὴν νέαν διοικητικὴν διαίρεσιν τῆς γείτονος αὐτοκρατορίας, θὰ γίνουν πρωτεύουσα αὐτοτελοῦς νομοῦ, περιλαμβάνοντος καὶ τὸ ἀρχαῖον βασίλειον τοῦ Πριάμου.

*

Ἡ ἐν Δαρδανελλίοις ὁμογενὴς κοινότης ἀκμάζει. Ῥίψατε ἓν βλέμμα εἰς τὰς παρατιθεμένας εἰκόνας τοῦ Ἀρρεναγωγείου καὶ Παρθεναγωγείου διὰ νὰ τὸ ἀντιληφθῆτε. Ἐστοίχισαν χιλιάδας λιρῶν, ἃς εἰσέφερον ἀκραιφνεῖς ὁμογενεῖς.

Ἐξ αὐτῶν τὸ μὲν Παρθεναγωγεῖον ἀνηγέρθη τῷ 1901, ἐστοίχισε δὲ ὑπὲρ τὰς δύο χιλιάδας λιρῶν, τὰς ὁποίας ἐχορήγησε σεπτὸς Ἱεράρχης, ἐκ Δαρδανελλίων καταγόμενος, ἐπιθυμῶν ἀπὸ μετριοφροσύνην νὰ μὴ γνωσθῇ τὸ ὄνομά του, τὸ δὲ σχέδιον, βραβευθὲν ἐν ἐκθέσει τῶν Ἀθηνῶν, ἐξεπόνησεν ὁ διακεκριμένος ἀρχιτέκτων κ. Πάτροκλος Καμπανάκης. Εἶναι ὄντως τελεία ἡ οἰκοδομή, πληροῦσα πάντας τοὺς ὅρους τοῦ φωτισμοῦ, ἀερισμοῦ κ.λ.

Τὸ ἀρρεναγωγεῖον πάλιν ἀνηγέρθη τῷ 1907 ἐπὶ σχεδίου τοῦ ἐν Δαρδανελλίοις ἀρχιτέκτονος κ. Δ. Λαμπίρη. Διὰ τὴν οἰκοδομὴν εἰσέφερεν ἑπτακοσίας λίρας ὁ ἀείμνηστος Πάρης Παρισσόπουλος, Θεσσαλός, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ὁ αὐτὸς ἱεράρχης. Μίαν μόνον ἔλλειψιν ἔχει νὰ παρατηρήσῃ τις εἰς τὸ οἰκοδόμημα: Δὲν ἔχει περιτοίχισμα. Ἐλπίζεται ὅμως ὅτι ὁ

ΤΟ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ ΔΑΡΔΑΝΕΛΛΙΩΝ

Ἱεράρχης, ὅστις ἐδαπάνησε τόσον φιλοτίμως διὰ νὰ στεγάσῃ τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν τῆς πατρίδος του, δὲν θὰ ἀφήσῃ ἀτελὲς τὸ ἔργον.

Εἰς αὐτὰ τὰ περίκομψα κτίρια στεγάζονται πεντακόσια τέκνα τοῦ λαοῦ· διακόσια εἰς τὸ Ἀρρεναγωγεῖον καὶ τριακόσια εἰς τὸ Παρθεναγωγεῖον. Εἰς τὸ πρῶτον διδάσκουν πέντε διδάσκαλοι, εἰς τὸ δεύτερον δὲ ἑπτὰ διδασκάλισσαι διπλωματοῦχοι. Ὅλον αὐτὸ τὸ προσωπικὸν εἶναι ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Δημ. Ἀντωνιάδου, εὐπαιδεύτου ἐπιστήμονος, σπουδάσαντος δ' ἐν Ὀδησσῷ καὶ Ἀθήναις.

Τὰ Δαρδανέλλια εἶναι κέντρον συμπαγοῦς Ἑλληνισμοῦ ἐγκατεσπαρμένου εἰς τὴν γείτονα Μάδητον, Ρέγκιοϊ, τὸ ἀρχαῖον Ὀφρυνεῖον, Νεοχώριον καὶ Γενὶ-σεχήρ, οὐχὶ μακρὰν τῆς Τροίας. Ἀκριβῶς διότι γειτνιάζει τόσον μὲ τὴν Τρωάδα, σμήνη περιηγητῶν ἐνσκήπτουν κατ' ἔτος διὰ νὰ ἐπισκεφθοῦν τὰ ὑπὸ τὸ χῶμα ἐρείπια, ἅτινα ἀνέσκαψε πρὸ τριακονταετίας ὁ ἀρχαιοδίφης Σχλίμαν.

*

Τὰς εἰκόνας εἶχε τὴν εὐγενῆ καλωσύνην νὰ μᾶς δώσῃ ὁ κ. Μιχ. Συνέσιος, ὅστις ἐπ' ἀρκετὸν διηύθυνε τὸ ἐν Δαρδανελλίοις Ἑλλην. Ὑποπροξενεῖον, καταλιπὼν ἀρίστας ἐντυπώσεις.

Κ. Κ.

Η ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

Η *Πρωτομαγιὰ* ἑορτάζετο ἄλλοτε ἐν Κερκύρᾳ πανδήμως. Ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος τῆς παραμονῆς οἱ *ντεμπέληδες*, ἢ μᾶλλον αἱ *ντεμπέλισσα*, μετέβαινον εἰς τοὺς ἀνθοκήπους — παμπληθεῖς τότε — ἵνα «*πιάσουν τὸν Μάη*», ἐπέστρεφον δὲ περὶ τὴν ἑσπέραν κατάφορτοι ἀπὸ ἄνθη. Ἀλλὰ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν κατοίκων πόλεως καὶ προαστείων ἐξεκίνει, ὄρθρου βαθέως, ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ μετέβαινεν—ἐξακολουθεῖ δὲ νὰ μεταβαίνῃ—εἰς τὰ περιβόλια, διὰ νὰ *πιάσῃ «τὸν Μάη»*. Ἀπελάμβανε δέ τις—τότε — ὡραίων καὶ σπανίων θεαμάτων. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ δρόμου, ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ Βασιλικοῦ ἀγροκηπίου μέχρι τοῦ *Κανονίου* δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, ἦσαν ἑστημένα ἀνθοπωλεῖα, ἀποτελούμενα ἀπὸ συμπλέγματα καλάθων γεμάτων ἀπὸ ἄνθη.

Ἔβλεπέ τις ὁμίλους ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ, οἱ ὁποῖοι διεσκέδαζον ᾄδοντες ἐν χορδαῖς καὶ ὀργάνοις, ἐπέστρεφον δὲ μὲ τὰς κεφαλὰς ἐστεμμένας μὲ ἄνθη,— κάποτε καὶ παραζαλισμένας— κρατοῦντες πελωρίας ἀνθοδέσμας, καὶ ἔστιν ὅτε ἀγκινάραις.

Ἕτεροι — οἱ μᾶλλον ὑπναράδες — μετέβαινον εἰς τοὺς ἀνθοκήπους κατὰ τὸ ἀπόγευμα τῆς *Πρωτομαγιᾶς*, οὕτω δὲ τὰ ἀνθεστήρια ἐνταῦθα διήρκουν ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος τῆς παραμονῆς μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς 1ης Μαΐου.

Ἀλλὰ τὸ ὡραιότερον θέαμα τῆς Πρωτομαγιᾶς ἀπετέλουν οἱ ἀνὰ τὴν πόλιν *πρωτομαγιάτικοι* ὅμιλοι, οἱ ὁποῖοι ηὔχοντο τὴν «*καλὴ πρωτομαγιά*» ἄδοντες ἔξωθι τῶν κατοικιῶν τὸν *Μάη* τῇ συνοδείᾳ κυμβάλων, μουσικῶν, τριγώνων καὶ τυμπάνων.

Οἱ ὅμιλοι οὗτοι ἀπετελοῦντο ἀπὸ ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ ἐνδεδυμένους μὲ καλοκαιρινὰ *γιορτιάστικα ροῦχα*, δηλαδὴ φέροντας καινουργές, λευκὸν καὶ *κολλάδον* ὑποκάμισον, *πανταλόνι* λευκόν, ζωνάριον μετάξινον, ποικιλόχρωμον, ψάθινον καινουργῆ πίλον καὶ ὑποδήματα λευκά. Εἰς τὸ μέσον ἑκάστου ὁμίλου ἵστατο ὁ κρατῶν τὸν *Μάη*, ἀποτελούμενον ἀπὸ κυπάρισσον ἐστολισμένον διὰ ποικιλοχρώμων ἀνθέων, ταινιῶν καὶ μεταξίνων μανδηλίων. Οἱ λοιποὶ ἵσταντο πέριξ τοῦ *Μάη*, εἷς δὲ τούτων — ὁ ταμίας — εἶχεν ἀνηρτημένον ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος μανδήλιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔρριπτε τὰ διὰ τοῦ *τραγουδιοῦ τοῦ Μάη* συλλεγόμενα χρήματα.

Πρὸ τριακονταετίας — καὶ ἐπὶ δύο - τρία ἔτη — κάποιοι ἐπεχείρησαν νὰ ἐγκαινιάσουν νέον σύστημα εὐχητηρίου *Μάη*, πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον κατεσκεύασαν ἅρμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκάθητο ἀνθοκόσμητον καὶ λευχειμονοῦν κοριτσάκι, τὸ ὁποῖον ἐσύρετο ἀπὸ δύο... δίποδα, πλησίον δὲ αὐτοῦ κιθαριστὴς καὶ βιολιστής, οἵτινες ἔψαλλον τὸν *Μάη* τῇ συνοδείᾳ τῶν ὀργάνων των. Ἀλλ' ἡ καινοτομία αὕτη ἀπέτυχε. Τὸ *τραγοῦδι* τὸ ὁποῖον οἱ εἰρημένοι ὅμιλοι ἔψαλλον ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Κι' ἂν εἶναι μὲ τὸν ὅρισμό νὰ εἰποῦμε καὶ τὸ Μάη:
Μπρὲ ἐμπῆκε ὁ Μάης, μπρὲ ἐμπῆκε ὁ Μάης, μπρὲ ἐμπῆκε ὁ Μάης κι' ὁ μῆνας.
Ὁ Μάης μὲ τὰ τριαντάφυλλα κι' ὁ Ἀπρίλης μὲ τὰ ρόδα.
Ἀπρίλη, Ἀπρίλη ἐφύρεσες, Μάη μου κανακάρη,
ποῦ ὅλο τὸν κόσμο ἐγέμισες μ' ἄνθη καὶ μὲ λουλούδια.
Λουλούδισέ μου, λυγερή, μπρὲ μίλησέ μου, κόρη,
νὰ πάω νὰ δώσω τὸ φιλί, πρὶν βρέξῃ, πρὶν χιονίσῃ,
πρὶν κατεβάσῃ ὁ οὐρανὸς καὶ οὐρουν τὰ ποτάμια.
Ἄνοιξε τὸ πουγκάκι σου τὸ μαργαριταρένιο,
καὶ βάλε τὸ χεράκι σου, ποῦ τὄχεις μαθημένο.
Ἂν ἔχῃς λεφτὰ δόμου τα, ἂν ἔχῃς καὶ καμπιάλιας,
ἂν ἔχῃς καὶ καλὸ κρασὶ γιὰ τοὺς παλληκαράδες.
Εἶσαι 'στὴ μέση ἀπ' ἀρχοντες, 'στὴ μέση ἀπ' ἀφεντάδες,
εἶσαι 'στὴ μέση τῆς Σπηλιᾶς μὲ τοὺς πραγματευτάδες.
Πολλὰ εἴπαμε τ' ἀφέντη μας, νὰ εἰποῦμε τῆς κυρᾶς μας:
Κυρὰ χρυσῆ, κυρ' ἀργυρῆ, κυρὰ μαλαματένια,
ποῦ σὲ χτενίζει ὁ Ἔρωτας μὲ τὰ χρυσᾶ τὰ χτένια.
Κυρά μου, ἂν ἔχῃς καὶ κρασί, βάλε νὰ μᾶς κεράσῃς,
καὶ 'στῶν παιδιῶνε ταῖς χαραῖς κουφέτα νὰ μεράσῃς·
ὄχι κουφέτα μοναχὰ μονὲ καὶ λεφτοκάρυα,
μιὰ μπότσα μὲ καλὸ κρασὶ νὰ πιοῦν τὰ παλληκάρια.
Κι' ἐδῶ ποῦ 'τραγουδήσαμε πέτρα νὰ μὴ ραΐσῃ,
κι' ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ πολλοὺς χρόνους νὰ ζήσῃ.
Νὰ ζήσῃ χρόνους ἑκατὸ καὶ νὰ τοὺς ἀπεράσῃ,
κι' ἀπὸ τοὺς ἑκατὸν κι' ἐκεῖ ν' ἀσπρίσῃ, νὰ γεράσῃ.
Κι' ἐδῶ ποῦ 'τραγουδήσαμε καὶ τώρα καὶ τοῦ χρόνου,
καὶ τὴν ἡμέρα τῆς Λαμπρᾶς μὲ τὸ **Χριστὸς 'Ανέστη».***

ΞΕΝΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ — ΑΝΩΦΕΛΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ — ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ "ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗΣ,,

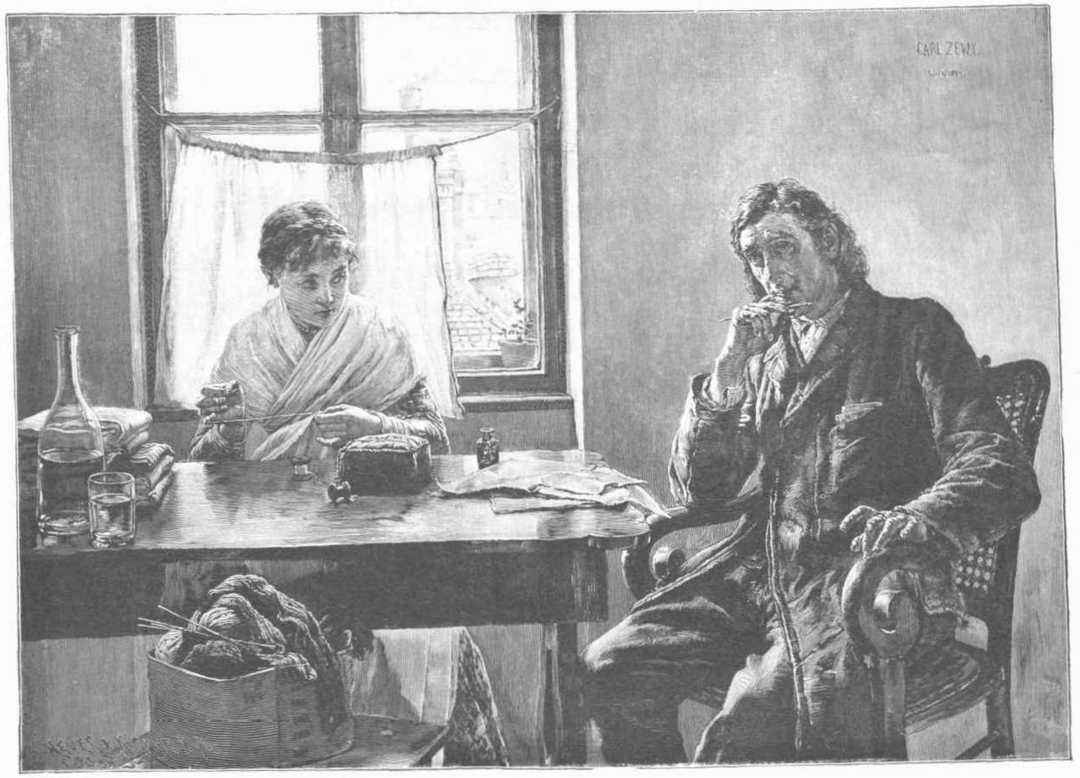

ΞΕΝΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ — ΣΤΙΓΜΑΙ ΕΜΠΝΕΥΣΕΩΣ — ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ "ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗΣ,,

Δυστυχῶς τὸ ἀρχαῖον τοῦτο καὶ ὡραῖον ἔθιμον ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἐκλείπει, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, παρήκμασε, διότι ἐξέλιπον οἱ ἀξιοπαρατήρητοι ἐκεῖνοι *τόποι* τῆς Ἀγορᾶς (Πίνιας) καὶ τῆς *Πόρτα - Ρεμούνδας* (Ρωμαϊκῆς Πύλης), οἱ ὁποῖοι ἀπετέλουν τοὺς *Μαγιάτικους* ἐκείνους ὁμίλους, ἐφέτος δὲ εἷς καὶ μόνος τοιοῦτος περιῆλθε τὴν πόλιν ψάλλων τὸν *Μάη*.

*

Τὸ ἔθιμον τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὸν 17ον αἰῶνα, ἔλαβε δὲ τὴν ἀρχήν του ἐκ τῶν ἑξῆς:

Εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ θεσμὸς τῶν τιμαρίων (feudi), ἢ Βυζαντινῶν *Προνοιῶν*, ἀνάγεται εἰς τοὺς χρόνους τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, διετηρήθη δὲ ὑπὸ διαφόρους τύπους μέχρις ἐσχάτων*

Μεταξὺ τῶν τιμαρίων τούτων κατελέγετο καὶ τὸ δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἐνετικοῦ Συμβουλίου *τῶν Δέκα*, ὑπὸ χρονολογίαν 15 Ἰανουαρίου 1541, παραχωρηθὲν εἰς τὸν Ἀντώνιον Ἔπαρχον καὶ κληρονόμους διαδόχους αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ἐκαλεῖτο *τιμάριον τῶν Ἀθιγγάνων καὶ τῶν Ἀβυταβούλων*, ἤτοι feudo di Gianello degli Abitabuli dé Zingani (τιμάριον Γιανέλλου τῶν ἐν οἰκίσκοις συνοικισθέντων Ἀθιγγάνων).

Ὁ Γιανέλλος ἦτο ὁ Βαρῶνος τῶν Abitabuli (habitacula, καὶ κατὰ παραφθορὰν Abitabuli), εἰς τοῦτον δὲ ἦσαν ὑποτελεῖς οἱ ἐκ τῆς Βαγενετίας τῆς Ἠπείρου μετοικήσαντες ἐνταῦθα Ἀθίγγανοι Βαγενέται, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ τιμαριοῦχος τοιαύτην εἶχε δικαιοδοσίαν, ὥστε ἠδύνατο νὰ τοῖς ἐπιβάλῃ καὶ θανατικὴν ποινήν.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ὑποχρεώσεων, οἱ τῷ Βαρώνῳ ὑποτελεῖς οὗτοι ὤφειλον, ἵνα καθ' ἑκάστην *Πρωτομαγιὰν* μεταβαίνωσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Βαρώνου, ὅπου ἐτελεῖτο τὸ *φίλημα τῆς χειρὸς τοῦ Κυρίου των*, πρὸς ὃν ἕκαστος ὑποτελὴς προσέφερε 17 ἄσπρα, μικρὸν νόμισμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ ζεῦγος ὀρνιθίων.

Ὁ Βαρῶνος κατὰ τὴν *Πρωτομαγιὰν* παρέθετε γεῦμα ἔξωθι τοῦ μεγάρου του, παρὰ τὴν τράπεζαν δὲ παρεκάθηντο οἱ ὑποτελεῖς καὶ συνεποσίαζον καὶ συνευωχοῦντο καὶ ἐνέπηγον δενδρύλιον ἀνθοστόλιστον, τὸ ὁποῖον ἐκάλουν «Μάϊον». Ἐκεῖ ἔψαλλον τὸ εἰρημένον *τραγοῦδι τῆς Πρωτομαγιᾶς*, συνοδεύοντες αὐτὸ διὰ τυμπάνων καὶ κυμβάλων, τὸ ὁποῖον ἐξελληνίσθη καὶ πολλάκις εἰς περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας ἐδημοσιεύθη, ἀλλ' ἐλλειπές, παρηλλαγμένον καὶ παραμορφωμένον.

Ἐκ τῆς παρὰ τῷ μεγάρῳ τοῦ Βαρώνου ἐμπήξεως τοῦ ἀνθοστολίστου δένδρου, ἡ ὁδὸς ἐν ᾗ ἔκειτο τὸ μέγαρον ἀπεκλήθη «ὁδὸς Μαΐου», ἐκτείνεται δὲ αὕτη ἀπὸ τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ Ναοῦ τοῦ Παντοκράτορος, κειμένου ἐν τῷ βορείῳ λόφῳ τῆς πόλεως (καμπιέλο), μέχρι τῆς οἰκίας ἥτις καλεῖται τοῦ *Γαστουριώτη*.

Ἐπὶ τοῦ βορείου τούτου λόφου κατῴκουν αἱ πλεῖσται τῶν οἰκογενειῶν τῶν εὐγενῶν, προσέτι δέ, καὶ ἐν πυκνῷ συνωστισμῷ οἱ ἑβραῖοι, οἵτινες ἐξελιπάρουν τὴν προστασίαν τῶν εὐγενῶν. Ἐξ οὗ καὶ ὁ λόφος ἐκλήθη *Ὀβρηοβοῦνι*.

Ἡ ἐπὶ τῶν ὑποτελῶν δικαιοδοσία τῶν τιμαριούχων καὶ ἕτερα αὐτῶν προνόμια κατηργήθησαν διὰ Νόμου χρονολογουμένου ἀπὸ 20 Μαρτίου — 1 Ἀπριλίου 1804.

*

Ἀπὸ τῶν χρόνων ἐκείνων ἐπεκράτησεν ἐνταῦθα τὸ ἔθιμον, ἵνα καθ' ἑκάστην *Πρωτομαγιὰν* ψάλληται *ὁ Μάης*, ὅπερ ὑπενθυμίζει τὴν ὑποτέλειαν τῶν Ἀθιγγάνων καὶ τὰ μεσαιωνικὰ προνόμια τῶν βαρώνων καὶ τιμαριούχων, ἀλλ' οὐδένα φέρει χαρακτῆρα ὑποτελείας, ὡς μεταβληθὲν εἰς εὐχητήριον ἔθος, καθὼς εἶναι τὰ ψαλλόμενα *Χριστούγεννα*, ἡ *Πρωτοχρονιὰ* καὶ τὰ *Φῶτα*.

Κέρκυρα Μάϊος 1911. Ν. Γ. ΜΑΥΡΟΧΗΣ

* Ὅρα Ἀθάνα «Περὶ τῶν ἐν Κερκύρᾳ τίτλων Εὐγενείας» σελ. 10 καὶ ἑξῆς· ὡς καὶ Ν. Γεραχάρη δικηγόρου «Κερκυραϊκὰς σελίδας» σελ. λζ'-λθ'.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΑΛΚΟΟΛ

Ἐπίσης ὅλην τὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχει ἀκόμη ἓν ἑστιατόριον ἐναντίον τοῦ Ἀλκοολισμοῦ, ἑστιατόριον εἰς τὸ ὁποῖον νὰ μὴν ὑπάρχῃ κανὲν εἶδος οἰνοπνευματώδους ποτοῦ καὶ ὅπου νὰ σερβίρεται μόνον νεράκι μέσα εἰς τὰ μεγάλα ποτήρια.

Εἶναι ἄραγε τοῦτο καθυστέρησις εἰς τὸν γενικὸν δρόμον τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐπῆρεν ὁρμητικὴ καὶ ἡ Ἑλλάς, ὅπως ὅλαι αἱ ἄλλαι χῶραι τοῦ κόσμου; Δὲν κατορθώθη νὰ γίνῃ ἐδῶ ὅ,τι ἐπιδεικνύει σήμερον ὑπερηφάνως εἰς τοὺς ξένους της ἡ Ἐλβετία, ἡ Νορβηγία, ἡ Γαλλία καὶ αὐτὴ ἡ μπυρομανὴς Γερμανία; Ἂν εἶχεν οὕτω τὸ πρᾶγμα τὸ συμπέρασμα θὰ ἦτο ἀπελπιστικόν. Εἰς τὴν ἅμιλλαν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς προόδου, τὴν ὁποίαν κάμνουν τὰ ἔθνη μεταξύ των, πᾶσα ἀπώλεια ἐδάφους ἐκ μέρους ἑνὸς ἐξ αὐτῶν ἀποκελεῖ ζημίαν πραγματικῶς ἀνυπολόγιστον.

Ἀλλὰ εὐτυχῶς δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα. Εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχει οὔτε ἓν ἀντιαλκοολικὸν ἑστιατόριον ἁπλούστατα διότι δὲν χρειάζεται. Μολονότι δὲν ἔγεινεν ἀκόμη ἐπίσημος στατιστικὴ τοῦ Ἀλκοολισμοῦ ἐν Ἑλλάδι, διὰ νὰ ἴδωμεν εἰς ποῖον σημεῖον εὑρισκόμεθα ἡμεῖς

Ο ΚΑΦΕΣ ΥΠΟ ΤΑ ΔΕΝΔΡΑ ΤΟΥ ΠΑΡΚΟΥ

ἀπέναντι τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ἐν τούτοις ἠμπορεῖ κανεὶς καὶ χωρὶς τὴν στατιστικὴν νὰ εἴπῃ ὅτι, τὰ οἰνοπνευματώδη ποτὰ δὲν κάμνουν ἐδῶ τὰς κατωστροφὰς τὰς ὁποίας κάμνουν ἀλλοῦ καὶ ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ἐγκράτεια κατώρθωσε νὰ ὑψώσῃ φράγμα ἐναντίον τῆς τρομερᾶς πλημμύρας τοῦ Ἀλκοόλ, ἡ ὁποία κατακλύζει τὴν Εὐρώπην. Ἕνας διάσημος Γάλλος ἰατρὸς ἔλεγεν ὅτι καὶ ὅταν ἀκόμη εὑρεθῇ τὸ φάρμακον τῆς Φθίσεως, ὑπάρχει διὰ τὴν Εὐρώπην ἕνας ἐχθρός, ὁ ὁποῖος θὰ ἐξακολουθῇ νὰ φέρῃ τὰς καταστροφάς, αἱ ὁποῖαι ἐλαττώνουν τὴν δύναμιν καὶ τὴν ζωὴν τῆς Ἀνθρωπότητος.

— Τὸ Ἀλκοόλ, εἶπε, εὑρέθη διὰ νὰ προλάβῃ τὸν ὑπερβολικὸν συνωστισμὸν τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς Γῆς. Χωρὶς αὐτὸ μετὰ εἴκοσι αἰῶνας οἱ ἄνθρωποι θὰ ἐστενοχωροῦντο τρομερὰ εἰς τὸν πλανήτην μας.

*

Ὁ Γάλλος δημοσιογράφος Γεώργιος Οὐλέ, εἰς τὰς ἐντυπώσεις του ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, μᾶς δίδει μίαν εἰκόνα τοῦ Ἀλκοολισμοῦ τοῦ ὑπονομεύοντος τὴν χώραν ἐκείνην.

«Πρέπει, λέγει, νὰ εὑρεθῇ κανεὶς ἕνα Σάββατον βράδυ, μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐργασίας, εἰς μίαν ἀπὸ τὰς παλαιὰς Ἀνσιωτικὰς πόλεις, εἰς τὰς ὁποίας διατηρεῖται ἀμιγέστερος ὁ παλαιὸς Γερμανικὸς χαρακτήρ. Καθὼς κάθεσθε ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν μικρὰν μπυραρίαν τῆς συνοικίας — κάθε συνοικία, ὅσον μικρὴ καὶ ἂν εἶναι, ἔχει τὴν μπυραρίαν της — βλέπετε νὰ περνοῦν πομπαὶ ὁλόκληροι μεθυσμένων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι προχωροῦν τριελίζοντες, καὶ ψάχνουν νὰ εὕρουν τὸ σπίτι των.

«Ὁ πατέρας ἐμπρός, ἡ μητέρα ἔπειτα, ἡ θεία ποὺ μένει στὸ σπῆτι, τὰ παιδιά. ὡς καὶ τὸ μωρὸ ἀκόμη ποῦ κρέμεται ἀπὸ κάποιαν ἄκρην τοῦ στήθους, ὅλοι εἶναι στουπί. Εἰς τὴν Πολωνίαν ὑπάρχουν καλοπληρωμένοι ἐργάται, οἱ ὁποῖοι δὲν προφθάνουν νὰ πάρουν παπούτσια καὶ καπέλλα γιὰ τὰ παιδιά τους. Ὅλα τὰ χρήματα των πηγαίνουν εἰς τὸ κατηλεῖον, εἰς τὴν μπυραρίαν. Ὁ Ἀλκοολισμὸς ἐκτείνεται ἕως τὰ μικρὰ κοριτσάκια τῶν σχολείων καὶ εἰς τοὺς κανονισμοὺς τῶν παρθεναγωγείων ὑπάρχει μία περίεργος διάταξις: Τὴν Δευτέραν τὸ πρωί, ὅταν τὰ παιδιὰ ἐπιστρέφουν εἰς τὸ σχολεῖον ἀπὸ τὴν διακοπὴν τῆς ἐργασίας τὴν Κυριακήν, ἡ διδασκάλισσα ὑποχρεώνεται ἐκ τοῦ κανονισμοῦ νὰ ὁσφραίνεται καλὰ τὰς μαθητρίας της, διὰ νὰ ἴδῃ ποία ἀπ' αὐτὰς μυρίζει ποτὰ καὶ νὰ μὴν τὴν δεχθῇ εἰς τὸ σχολεῖον.

«Ἡ Ρωσσία λέγουν εἶναι ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Ἀλκοολισμοῦ. Δὲν τὴν εἶδα καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ μαρτυρήσω. Ὅσοι τὴν εἶδαν ἔχουν ἀλησμόνητον ἐμπρός των τὸ θέαμα τῶν μεθυσμένων Μουζίκων. Ἀλλ' ὅ,τι εἶδα εἰς τὴν Γερμανίαν, ὅ,τι γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὡραίαν μας Γαλλίαν, μὲ πείθει ὅτι, ὁ Βάκχος εἶναι τρομερώτερος τώρα διὰ τὴν Ἀνθρωπότητα ἀφ' ὅ,τι ἦτο ὅταν ἐκάθητο ἀκόμη καλὸ θρονιασμένος εἰς τὸν παλαιὸν πανθεϊστικὸν Ὄλυμπον. Καὶ οἱ ἄνθρωποι ποῦ ἠρνήθησαν ὅλους τοὺς ἄλλους θεούς, καὶ κατήργησαν τὰς ἀνθρωποθυσίας, ἐξακολουθοῦν νὰ προσφέρουν τὸν ἑαυτόν των θυσίαν εἰς τὸν τρομερὸν αὐτὸν θεόν, τοῦ ὁποίου τὰ ἀπάνθρωπα θαύματα ματαίως προσπαθεῖ νὰ πολεμήσῃ ἡ Ἐπιστήμη. Ἡ γαλλικὴ κομψότης, ἡ ὁποία παρουσιάζε τὰ λιγυρὰ σώματα καὶ τὴν εὐκαιριπτον μέσην καὶ μᾶς ἔδωκε τὴν λεπτότητα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος εἰς τὸ τέλειον ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ' ἐπέρασε πλέον ἀνεπιστρεπτεί. Τώρα δὲν βλέπετε παρὰ προτεταμένας κοιλίας καὶ κρεμασμένα μάγουλα, καὶ διπλὰ πηγούνια. Οὔτε ἡ φυσικὴ φιλαρέσκεια ποῦ ἔχει μέσα του κάθε ἄνθρωπος, καὶ θέλει, ἐνόσῳ τοὐλάχιστον ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτόν, νὰ φαίνεται ὡραῖος, οὔτε αὐτὴ δὲν ἀποτέπει πλέον τοὺς Γάλλους ἀπὸ τὸ Ἀλκοόλ, ἀπὸ τὸ κρασί, ἀπὸ ὅλα τὰ εἴδη ἐκεῖνα ποῦ κατεβαίνουν εἰς τὸ στομάχι ὡς ὑγρὰ δηλητήρια καὶ ὑπονομεύουν τὸν ὀργανισμόν».

*

Ἐναντίον λοιπὸν τῆς πληγῆς τοῦ Ἀλκοολισμοῦ τὰ Κράτη καὶ αἱ Κοινωνίαι ἔλαβον καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ λαμβάνουν διάφορα μέτρα. Ἐπὶ κεφαλῆς δὲ πάντοτε ἡ Ἐλβετία, ἡ χώρα εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἡ Πρόοδος ἔκαμε τὰ μεγαλείτερα ἅλματα, ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀλκοολισμὸς ἀριθμεῖ ἴσως τὰ περισσότερα θύματα.

Εἰς τὴν Ἐλβετίαν μεταξὺ τῶν ἄλλων μέτρων, τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν ἐναντίον τοῦ Ἀλκοολισμοῦ εἶναι καὶ αὐτό: Ἡ ἵδρυσις ἀντιαλκοολικῶν ἑστιατορίων. Μέχρι τοῦ 1804 δὲν ὑπῆρχον εἰς τὴν Ἐλβετίαν παρὰ τρεῖς μόνον «Ἑταιρίαι Ἐγκρατείας», αἱ ὁποῖαι εἶχον σκοπὸν ν' ἀποτρέψουν τοὺς πότας ἀπὸ τὰ καπηλεῖα, νὰ ἐνισχύσουν τὸ ἠθικόν των, νὰ τοὺς ὑποδείξουν τοὺς κινδύνους τοῦ πάθους των, νὰ τοὺς ὑποχρεώσουν δι' ἐγγράφου συμβολαίου νὰ ἀπέχουν εἰς τὸ μέλλον ἀπὸ τὸν κίνδυνον. Κατὰ τὸ 1895 μία «Ἑταιρία Κυριῶν ὑπὲρ τῆς ἀνέσεως καὶ τῆς ἐγκρατείας τοῦ λαοῦ» ἰδρύθη καὶ ἡ πρώτη της σκέψις ὑπῆρξε νὰ ἱδρύσῃ εἰς μίαν ἀπὸ τὰς λαϊκωτέρας συνοικίας τῆς Ζυρίχης ἑστιατόριον, ὅπου ὁ ἐργάτης θὰ ἠδύνατο νὰ τρώγῃ ἀφθονωτάτην καὶ ἐκλεκτοτάτην τροφήν, αὐτὸς καὶ ἡ οἰκογένειά του ἐννοεῖται, πληρώνων ἐλάχιστα, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μὴ πίνῃ εἰς τὸ γεῦμά του οὔτε σταγόνα οἰνοπνευματώδους ποτοῦ. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἵδρυσις τοιούτου ἑστιατορίου ἀτῆτει κεφάλαια, διότι ἔπρεπε νὰ μὴ περιμένῃ ἐκ τῶν μικρῶν πληρωμῶν τοῦ γεύματος νὰ καλύπτῃ τὰ ἔξοδά του. Μία φιλανθρωπικὴ ἀγορὰ διωργανώθη ἡ ὁποία ἀπέφερε 17 χιλιάδας φράγκα. Οἱ φιλάνθρωποι ἦλθαν ἐπίκουροι εἰς τὸ ἔργον καὶ τὸ ἑστιατόριον ἱδρύθη. Περιελάμβανε δύο μεγάλας αἰθούσας καὶ ἠδύνατο νὰ περιλάβῃ ταυτοχρόνως πενήντα ἕως ἑξήντα πελάτας. Ἡ ἀτμοσφαῖρα ἐκεῖ ἦτο ὑγιὴς καὶ καθαρά, ἡ ἐπίπλωσις κομψὴ καὶ ὡραία, τὰ σερβίτσια ἁπλᾶ, ἀλλ' ἀπαστράπτοντα, καὶ γενικῶς ἡ ἐντύπωσις τόσον καλὴ καὶ τόσον εὐχάριστος, ὥστε οἱ πρῶτοι πελάται ἔγειναν τακτικοὶ καὶ ἀπετελέσθη οὕτω πελατεία, ἡ ὁποία ἔτρεχεν ἐκεῖ νὰ εὕρῃ τὴν σχετικὴν ἄνεσιν καὶ τάξιν καὶ καθαριότητα, τὴν ὁποίαν δὲν δύναται ὁ ἐργάτης

ΤΟ ΠΡΟΓΕΥΜΑ ΕΙΣ ΤΑ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ

νὰ κατορθώσῃ νὰ ἔχῃ εἰς τὸ σπῆτί του. Διὰ νὰ ἐννοηθῇ δὲ πόσον εὐθηνὰ παρείχοντο ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα εἰς τὴν πελατείαν, ἀρκεῖ νὰ σημειώσωμεν ὅτι, ἕνα ψλυτζάνι καλὸ τσάϊ, μὲ γάλα καὶ βούτημα, ἢ γάλα, ἢ σοκολάτα, ἐπληρώνετο μόνον δέκα λεπτά. Ἓν ἔτος μετὰ ταῦτα ἡ Ἑταιρία βλέπουσα ὅτι τὸ ἑστιατόριόν της δὲν ἀρκεῖ πλέον εἰς τὴν πελατείαν της, αὐξάνουσαν καθ' ἡμέραν, ἵδρυσε δύο ἄλλα ἀκόμη, εὐρύτερα καὶ ἀνετώτερα, τὰ ὁποῖα ἠδύναντο νὰ περιλάβουν ἀπὸ ἑκατὸν πρόσωπα ἕκαστον. Τέλος κατὰ τὸ 1857 τὰ ἑστιατόρια εἶχαν γίνῃ πέντε καὶ ἡ τακτικὴ των πελατεία ἀνήρχετο εἰς ἑπτακοσίους ἐργάτας, μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των, ἐννοεῖται.

Ἤδη εἰς τὴν Ζυρίχην τὰ ἀντιαλκοολικὰ ἑστιατόρια ἀνέρχονται εἰς δώδεκα, μὲ πελατείαν ἓξ χιλιάδων θαμώνων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἐνθαρρυντικὴν ἀναλογίαν ἐπὶ 160 χιλ. κατοίκων ὅπου ἔχει ἡ πόλις. Ἐννοεῖται ὅτι κατ' ἀρχὰς τὰ διατιθέμενα κεφάλαια δὲν ἔφθασαν καὶ ἡ

Φιλανθρωπία ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς ἐράνους, εἰς ἀγοράς, εἰς ὅλα τὰ μέσα διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἠδύνατο νὰ ἐλκυσθῇ τὸ χρῆμα. Γενναῖοι δωρηταὶ ἦλθαν ἐπίκουροι. Ἡ οἰκονομικὴ βάσις ἦτο νὰ ἐπιτευχθῇ τὸ ἰσοζύγιον μεταξὺ δαπανῶν καὶ ἐσόδων. Τώρα ὄχι μόνον τοῦτο κατορθώθη ἀλλὰ καὶ ὑπάρχει πλέον κέρδος ἀπὸ 3 μέχρι 5 λεπτῶν καθ' ἕκαστον πελάτην.

*

Ἐνδιαφέρον εἶναι νὰ ἴδωμεν πῶς λειτουργοῦν τὰ ἑστιατόρια αὐτά.

Καὶ ἐν πρώτοις διαιροῦνται εἰς δύο ἀναλόγως τῆς πελατείας των. Διὰ τὸν ἐργατικὸν πληθυσμὸν διατίθενται αἱ αἴθουσαι τοῦ ἰσογείου, εὐρύταται, καθαραί, καλὰ θερμαινόμεναι. Γύρω ἀπὸ μεγάλα τραπέζια ἐκ ξύλου χρώματος ἀνοικτοῦ, ὁ ἐργάτης προῒ πρωῒ πηγαίνει νὰ πάρῃ τὸ γάλα του μὲ τὸ βούτυρο καὶ τὸ ψωμί του, ἀντὶ δέκα λεπτῶν. Μὲ ἄλλα δέκα λεπτὰ ἡ ὑπηρέτρια, καθαρά, εὐπρεπής, καὶ πρόθυμος τοῦ σερβίρει καὶ μίαν σοῦπαν, ἡ ὁποία ζεσταίνει πολὺ καλλίτερα ἀπὸ τὸ ποτηράκι, εἰς τὸ ὁποῖον ζητοῦν τὴν πρωϊνήν των τόνωσιν οἱ συνάδελφοι τοῦ ἐργάτου. Τὸ μεσημέρι τὸ μενοῦ εἶναι ἀρκετὰ πλούσιον. Περιλαμβάνει μίαν καλὴν σοῦπαν, κρέας χοιρινὸν ἢ βοδινόν, μακαρόνια ἢ πιλάφι, χόρτα καὶ φρουτα. Πολλὴ προσπάθεια καταβάλλεται τὸ μενοῦ αὐτὸ νὰ ποικίλλεται ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον, στοιχίζει δὲ τὸ πολὺ ἀπὸ σιράντα ἕως ἑξήντα λεπτά. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο τιμῶν συνίσταται εἰς τὸ ὅτι μὲ τὴν πρώτην τιμὴν ἔχει κανεὶς μόνον ἕνα κομμάτι κρέας, ἐνῷ μὲ τὴν δευτέραν ἔχει δύο. Τέλος εἰς τὸ ἐπάνω πάτωμα, ὡραῖα ἐπιπλωμένον, φωτισμένον ἀφθονώτατα, καὶ μὲ σερβίρισμα ἐν γένει πλουσιώτερον, ἡ τιμὴ εἶναι ἕνα φράγκον ἢ τὸ πολὺ ἓν καὶ ἥμισυ, περιλαμβάνει δὲ μενοῦ διὰ τὸ ὁποῖον χρειάζονται τρία ἕως τέσσαρα φράγκα εἰς ἄλλα ἑστιατόρια. Εἰς αὐτὰς τὰς ἄνω αἰθούσας πηγαίνουν καθηγηταί, φοιτηταί, καλλιτέχναι, βιομήχανοι, γυναῖκες ὑπάλληλοι, διδασκάλισσαι κτλ.

Παραπλεύρως τῆς αἰθούσης τοῦ φαγητοῦ ὑπάρχει ἀναγνωστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ πελάτης θὰ εὕρῃ τὰς ἐφημερίδας καὶ τὰ περιοδικά του καὶ δύναται νὰ καθήσῃ ὅσον θέλει πληρώνων, δέκα λεπτὰ τὸν καφφὲ του ἢ τὸ τσάϊ του. Εἰς τὰς αἰθούσας αὐτὰς ἀποχωροῦσαι αἱ πελάτιδες τοῦ ἑστιατορίου διδασκάλισσαι κτλ. περνοῦν τὸν καιρὸν των κεντῶσαι, ἐργαζόμεναι ἢ φλυαροῦσαι μεταξύ των, ἕως νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ ἀποχωρήσουν εἰς τὰ σπίτια των.

Τύποι ὑπαλλήλων εἶναι αἱ νεαραὶ ὑπάλληλοι, αἱ ὁποῖαι σερβίρουν εἰς αὐτὰ τὰ ἑστιατόρια. Φοροῦν φόρεμα μαῦρο καὶ ἄσπρην ποδιὰν μὲ μικρὸν ἄσπρον μποννὲ εἰς τὸ κεφάλι. Ἐκλέγονται πάντοτε μεταξὺ γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι νὰ ἔχουν φυσιογνωμίαν εὐχάριστον καὶ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χείλη. Τὸ πουρμπουὰρ εἶναι αὐστηρότατα ἀπηγορευμένον, ὄχι μόνον διὰ νὰ ἀπαλλάσσῃ τοὺς πελάτας ἀπὸ μίαν πρόσθετον δαπάνην, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἐξυψώνῃ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ὑπαλλήλου.

Τὸ σύνολον τῶν ἀντιαλκοολικῶν ἑστιατορίων τῆς Ἐλβετίας ἀντιπροσωπεύει σήμερον ἀξίαν 800 χιλ. φρ. Τὸ τελευταῖον δὲ ἀπὸ αὐτὰ εἶναι τὸ ἱδρυθὲν ἐσχάτως θαυμάσιον «Κουοχαίους», παρὰ τὴν λίμνην τῶν Ἄλπεων, εἰς θέσιν ἀληθῶς θαυμασίαν, πλούσιον δὲ καὶ ἀρκετὰ πολυτελές. Εἰς αὐτὸ καταφεύγουν ὄχι μόνον πολυάριθμοι ἐργατικαὶ οἰκογένειαι διὰ ν' ἀπολαύσουν ἐξοχήν, ἀλλὰ καὶ ὑπάλληλοι καὶ σπουδασταί, καὶ περιηγηταὶ ἀκόμη. Ἰδοὺ αἱ τιμαὶ εἰς τὰς ὁποίας παρέχονται τὰ κυριώτερα εἴδη τοῦ ἑστιατορίου αὐτοῦ.

Καφφὲς λ. 10, τσάϊ 10 λ., σοῦπα 10 λ., ζουμὶ μὲ αὐγὸ 20, μακαρόνια 15, πατάτες 15, χόρτα 15, ζαμπὸν 50, μπουδίγκα 20, φρουῦτα 15. Δωμάτιον μὲ τροφὴν ἐνοικιάζεται πρὸς 3.50 φρ. τὴν ἡμέραν. Οἱ πελάται ἔχουν τὸ θαυμάσιον πάρκον εἰς τὴν διάθεσίν των, ἡ δὲ θέα ἀπὸ τὸ παράθυρον τοῦ δωματίου των εἰς οἱανδήποτε στιγμήν, εἶναι μαγευτική.

Τὰ θαύματα αὐτὰ βεβαίως δὲν τὰ ἔχομεν ἡμεῖς ἐδῶ καὶ ἑστιατόριον ἀντιαλκοολικὸν δὲν ὑπάρχει, ἀπὸ ἀπόψεως δὲ κοινωνιστικῆς - φιλανθρωπικῆς μόνον τὸ Οἰκονομικὸν Συσσίτιον δύναται νὰ συγκριθῇ πρὸς τὰ Ἐλβετικὰ ἀντιαλκοολικὰ ἑστιατόρια.

Δὲν ἔχομεν ὅμως καὶ τὸν Ἀλκοολισμὸν εἰς τὸ σημεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον τὸν ἔχουν ἀλλοῦ. Τὸ κακὸν δὲν ἐπλεόνασεν ὥστε νὰ φέρῃ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀντιδράσεως. Τὸ κρασί, τὸ ποτὸν τοῦ τόπου, βεβαίως ἔχει πολλοὺς τοὺς ἀφοσιωμένους εἰς αὐτό, ἀλλὰ ἐν πρώτοις δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι, τὸ κρασὶ εἶναι τὸ ἐλαφρότερον εἶδος τοῦ Ἀλκοολισμοῦ, καὶ δεύτερον ὅτι καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι τόσον ἄφθονον, ὥστε νὰ μᾶς παρέχῃ τὰ θεάματα τὰ ὁποῖα παρέχει ὁ Ἀλκοολισμὸς εἰς ἄλλας χώρας. Καὶ ἐπὶ τέλους ὁ Ἕλλην ἐργάτης δὲν ἔφθασεν ἀκόμη εἰς τὸ σημεῖον τῆς καταπτώσεως,— καὶ δὲν θὰ φθάσῃ ποτὲ — νὰ μεθῇ οἰκογενειακῶς.

Πρὸ δεκάδος ἐτῶν ἐνεφανίσθησαν ἔξεφνα εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο περὶ τὰ εἴκοσι μπάρ. Ἡ ἀθρόα ἐμφάνισις ἀνησύχησεν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν πόσον ὁ Ἀλκοολισμὸς εἶναι μεταδοτικὸς ὡς ἀσθένεια. Εὐτυχῶς, ὅπως ἄνοιξαν αἰφνιδίως τὰ ὀλέθρια ἐκεῖνα καταστήματα, ἔτσι καὶ ἔκλεισαν. Μόλις δύο ἐσώθησαν ἀκόμη, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ φυτοζωοῦντα. Ἀντὶ τούτων δὲ πέντε μεγάλα γαλακτοπωλεῖα, λάμποντα ἕως τὸ πρωὶ εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας ἀποδεικνύουν ὅτι, τὸ γάλα διαδίδεται ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν περισσότερον μεταξύ μας καὶ ὅτι τὸ οἰνόπνευμα ὑπὸ οἱανδήποτε μορφὴν δὲν τὸ ἀνέχεται ὁ τόπος.

Ο ΚΑΛΛΥΝΤΗΡΙΟΝ ΣΑΣ ΚΥΡΙΑΙ ΜΟΥ

Μένει λοιπὸν τώρα νὰ εἴπωμεν ὀλίγα καὶ περὶ τῆς σαρκός. Πῶς θὰ διατηρήσωμεν δροσερὰν καὶ στεραὰν τὴν σάρκα; Κάθε χυμὰ πρέπει νὰ συμμορφωθῇ ἀπαρεγκλίτως μὲ τὰς ἑπομένας ὁδηγίας: Νὰ κοιμᾶσθε ἀρκετὰ καὶ ἡσυχα· ὁ ὕπνος πρέπει νὰ εἶναι ἤρεμος. Αἱ νευρικαὶ γυναῖκες, αἱ ἔχουσαι πολλὰς φροντίδας, τῶν ὁποίων τὸ πνεῦμα περισπᾶται ἀνησύχως καὶ ἀεννάως, ἔχουν ἠλλοιωμένην καὶ ἀγριωπὴν ὄψιν, τὸ δὲ δέρμα πλαδαρόν. Αἱ γυναῖκες αὐταὶ πρέπει, πρὶν πλαγιάσουν, νὰ πέρνουν κάτι καταπραϋντικόν. Συνιστᾶται τὸ τίλιο μὲ ὀλίγον ἀνθόνερον.

Ὅταν κοιμᾶσθε νὰ ἔχετε τὸ κεφάλι ὁριζοντίως, τὸ μέτωπον ὑψηλὰ καὶ νὰ ἀναπνέετε ἐλευθέρως. Τὸ ὀξυγόνον, εἰσερχόμενον ἀφθόνως εἰς τοὺς πνεύμονας, συντελεῖ εἰς τὴν τελειοτέραν αἱματοποίησιν, ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται ἡ χροιὰ τοῦ δέρματος. Ἄνθη καὶ ἀρώματα εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ὕπνου σας ἀπαγορεύονται, φροντίζετε δὲ νὰ ἀνανεώνετε συχνὰ τὸν ἀέρα του.

Πρέπει ἀκόμη, μόλις ἐξυπνᾶτε, νὰ σηκώνεσθε ἀμέσως ἀπὸ τὸ κρεββάτι καὶ νὰ μὴ μένετε πολλὰς ὥρας, ὅπως κάμνουν πολλαὶ κυρίαι. Εἶναι ὀλεθρία ἡ ἐπὶ πολλὰς ὥρας παραμονὴ εἰς τὴν κλίνην. Μόλις δὲ σηκωθῆτε ἀπὸ τὸ κρεββάτι ντύνεσθε. Ἐκτὸς ἂν δι' ἄλλους λόγους σᾶς εἶναι ἀπηγορευμένον.

Ἀποφεύγετε ἐπιμελῶς τὰς φροντίδας, τὰς θλίψεις, τὰς συγχύσεις καὶ ἐν γένει κάθε περισπασμόν, διατηρεῖτε δὲ ἐν ἤρεμίᾳ τὸ πνεῦμα. Ἀλήθεια· τίποτε δὲν ἀλλοιώνει τὴν ὄψιν, ρυτιδῶνον τὴν μορφήν, ὅσον αἱ φροντίδες καὶ οἱ περισπασμοί. Κινεῖσθε δέ. Τὴν ἡμέραν νὰ κινῆσθε. Ὄχι ὅμως νὰ κουράζεσθε. Καὶ βάρδα ἀπὸ ὑπερμετρον κόπωσιν, ἀϋπνίαν, ποτὰ καὶ τὰ λοιπὰ καὶ τὰ λοιπά. Τέλος δέ: Μὴ μεταχειρίζεσθε πολὺ θερμὰ ἐνδύματα καὶ ἀποφεύγετε τὰ θερμὰ λουτρὰ καὶ ἀτμόλουτρα.

Λάβετε τώρα καὶ τὴν συνταγὴν τοῦ Παρθενικοῦ Γάλακτος (Lait virginal), ὅπερ τὰ μέγιστα συμβάλλει εἰς τὴν διατήρησιν στερρᾶς σαρκός, δροσεροῦ προσώπου καὶ ροδίνου χρώματος:

Βάμμα βενζόης	ἀνὰ 7 γραμ.
Μύρον	
Ἀπόσταγμα ρόδων	450 »
Αἰθαρίου ἐλαίου λεμονίου .	2 »

Ἀπ' αὐτὸ εἴτετε ἀρκετὰς σταγόνας εἰς τὸ νερὸ ποῦ μεταχειριζεσθε διὰ τὸ πρόσωπον καὶ τὸ δέρμα σας.

Ἰδοὺ καὶ ἄλλη συνταγὴ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν:

Vinaigre fort	ἀ ἀ 200,0
Teint. de benjoin	
Teint. de roses rouges . . .	

Ρίπτετε τὸ μίγμα εἰς τὸ νερὸ τοῦ λουτροῦ.

Ἰδοὺ καὶ μία συνταγὴ διὰ τὰς πανάδας:

Lait virginal	100,0
Glycerine	60,0
Sel ammoniaque	8,0
Glycerine pure	50,0

Ἐπιθέτετε τὰς κηλίδας δις τῆς ἡμέρας.

Ἀκόμη δραστικώτερον διὰ τὰς πανάδας φάρμακον εἶναι τὸ ἑξῆς:

Bichlorure de Mercure	0,50
Eau distillée d'hamamelis de Virginie	ἀ ἀ 50, 0
Glycerine	
Alcool rectifié	

Δὶς τῆς ἡμέρας πρέπει νὰ πλύνηται ἡ ἐπιφάνεια τῶν κηλίδων. Τὸ μίγμα προκαλεῖ ἐρεθισμὸν τοῦ δέρματος καὶ ἀλλαγὴν αὐτοῦ. Μόλις λοιπὸν ἰδῆτε ὅτι, ἀρχίζει νὰ ἐρεθίζεται τὸ δέρμα, διακόπτετε τὴν χρῆσιν καὶ ἀντ' αὐτοῦ μεταχειρίζεσθε τὴν ἑξῆς σευσασίαν:

Cold - cream	15,0
Oxyde de zinc	2,0

Καὶ ὅταν παρέλθῃ ὁ ἐρεθισμὸς ἐπαναλαμβάνετε τὸ πρῶτον φάρμακον. Διὰ τὰς ἐφηλίδας (πανάδας) ἔχω νὰ σᾶς δώσω καὶ τὴν ἑξῆς σευσασίαν.

Sublimé corrosif	0,50	*Borax*	20
Acide acetique dilué	7, 0	*Eau de roses*	120

Πλύσις τρὶς τῆς ἡμέρας.

Η ΕΜΠΙΣΤΟΣ ΣΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΟΙ ΑΝΤΙΑΛΚΟΟΛΙΚΩΝ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΩΝ

* * *

ΤΟ ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΟ ΨΩΜΙ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

Ὁ μπάρμπα Τάλ εἶχε τρία κορίτσια: Τὴν Ἄννα, πρώτη, διὰ τὴν ὁποίαν σχεδὸν κανεὶς λόγος πλέον δὲν ἐγίνετο στὸ σπῆτι, τὴν Ρόζα, δεκαοκτὼ ἐτῶν τώρα, καὶ τελευταίαν τὴν Κλαίρη, μικροῦλα ἀκόμη, μόλις δεκαπέντε ἐτῶν.

Ὁ μπάρμπα Τὰλ, χῆρος, ἦτο ἀρχιτεχνίτης εἰς τὸ ἐργοστάσιον Λαμπλουμέ, τὸ καλλίτερον ἐργοστάσιον κομβίων. Καλὸς ἄνθρωπος, εὐθύς, τίμιος, ἐγκρατής, ἦτο ὁ τύπος καλοῦ ἐργάτου. Εἰς τὴν Χάρβην ὁλόκληρον, τὸν ἔφεραν ὡς παράδειγμα.

— Τεχνίτης σὰν τὸν μπάρμπα Τάλ!

— Ἀ, μάλιστα.

Ὅταν ἡ Ἄννα ἐβγῆκε στὴν τρυφερίτσα, ὅπως λέγουν, ὁ γέρων κατελήφθη ἀπὸ τρομερὰν ὀργήν.

— Θὰ τὸν σκοτώσω· εἶπε. Δὲν θὰ μοῦ γλυτώσῃ.

Ὁ διαφθορεὺς ἦτο ἕνας λιμοκοντόρος, ὑπάλληλος εἰς κάποιον κατάστημα νεωτερισμῶν, εἰς τὴν πόλιν. Ὁ γέρων

ἐπανελάμβανε σφίγκων τὴν γροθιά του: «Ποῦ θὰ μοῦ πάῃ; Θὰ τὸν σκοτώσω».

Ἔπειτα ὅμως σιγὰ σιγὰ ἡσύχαζε. Ὅλαι αἱ πληροφορίαι ἐβεβαίωναν ὅτι τὸ κορίτσι εἶναι φρόνιμο, ὅτι καταθέτει χρήματα εἰς τὴν τράπεζαν, ὅτι δὲν γυρίζει στοὺς δρόμους, καὶ ὅτι τώρα ζῇ μὲ κάποιον ἄνθρωπον ἡλικιωμένον, δικαστὴν μάλιστα. Ὁ πατέρας ἡσύχασε ἐπὶ τέλους, ἐντελῶς.

Μάλιστα ἀνησύχει κάποτε ποῦ δὲν τὴν ἔβλεπε. Ὅταν συνήντα κανένα ποῦ τὴν εἶχεν ἰδῆ, τοῦ ἐζητοῦσε πληροφορίας διὰ τὸ σπῆτί της, τὸ νοικοκυριό της, τὰ ἔπιπλά της. Καὶ ὅταν τοῦ ἔλεγαν ὅτι τὸ σπητάκι της ἦτο καλοβαλμένο, ὅτι εἶχεν ἕνα σωρὸ χρωματιστὰ βάζα ἐπάνω στὸ τζάκι, εἰκόνες στοὺς τοίχους, ὡρολόγια καὶ παραστατίσματα, ἕνα ἐλαφρὸν μειδίαμα ἐζωγραφίζετο εἰς τὰ χείλη του. Τριάντα χρόνια εἰργάζετο αὐτὸς καὶ δὲν κατώρθωσε νὰ οἰκονομήσῃ παραπάνω ἀπὸ ἓξ χιλιάδες φράγκα!

Τὸ κορίτσι δὲν τὰ ἐκατάφερνε ἄσχημα!

Ἕνα πρωὶ λοιπὸν ὁ νέος ὁ Τουσάρ, τοῦ ὁποίου ὁ πατέρας ἦτο βαρελοποιός, ἦλθε νὰ τοῦ ζητήσῃ τὴν Ρόζαν, τὴν δεύτερη. Ἡ καρδιὰ τοῦ γέρου ἐκτύπησε δυνατά. Οἱ Τουσάρ ἦσαν πλούσιοι καὶ εἶχαν τὴν θέσι τους. Ὡρισμένος τὰ κορίτσια του εἶχαν τύχην.

Ὁ γάμος ἀπεφασίσθη, καὶ μάλιστα ἐπίσημος. Θὰ ἐγίνετο στὸν Ἅγιον Ἀνδρέαν, καὶ ἔπειτα θὰ ἐπήγαιναν εἰς τὸ ἑστιατόριον τῆς κυρὰ Ἀμαλίας. Θὰ ἐκόστιζε βεβαίως· ἀλλὰ τί νὰ γινῇ;

— Δὲν παντρεύεται κανεὶς συχνά· ἔλεγεν ὁ χῆρος μπάρμπα Τάλ.

Ἕνα πρωὶ ὅμως, τὴν ὥραν ποῦ ὁ γέρος ἐγύρισε στὸ σπῆτι διὰ νὰ προγευματίσῃ μὲ τὰ κορίτσια του, ἡ θύρα ἤνοιξεν ἀποτόμως καὶ ἐνεφανίσθη ἡ Ἄννα. Ἐφοροῦσε ὀμαῖον φόρεμα, δακτυλίδια, καὶ φτερὰ στὸ καπέλλο. Ὅλα αὐτὰ τῆς ἐπήγαιναν θαυμάσια.

— Παπάκη μου!

Ἐπήδησε εἰς τὸν λαιμόν του, πρὶν ὁ γέρος προφθάσῃ νὰ πῇ ἕνα «οὔφ!». Ἔπειτα ἔπεσε κλαίουσα εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἐνηγκαλίσθη κατόπιν τὴν ἀδελφή της, καὶ τέλος ἐκάθισε σπογγίζουσα τὰ μάτια της.

— Ἕνα πιάτο! Θὰ φάω μαζῆ σας.

Τότε ὁ γέρω Τὰλ συνεκινήθη μέχρι δακρύων καὶ ἤρχισε νὰ ψιθυρίζῃ.

— Καλά, παιδί μου, καλά... Καλά... ἂς εἶναι!

— Παντρεύεται ἡ Ρόζα· εἶπεν ἡ Ἄννα. Ἄ, ὁ γάμος δὲν θὰ γίνῃ στὸν Ἅγιο Ἀνδρέα! Τί εἶν' αὐτά;

— Καὶ ποῦ νὰ γίνῃ;

— Ποῦ νὰ γίνῃ; Στὸ σπῆτί μου. Θὰ κάμω ἐγὼ ὅλα τὰ ἔξοδα. Ἐσὺ παπάκη, δὲν θὰ ξοδέψῃς μιὰ δεκάρα. Ὅλα τὰ ἔχω ἕτοιμα. Τὰ ἀναλαμβάνω ὅλα.

Ὁ γέρως ἐπανελάμβανε.

— Καλὰ παιδί μου! Καλά...

Ἀλλὰ μία ὑποψία τοῦ ἦλθε. Θὰ συγκατατεθοῦν οἱ Τουσάρ; Καὶ ἐξέφρασε τὴν ἀμφιβολίαν του.

— Γιατί ὄχι; εἶπεν ἡ Ρόζα ἐκπλήκτος. Ἀφησέ με ἐμένα νὰ τὸ πῶ στὸν Φίλιππο...

Τῷ ὄντι τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἔγινεν ἡ πρότασις, ὁ μνηστὴρ ἐδέχθη καὶ ὅλοι ἔμειναν ἐνδομύχως εὐχαριστημένοι διότι θὰ κάμουν ἕνα θαυμάσιον γεῦμα, χωρὶς νὰ τοὺς κοστίσῃ τίποτε.

— Ἀφοῦ ὁ δικαστὴς πληρώνει· ἔλεγαν μέσα των....

Αὐτὸς ἔχει παρᾶ μὲ οὐρά.

Ἐζήτησαν μόνον τὴν ἄδειαν νὰ προσκαλέσουν καὶ τὴν Λουκίαν, τὴν μαγείρισσαν τοῦ πρώτου πατώματος.

— Ἀκοῦς ἐκεῖ; εἶπεν ἡ Ἄννα. Καλῶς νὰ ὁρίσῃ.

*

Ὅταν ἐτελείωσαν αἱ διατυπώσεις τοῦ γάμου, ἡ πομπὴ διηυθύνθη εἰς τὸ σπῆτι τῆς Ἄννας. Ὁ Τὰλ ἔφερε μαζῆ του ἕνα ἐξάδελφόν του τὸν κ. Σωβτανίν, ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος εἶχε πάντοτε μίαν φιλοσοφικὴν σκέψιν πρόχειρον καὶ μίαν κληρονομίαν ἡ ὁποία ἐπεριμένετο, καὶ μίαν γραῖαν θείαν, τὴν κ. Λεμαντουῆ.

Ὁ Σωβτανὶν προσέφερε τὸν βραχίονά του εἰς τὴν Ἄνναν, διότι αὐτοὶ οἱ δύο ἦσαν τὰ δύο σπουδαιότερα πρόσωπα τῆς συντροφιᾶς. Ὅταν ἔφθασαν ὅμως εἰς τὴν θύραν τοῦ σπητιοῦ, ἡ Ἄννα ἄφησε τὸν καβαλιέρον της καὶ ἔφυγε ἐμπρός.

— Νὰ σᾶς δεῖξω τὸν δρόμο· εἶπε.

Ἀνέβη τρέχουσα τὴν σκάλαν, ἐνῷ οἱ ἄλλοι ἤρχοντο ἀργὰ ἀργὰ ἀπὸ πίσω. Ἐπάνω, ἡ Ἄννα ἐστάθη διὰ νὰ περάσουν οἱ ἄλλοι. Τὰ μάτια των ὀρθάνοικτα ἐθαύμαζαν τὴν πρωτοφανῆ δι' αὐτοὺς μεγαλοπρέπειαν τοῦ μεγάρου.

Ἐπειδὴ ἡ τραπεζαρία ἐκρίθη στενόχωρος, τὸ τραπέζι ἐστήθη εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἕνας πλαγινὸς ξενοδόχος εἶχε φέρῃ τὰ σερβίτσια καὶ μέσα εἰς τὰ μπουκάλια τὸ κρασὶ ἔλαμπε προκλητικώτατον.

Αἱ κυρίαι καὶ τὰ κορίτσια ἐπέρασαν εἰς τὴν κρεββατοκάμαραν διὰ ν' ἀφήσουν τὰ ἐπανωφόριά των, καὶ ὁ γέρως Τάλ, σιωπηλὸς καὶ ἀξιοπρεπής, ἐφαίνετο ἀπολαμβάνων τῆς θέας τοῦ νοικοκυριοῦ τῆς κόρης του, ἐνῷ εἰς τὰ μάτια του ἐφαίνετο ζωγραφισμένη ἡ φράσις:

— Τὴν κατερχάρα. Καλὰ τὰ κατάφερε!

Ἡ Ἄννα ἐπήγαινε καὶ ἤρχετο, ἔτρεχε, ἔδιδε διαταγάς, ἐπέσπευδε τὰς ἑτοιμασίας.

Τέλος ἐνεφανίσθη εἰς τὴν θύραν τῆς τραπεζαρίας καὶ ἐφώναξε:

— Ἐλᾶτε ἀπὸ δῶ μιὰ στιγμή.

Οἱ προσκεκλημένοι, δώδεκα τὸν ἀριθμόν, ὥρμησαν καὶ εὑρέθησαν ἐμπρὸς εἰς δώδεκα ποτηράκια μαδέρας ἐπάνω εἰς ἕνα τραπεζάκι.

Ἡ Ρόζα καὶ ὁ σύζυγός της ἐπροχώρησαν ἐνηγκαλισμένοι. Ὁ κ. Σωβτανὶν κατέτρωγε μὲ τὰ μάτια τὰ ἔπιπλα καὶ τὴν οἰκοδέσποιναν. Ὁ γέρως Τὰλ κατέπινε κατὰ σταγόνας τὴν μαδέραν, κτυπῶν ἠχηρῶς τὴν γλῶσσάν του.

Ἔπειτα ἐκάθησαν εἰς τὸ τραπέζι. Οἱ νέοι ἐκάθησαν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, οἱ μεγαλείτεροι ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ἡ Ἄννα ἐφρόντιζε δι' ὅλους, ἐπρόσεχε νὰ εἶναι τὰ ποτήρια γεμᾶτα, καὶ εἰς τὰ πιάτα νὰ μὴ λείπῃ ποτὲ φαγητόν. Κάποια στενοχωρία, δικαιολογουμένη ἐκ τοῦ πλούτου τοῦ περιβάλλοντος, συνεκράτει τοὺς συνδαιτημόνας.

Καλὰ ἔτρωγαν καὶ καλὰ ἔπιναν, ἀλλὰ δὲν ἦσαν εὔθυμοι, ὅπως ἁρμόζει εἰς ἕνα γάμο. Ἡ ἀτμοσφαῖρα γύρω των τοὺς ἐπίεζε, πολὺ ἀριστοκρατική, καὶ τοὺς συνεκράτει. Ἡ γρηᾶ Τουσάρ, τῆς ὁποίας ἤρεσαν τ' ἀστεῖα, προσεπάθει νὰ ἐμψυχώσῃ τὴν συντροφιάν. Καὶ ὅταν ἔφθασαν εἰς τὰ ἐπιδόρπια ἐφώναξε:

— Ἔλα, Φιλιππάκη, τραγούδησέ μας κᾶτι τι.

Ὁ υἱός της ἐθεωρεῖτο τραγουδιστὴς πρώτης τάξεως. Εἰς μίαν τόσον ἐξαιρετικὴν περίπτωσιν δὲν ἤθελε παρακάλια ὁ περίφημος αὐτὸς τενόρος. Ἐσηκώθη λοιπόν, ἐχαιρέτησε τὴν οἰκοδέσποιναν καὶ ἐμισόκλεισε τὰ μάτια του, ὡς προσπαθῶν νὰ εὕρῃ κᾶτι ἀνάλογον πρὸς τὴν περίστασιν.

Ἡ Ἄννα ἐξηπλώθη πρὸς τὰ ὀπίσω ἔτοιμη ν' ἀκούσῃ. Ὅλοι ἐγύρισαν πρὸς τὸν τραγουδιστήν.

Ἐκεῖνος εἶπε πρῶτον τὸν τίτλον.

— Τὸ καταραμένο ψωμί!

Ἔπειτα, ἐκτείνων τὸ δεξιὸ χέρι καὶ ἀνοίγων τὸ φόρεμά του διὰ νὰ μὴ τὸν στενοχωρῇ, ἤρχισε τραγοῦδι μὲ φρικαλέους στίχους, τὸ ὁποῖον φαίνεται ὅτι εἶχε καὶ τὸ ἰδιαίτερον προσὸν νὰ εἶναι ἰδιωτικὴ του κατασκευή.

Ὑπάρχει ἕνα ψωμὶ ποῦ πρῶτα - πρῶτα
κερδίζεται μὲ τοῦ ἀνθρώπου τὸν ἱδρῶτα·
αὐτὸ εἶναι τὸ ψωμὶ τῆς ἐργασίας,
τοῦ κόπου, τῆς τιμῆς καὶ τῆς προνοίας.
Παιδιά μου, στὴ ζωή σας, σᾶς ὁρκίζω: Μὴ
τὸ ἄλλο, μὴ ἐγγίξετε ψωμί!

Ὅλοι ἐχειροκρότησαν φρενητιωδῶς. Ὁ γέρω Τουσὰρ ἐψιθύρισε:

— Φωνὴ ποῦ σοῦ τὴν ἔχει, τὸ παληόπαιδο!

Ἡ προσκεκλημένη μαγείρισσα ἐστριφογύρισε εἰς τὰ χέρια της ἕνα πατὲ καὶ τὸ ἑκατάπιε μὲ ὄρεξιν.

Ὁ κ. Σωβτανὶν εἶπε δυνατὰ καὶ μὲ ἔμφασιν.

— Ὡραῖα! Πολὺ ὡραῖα!

Ἡ γρηᾶ Λεμαντουῆ συνεκινήθη τόσον πολὺ ἀπὸ τοὺς πρώτους στίχους, ὥστε ἤρχισε νὰ σφουγκίζῃ τὰ μάτια της.

Ὁ τενόρος ἀνήγγειλε «δευτέρα στροφὴ» καὶ μὲ δυνατωτέραν φωνὴν ἤρχισε τώρα:

Στὸ γέρω, ποῦ νὰ φάῃ σᾶς γυρεύει
καὶ ποῦ πεινᾷ, καὶ πάσχει, μὰ δὲν κλέβει,
μὴ λυπηθῆτε· δόστε κᾶτι τι.
Τὸν ἄλλον, ποῦ στοὺς δρόμους περπατεῖ
καὶ τίποτα ἀπ' τὸν διαβάτη δὲν ζητεῖ
παιδιά, αὐτὸν μὴν τὸν κυνᾶτε. Μή!
Τρώει τῆς ἀτιμίας τὸ ψωμί!

Ὅλοι, ἀκόμη καὶ οἱ δύο ὑπηρέται ποῦ ἐσερβίριζαν ὄρθιοι, ὅλοι ἐπανέλαβαν τὴν ἐπῳδὸν ἐνθουσιωδῶς. Αἱ διαπεραστικαὶ φωναὶ τῶν γυναικῶν ἀνεμιγνύοντο μὲ τὰς χονδρὰς φωνὰς τῶν ἀνδρῶν εἰς δαιμονιώδη κακοφωνίαν.

Ἡ θεία καὶ ἡ νύμφη ἔκλαιαν ταυτοχρόνως ἀπὸ τὴν συγκίνησιν. Ὁ γέρω Τὰλ ἀνεστέναζε ἀναστεναγμὸν τρομπονίου, καὶ ὁ γέρω Τουσὰρ ἐπανελάμβανε τὴν στροφήν, κρατῶν ἕνα κομμάτι ψωμὶ εἰς τὸ χέρι. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν μαγείρισσαν, αὐτὴ ἄφνε τὰ δάκρυά της πλέον ἐλεύθερα νὰ κυλοῦν εἰς τὴν πετσέτα της.

Ὅταν ἀποκατεστάθη κάποια ἡσυχία, ὁ κ. Σωβτανὶν εἶπε ἀποφθεγματικῶς:

— Αὐτὸ μάλιστα! Αὐτὸ εἶναι τραγοῦδι. Ὄχι ἐκεῖνα τὰ κακοήθη ποῦ τραγουδοῦν στοὺς γάμους...

Ἡ Ἄννα, τσραγμένη καὶ αὐτή, ἔστελλε φιλήματα εἰς τὴν ἀδελφήν της καὶ τῆς ἔδειχνε τὸν σύζυγόν της, ὡς διὰ νὰ τὴν συγχαρῇ.

Ὁ νέος, μεθυσμένος ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν, ἐξηκόντισε καὶ τὴν τρίτην στροφήν:

Ἐργατικὸ κορίτσι, ὅπου μένεις
στὸ σπῆτι καὶ ὑπομονητικὰ ὑφαίνεις,
μεῖνε στὸν ἀργαλιό, στὴν ἡσυχία·
γιατ' εἶναι ἡ τιμή σου εὐτυχία!
Τὴν ἄλλη, ποῦ στὰ λοῦσα βουτηγμένη
γυρίζει, στὰ μεταξωτὰ ντυμένη,
μὴ τὴν ζηλεύεις, φτωχὴ κόρη. Μή!...
Τρώει τῆς ἀτιμίας τὸ ψωμί!

Αὐτὴν τὴν φορὰν μόνον οἱ δύο ὑπηρέται καὶ ὁ γέρω Τουσὰρ ἐπανέλαβαν τὴν ἐπῳδόν. Ἡ Ἄννα κατακίτρινη ἐκατέβασε τὰ μάτια. Ὁ τραγουδιστής, ἐκπληκτος, ἐκύτταζε γύρω του προσπαθῶν νὰ ἐννοήσῃ τὴν αἰτίαν αὐτῆς τῆς ἐξαφνικῆς ψυχρότητος. Ἡ μαγείρισσα προσεπάθει νὰ καταπιῇ τὸ πατέ, τὸ ὁποῖον τῆς εἶχε καθίσει εἰς τὸν λαιμόν.

Διὰ νὰ δώσῃ διέξοδον εἰς τὴν περίστασιν ὁ κ. Σωβτανὶν εἶπε σοβαρῶς:

— Ἂς εἶναι· ἡ τελευταία στροφὴ ἦτον ἐντελῶς περιττή.

Ὁ γέρω Τάλ, κόκκινος ὡς ἀστακός, ἐστριφογύριζε ἄγρια βλέμματα γύρω του.

Τότε ἡ Ἄννα, μὲ τὰ μάτια γεμᾶτα δάκρυα, εἶπε εἰς τοὺς ὑπηρέτας, ποῦ ἐπερίμεναν πάντοτε ὀρθιοι:

— Φέρτε τὴν σαμπάνια!

Ἡ χαρὰ μετεδόθη πάλιν εἰς τοὺς συνδαιτημόνας. Τὰ πρόσωπα ἀνέκτησαν τὴν ζωηρότητά των. Καὶ ἐνῷ ὁ γέρω Τουσάρ, ὁ ὁποῖος οὔτε εἶδεν, οὔτε ἤκουσεν, οὔτε ἀντελήφθη τίποτε, ἐκίνει πάντοτε μὲ τὸ χέρι του τὸ ψωμὶ τραγουδῶν:

Εἶναι τῆς ἀτιμίας τὸ ψωμί!

Ὅλοι οἱ συνδαιτημόνες, ἠλεκτρισθέντες ἀπὸ τὴν ἐμφάνισιν τῆς σαμπάνιας, ἐπανελάμβαναν μὲ ὄρεξιν:

Εἶναι τῆς ἀτιμίας τὸ ψωμί.

GUY DE MAUPASSAN

1862-1863

[Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον τεῦχος]

Ἡ Ἀμαλία ἤρχισεν ἀμέσως νὰ καλλιεργῇ τὸ ἔδαφος, ἐνῷ ὁ Βασιλεὺς ἐνήργει παρὰ τῇ Ἀλλῇ τοῦ πατρός του, ὅπως ὁ ἐπίδοξος διάδοχος ἀσπασθῇ τὸ ἐν Ἑλλάδι κρατοῦν θρήσκευμα. Ὑπῆρξαν καὶ οἱ βεβαιοῦντες ὅτι, μᾶλλον ἢ Ἀλλὴ τοῦ Μονάχου ἐπεδίωξε τοῦτο, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως, ἂν κατόπιν ἐγεννᾶτο διάδοχος, νὰ μὴ ἔχῃ δικαιώματα ἐπὶ τῆς διαδοχῆς τοῦ θρόνου. Προσέθετον μάλιστα ὅτι, ὁ Ὄθων οὐ μόνον ἀπέκρουσε τοῦτο, ἀλλ' ἐδήλωσεν ὅτι, θὰ ἐξελάμβανεν ὡς ἐπιβουλὴν τοῦ θρόνου του, τὴν ἀλλαγὴν τοῦ θρησκεύματος τοῦ ἐπιδόξου Διαδόχου.

Ἡ Βασίλισσα ἀφ' ἑτέρου ἠνώχλει διαρκῶς τὸν Ὄθωνα ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ της, ἐνῷ ὁ Βαυαρικὸς οἶκος ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς πλέον ἤρχισε νὰ λοιδορῇ αὐτήν. Προεκλήθησαν ἐντεῦθεν ψυχρότητες καὶ ἀντεγκλήσεις μεταξὺ τῶν δύο Αὐλῶν. Ἐπὶ τέλους ἀπεφασίσθη νὰ κατέλθῃ εἰς Ἑλλάδα ὁ πρίγκιψ Λουδοβίκος, ἀλλ' ἡ ἐπίσκεψις ἐκείνη ὑπῆρξε παράκαιρος, ὅπως θὰ ἴδωμεν.

Οὕτω κατὰ τὸ 1860 εἶχον τὰ πράγματα. Ἀφ' ἑνὸς τὸ ζήτημα τῆς διαδοχῆς καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ ζήτημα τῆς ἐθνοφυλακῆς. Βασιλεὺς ὅμως καὶ Ἔθνος δὲν εἶχον καμμίαν πλέον πρὸς ἀλλήλους ἐμπιστοσύνην. Ὁ Ὄθων ἐσκέπτετο περὶ Μεγάλης Ἰδέας, καὶ ὁ λαὸς δυσπιστῶν τὸν ἐθεώρει ὡς πράκτορα τῆς Αὐστρίας. Ὁ ἱστοριογράφος μας ἀναφέρει ὅτι, κατὰ τὸ 1860 συνήντησεν ἐν Σερβίᾳ ἐξόριστον στρατηγόν, ὅστις ἐφοβεῖτο πλέον νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι περὶ τῶν ἀνατολικῶν ζητημάτων, διότι ὁ Ὄθων ἦτο κατάσκοπος τῆς Αὐστρίας. Εἶναι ἐν τούτοις πλέον ἢ βέβαιον ὅτι ἐσυνοφαντεῖτο διὰ τούτου ὁ Βασιλεύς, καὶ τοῦτο ἐξηκριβώθη ἐκ τῆς κατὰ τὸ 1862 στάσεως τῆς Ἀγγλίας.

Ἐν τούτοις ὁ Ὄθων διέταξε μυστικῶς προμηθείας πυροβολικῶν καὶ ζωοτροφιῶν, προῆλθε δὲ εἰς συνεννοήσεις καὶ μετὰ τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως, ἰδίᾳ δὲ μετὰ τοῦ ἐν Ἰταλίᾳ ἐπαναστατικοῦ κόμματος, ὅπερ συνεργάζετο μετὰ τῆς Ἰταλικῆς κυβερνήσεως. Ὁ λαὸς ὅμως, μεθ' ὅλα ταῦτα, ἐδυσπίστει καὶ τὸ πνεῦμα αὐτὸ ἐξεδηλώθη μέσα εἰς αὐτὴν τὴν Βουλήν, ὅπου διὰ μεγάλης πλειοψηφίας ἐξελέγη πρόεδρος αὐτῆς, οὐχὶ ὁ ὑποψήφιος τῆς κυβερνήσεως, ἀλλ' ὁ ὑπὸ τῆς ἀντιπολιτεύσεως ὑποδειχθείς. Ὁ Βασιλεὺς τυφλώττων δὲν ἀντελαμβάνετο τὰ πράγματα, ἀλλὰ ἐχαρακτήρισεν ὡς αὐθάδειαν τὴν συμπεριφορὰν τῆς Βουλῆς καὶ τὴν διέλυσεν.

Ἐπηκολούθησαν κατὰ τὰς νέας ἐκλογὰς ὄργια, καὶ τοιαῦτα, ὥστε παρὰ τὸ ἐμφανὲς ἀντιδυναστικὸν ρεῦμα, οἱ τολμήσαντες νὰ καταψηφίσουν τὸν κυβερνητικὸν ὑποψήφιον ἀπέτυχον πάντες, πλὴν τῶν ζητησάντων ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Εἰς ἐκ τούτων προεχειρίσθη καὶ εἰς Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν. Τοιοῦτον ἦτο πρὸ τῶν ἐκλογῶν τὸ φρόνημα τοῦ λαοῦ ἐναντίον Αὐλῆς καὶ Κυβερνήσεως ὥστε — πρωτάκουστον! — αὐτὸς ὁ κυβερνητικὸς ὑποψήφιος Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ηὐτομόλησε πρὸς τὴν ἀντιπολίτευσιν.

*

Καὶ ἰδοὺ πάλιν ὁ Βασιλεύς, κατὰ τὰ φαινόμενα, ἀπόλυτος κύριος καὶ ἀχαλίνωτος. Τότε δεκαοκτατέτης νέος, ὁ Δόσιος, ἐκλαμβάνων, ὅπως οἱ πλεῖστοι, ὡς αἰτίαν τῆς καταστάσεως τὴν Ἀμαλίαν, ἐνεδρεύσας ἐπυροβόλησε κατ' αὐτῆς. Καὶ ἦτο μὲν τοῦτο ὁ προάγγελος τοῦ μοιραίου τέλους, ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς δὲν τὸ ἀντελήφθη καὶ πάλιν. Καὶ ὁ Δόσιος κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ Κακουργοδικείου εἰς τὴν ἐσχάτην τῶν ποινῶν ὡς πολιτικὸς ἐγκληματίας, ὁ δὲ Βασιλεὺς μετέβαλε τὴν ποινὴν εἰς ἰσόβια δεσμά, ἐνῷ ἤρχει νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα τῆς διαδοχῆς καὶ νὰ μεριμνήσῃ περὶ συστάσεως ἐθνοφυλακῆς κατὰ τοὺς πόθους τοῦ λαοῦ, διὰ νὰ ἀνοίξῃ τὴν βαλβίδα τῆς ἀσφαλείας. Ἀλλ' ἡ ἐθνοφυλακὴ ἦτο ὁ ἐφιάλτης τοῦ Ὄθωνος. Ἐνόμιζεν ὅτι ὁ λαὸς ἐνοπλιζόμενος θὰ τὸν ἐκρήμνιζε τοῦ θρόνου του καὶ θὰ τὸν εἰσῆγεν εἰς δίκην. Φαίνεται ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην αἱ πολλαὶ ἀσχολίαι καὶ μέριμναι τοῦ Ὄθωνος προυκάλεσαν κάποιαν ὑπερκόπωσιν καὶ ὑπερδιέγερσιν, συνέπεια τῶν ὁποίων ἦτο νευροπάθειά τις. Πράγματι γερουσιαστής τις, κατὰ τὸν ἱστοριογράφον μας, βεβαιοῖ ὅτι, καθ' ἃ διηγεῖτο αὐτῷ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Ὄθων, ἐφοβεῖτο ἀληθῶς τὴν ἀνατροπήν του ὑπὸ τῆς ἐθνοφυλακῆς καὶ τὴν εἰς δίκην παραπομπήν του, ὀνειρεύετο δὲ ἑαυτόν, ὁτὲ μὲν συρόμενον εἰς τὸ ἰκρίωμα, ὁτὲ δὲ ἀποδιωκόμενον ἐλεεινῶς μετὰ τῆς συζύγου του, ἵνα κατόπιν ὁ λαὸς ἐκεῖνος ὁ ἔνοπλος, ὁ ἀπαρτίζων τὴν ἐθνοφυλακήν, ὁ ἀρῆϊος, τραπῇ πρὸς τὴν ἀνάκτησιν τῶν δικαίων του.

Ἐκλήθη τότε ὁ Κανάρης νὰ σχηματίσῃ Ὑπουργεῖον, διότι ἐνομίζετο ὅτι διὰ τούτου, λόγῳ τῆς ἐκτιμήσεως καὶ τοῦ σεβασμοῦ ὃν ὁ λαὸς ἔτρεφε πρὸς τὸν δοξασμένον ἀγωνιστήν, θὰ διεθρύπτετο κάπως ἡ ἀδυναμία τοῦ λαοῦ. Ἀλλ' οὐδεὶς ἐκ τῶν πολιτευομένων ἐδέχθη νὰ μετάσχῃ τοῦ Ὑπουργείου. Καὶ ἀρχομένου τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1861 ἔξεράγη ἡ ἐν Ναυπλίᾳ στρατιωτικὴ στάσις, ἣν κατέβαλεν ὁ βασιλικὸς στρατός, ὡς εἴδομεν, ἐγένοντο δὲ καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ Κράτους στασιαστικαὶ ἐκδηλώσεις. Ἀλλ' ἤδη ὁ Βούλγαρης εἶχε συλλάβει τὴν ἰδέαν τῆς ἀποπομπῆς τοῦ Ὄθωνος καὶ τῆς ἀνακηρύξεως δημοκρατίας.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἤρχετο εἰς Ἀθήνας ὁ ἐπίδοξος διάδοχος πρίγκιψ Λουδοβίκος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς ἐφοβήθη μὴ ἡ παρουσία τοῦ διαδόχου ἐπιδεινώσῃ τὴν θέαν αὐτοῦ ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ πρίγκηπος, διέταξε δὲ αὐτούς, ἐν Κερκύρᾳ εὑρισκομένους, νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς Μόναχον τάχιστα.

*

Ἀλλὰ μήπως καὶ ἡ στάσις τοῦ Ναυπλίου ἐσυνέτισε τὸν Ὄθωνα; Κύριος καὶ πάλιν τῆς καταστάσεως, ἀλλὰ βουτηγμένος αὐτὸς καὶ οἱ ὑπουργοί του εἰς τὸ αἷμα, δὲν ἔσπευσε νὰ συγκαλέσῃ τὸ Ἔθνος εἰς Συνέλευσιν, ὅπως διορθώσῃ αὕτη διατάξεις τινὰς τοῦ Συντάγματος, δεομένας μεταρρυθμίσεως, ἢ τουλάχιστον νὰ συμμορφωθῇ εἰλικρινῶς πρὸς τὴν σύμβασιν ἐκείνην, ἣν εἶχε κλείσει μετὰ τοῦ λαοῦ τῷ 1843. Ἠρκέσθη μόνον νὰ παύσῃ τὸ ὑπουργεῖον Μιαούλη καὶ νὰ ἀναθέσῃ τὸν σχηματισμὸν τῆς κυβερνήσεως εἰς τὸν Γενναῖον Κολοκοτρώνην.

Ἐπηκολούθησεν ἄτοια καὶ γαλήνη πλήρης, νάρκωσις σχεδόν. Κατ' ἐπιπολὴν ὅμως. Διότι ἡ συνωμοσία ἐνεφώλευεν εἰς σκέψεις, ὑπέβοσκε μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ, καὶ μόνον ὁ Ὄθων ἐξελάμβανε τὴν ἠρεμίαν ὡς ὑποταγὴν τοῦ ἀτιθάσσου λαοῦ. Ἕως ὅτου ἐξεράγη τὸ κίνημα ὡς πυροκαϊά.

Ἡ ἑσπέρα τῆς 10/22 Ὀκτωβρίου 1862 ἔμεινεν ἱστορική. Εἶναι εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας ἐξ ἄλλης περιγραφῆς γνωσταὶ αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐσπευσμένης ἀλλὰ παρακαίρου πλέον ἐπανόδου τῶν Βασιλέων εἰς Πειραιᾶ, ὅπου καὶ δὲν ἀπεβιβάσθησαν πλέον. Ἀκούσατε πῶς περιγράφει τὴν καθαίρεσιν καὶ ἔξωσιν τῶν Βασιλέων μας ὁ σύγχρονος ἱστοριογράφος μας Μαρῖνος Παπαδόπουλος Βρετός: «Ἐν τῇ ἑσπέρᾳ τῆς 10/22 Ὀκτωβρίου ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν εἶχεν ὄψιν ζοφερὰν καὶ μυστηριώδη... σκότος περιεκάλυπτεν αὐτὴν πανταχοῦ, ἐπειδὴ τὸ ἀεριόφως, διὰ βλάβην συμβᾶσαν ἐν τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ ἀποθήκῃ, οὐκ ἐφώτιζε τὴν πόλιν· πολυάριθμοι δὲ συναθροίσεις συνεσωματοῦντο ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ ἰδίως ἐν τῇ πρὸς τὰ ἀνάκτορα φερούσῃ, φρουρουμένῃ τότε ὑπὸ ἑνὸς λόχου τῆς γραμμῆς καὶ πολλῶν χωροφυλάκων. Αἱ συναθροίσεις ἐκεῖναι περιήρχοντο ἐν σιωπῇ ἢ ὁμίλουν ἐν ταπεινῇ τῇ φωνῇ... περικαλυπτόμεναι δὲ ὑπὸ τοῦ σκότους καὶ ἀποσκιαζόμεναι ἄνευ ταραχῆς ἢ θορύβου ὁμοίαζον πρὸς φαντάσματα...

[Ἕπεται συνέχεια].

Ο ΤΣΟΠΑΝΟΣ

Ὁ μῦθος λέει: Σ τὸ δάσος πέρα,
σὰν τὸ φεγγάρι φέγγει λιμπρό,
ἕνας τσοπάνος μὲ μιὰ φλογέρα
παίζει σοχό, ἀργό, τρυφερό.

Τὸ σιγαλό του τραγοῦδι τάχα,
σ τὴν ἡσυχία τὴ φωτεινή,
ἐρωτευμένοι ἀκοῦν' μονάχα,
σὰν χαμηλώσουνε τὴ φωνή.

Γλυκειά μ' ἀγάπη, ἦλθε ἡ ὥρα:
Νά, τὸ φεγγάρι φεγγοβολεῖ·
ἔλα 'ς τὸ δάσος ν' ἀκούσῃς τώρα
ἂν ἡ φλογέρ' ἀπόψε λαλῇ.

ΕΚΤΩΡ ΚΑΣΤΑΛΙΑΣ

(Κατὰ τὸν Jean Lahor)

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ

ΠΩΣ ΕΞΗΦΑΝΙΣΘΗ ΕΝΑΣ ΑΓΓΛΟΣ ΠΡΕΣΒΥΣ

Δολοφονούνται λοιπὸν καὶ οἱ διπλωμάται. Τὸ ἔγκλημα δὲν ἀνάγεται εἰς τὴν ἐποχήν μας, ἀλλ' οὔτε καὶ εἰς τὸν σκοτεινὸν μεσαίωνα. θὰ τὸ παραθέσωμεν δὲ ὡς τὸ ἀφηγεῖται εἰς ἓν ἱστορικὸν περιοδικὸν ὁ κ. P. M. Desmarest, τμηματάρχης τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γαλλικῆς Ἀστυνομίας. Πρόκειται περὶ δολοφονίας ἢ περὶ ἐξαφανίσεως ἐπὶ τέλους τοῦ υἱοῦ τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Νόρουϊτς, καὶ συγγενοῦς τοῦ κόμητος Bathurst, ὅστις ὡς Ὑπουργὸς τῶν Ἀποικιῶν καὶ ὄργανον τοῦ φοβεροῦ Caltelreagh ὑπῆρξε κύριος τῆς τύχης τοῦ Ναπολέοντος ἐν Ἁγίᾳ Ἑλένῃ. Τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἐπισκόπου ἔπληξαν ἀλλεπάλληλα ἀτυχήματα, ὧν τὸ φοβερώτερον ἦτο ὁ πνιγμὸς τῆς ὡραίας Miss Bathurst ἐντὸς τοῦ Τιβέρεως κατὰ τὸ 1828, τῆς ὁποίας ὁ θάνατος ὑπῆρξεν ἀφορμὴ γενικοῦ πένθους ἐν Ρώμῃ. Ἡ ἀτυχὴς κόρη ἦτο θυγάτηρ τοῦ ἐξαφανισθέντος πρεσβευτοῦ.

Σκοτεινὸν μυστήριον καλύπτει τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ πατρός της, παρὰ τὰς ἀνεξαντλήτους ἐρεύνας τῆς τόσον ἰσχυούσης οἰκογενείας, καὶ τῆς Βρεττανικῆς κυβερνήσεως.

❦

Ὁ κ. Benjamin Bathurst, Πρεσβευτὴς τῆς Αὐλῆς τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου ἐν Βιέννῃ ἀπὸ τῆς ἐκστρατείας τοῦ 1809, ἔφυγε, διαρκούσης τῆς εἰρήνης, μὲ διαβατήριον φέρον τὸ ὄνομα Baron de Kock. Διηυθύνετο πρὸς τὴν Βαλτικὴν διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, μέσα εἰς τὸ ταχυδρομικὸν ἁμάξι τοῦ γερμανοῦ μὲν Krauss, ἀλλὰ ταχυδρόμου τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως. Τὴν 25 Νοεμβρίου ἔφθασεν εἰς Perleberg, παρὰ τὰ σύνορα τοῦ Mecklembourg, ὅπου διέμεινε τρεῖς περίπου ὥρας. Ἀφοῦ ἐγευμάτισεν εἰς τὸν ταχυδρομικὸν σταθμόν, ἐκτὸς τῆς πόλεως, ἐπεσκέφθη πεζῇ τὸν διοικητήν. Ἐζήτησε μὲ κάποιαν ἀνησυχίαν πληροφορίας περὶ τοῦ τόπου, περὶ τῶν ἐχθρικῶν θέσεων καὶ τῶν συλλαμβανομένων ὑπόπτων. Εἶναι ἐξηκριβωμένον ὅτι μεθ' ἑαυτοῦ ἔφερεν χιλίας γυνέας.

Ὅταν ἐπέστρεψεν εἰς τὸν ταχυδρομικὸν σταθμὸν ἔκαυσε μερικὰ χαρτιά, πάντοτε ταραγμένος. Ἐπὶ τέλους ἦσαν ὅλα ἕτοιμα πρὸς ἀναχώρησιν, ὁ Krauss πλέον εἰς τὴν θέσιν του, ὅταν ὁ κ. Bathurst ἀπεμακρύνθη ὀλίγον, ὄπισθεν ἑνὸς τοίχου..... Ἔκτοτε οὐδεὶς τὸν ἐπανεῖδε. Κανεὶς κρότος, θόρυβος. Κανὲν ἴχνος του γύρω ἐκεῖ κάπου.

Μόνον μετὰ δεκαπέντε περίπου ἡμέρας, εἰς ἀπόστασιν τινὰ εὑρέθη τὸ πανταλόνι του, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ μεγάλου δρόμου, ἐπάνω εἰς ἕνα ἐξόγκωμα ἀπὸ ἄμμον, σὰν νὰ τὸ εἶχε ἀφήσει κανεὶς ἐκεῖ πρὸ μικροῦ, διότι εὑρέθη μέσα εἰς τὴν τσέπην μία ἐπιστολή, ποῦ εἶχεν ἀρχίσει διὰ τὴν σύζυγόν του. Τὸ χαρτὶ λοιπὸν καὶ τὸ μελάνι δὲν εἶχον ἀλλοιωθεῖ διόλου, παρ' ὅλην τὴν συνεχῆ βροχὴν τῶν τελευταίων ἐκείνων δεκαπέντε ἡμερῶν. Εἶχε πιστευθῆ πρὸς καιρὸν ὅτι, εἰς κάποιαν στιγμὴν πνευματικῆς διαταράξεως ἔπεσε καὶ ἐπνίγη εἰς τὴν λίμνην τοῦ Perleberg, ἀλλὰ ἡ ἐν λόγῳ ἐπιστολὴ ἀποκλείει τὴν ὑπόνοιαν, μολονότι φαίνεται ὅτι ἐπίτηδες ἀφέθη τὸ πανταλόνι του εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, διὰ νὰ πιστευθῇ ὅτι ἐπνίγη. Πῶς ἄλλως τε δὲν ἀνευρέθη ἀμέσως, ἀφοῦ ἔγιναν τόσαι ἔρευναι καὶ ἐπιμελεῖς καὶ ἐπίμονοι εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο;

Ὁ Krauss, ἐπιστρέψας εἰς Λονδῖνον ὑπεβλήθη εἰς αὐστηρὰς ἀνακρίσεις, χωρὶς νὰ διαφωτίσῃ κανὲν σημεῖον τοῦ μυστηριώδους αὐτοῦ γεγονότος, ἀπηλλάγη δέ, ἀλλὰ πάντοτε βεβαρυμένος μὲ κάποιαν ὑπόνοιαν. Ἔκτοτε ἔκτισεν ἕνα ὡραῖο σπητάκι ἐκτὸς τῆς Βιέννης, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Δουνάβεως, ὅπου ἔμεινε μὲ τὴν γυναῖκα του, Ἀγγλίδα τὴν καταγωγήν, μέχρι τοῦ θανάτου του.

Ἐν τούτοις αἱ εἰς ὅλα τὰ μέρη Ἀγγλικαὶ πρεσβεῖαι δὲν ἐχαλάρωσαν τὰς ἐνεργείας των. Δύο πράκτορες οἱ κ. κ. Johnson καὶ Dr Armstrong ἀπεστάλησαν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἐπὶ τόπου καὶ τρίτος ἀκόμη ὑπὸ τῆς οἰκογενείας. Συλλήψεις καὶ ἀνακρίσεις αὐστηραί, οὐδὲν ἔφερον εἰς φῶς. Καὶ ἡ μὲν μητέρα του παρηγορεῖτο ὁμιλοῦσα διαρκῶς περὶ αὐτοῦ, ὁ δὲ πατέρας του ἐπίστευεν ὅτι ἔζῃ ἐν Ρωσσίᾳ, φυλακισμένος εἰς κάποιο μακρυνὸν φρούριον.

Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1810 ἡ Κυρία Bathurst μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ της κ. Call, ἀπεβιβάσθη εἰς Morlaix, καὶ ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ μεταβῇ εἰς Παρισίους, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν κυβέρνησιν πᾶσαν πληροφορίαν δυναμένην νὰ τὴν φωτίσῃ περὶ τῆς τύχης τοῦ συζύγου της, ἐγένετο δὲ δεκτὴ μετὰ φιλοφρονήσεων καὶ ἐνδιαφέροντος ὑπὸ τοῦ Κυρίου Δουκὸς de Rovigo, Ὑπουργοῦ τῆς Ἀστυνομίας.

Ἡ ἀτυχὴς χήρα εἶχε τὴν ἔμμονον ἰδέαν ὅτι ὁ σύζυγός της ἐφονεύθη ἐντὸς τῆς θαλάσσης ἢ καθ' ἣν στιγμὴν ἐπεβιβάζετο. ὑπὸ ἁλιέων εἰς οὓς ἐνεπιστεύθη ἑαυτόν. Οὐδὲ ὑπωπτεύετο διόλου τὴν Γαλλίαν, ἀφοῦ ἄλλως τε καὶ τὸ διάβημά της τὸ ἐξεδήλωνεν. Ἀτυχῶς δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τῆς φανοῦν οἱ Γάλλοι χρήσιμοι, διότι εἰς τὰ μεμακρυσμένα ἐκεῖνα σημεῖα, ὅπου ἔλαβε χώραν τὸ πιθανὸν ἔγκλημα, δὲν εἶχον πλέον καμμίαν κυριότητα. Ἀπηλπίσθη καὶ ἔφυγε διὰ τὴν Γερμανίαν, ὅπου ὅμως δὲν ὑπῆρξε τυχηροτέρα.

Ἀλλ' αἴφνης ἕνα γεγονὸς ἀπρόοπτον καὶ φρικαλέον ἐσήκωσεν ὀλίγον τὴν μίαν ἄκραν τοῦ πυκνοῦ πέπλου ποῦ ἐκάλυπτε τὸ ἔγκλημα.

Ὁ κόμης d'Entraigues, φυγάς, ὁ κόμης τὸν ὁποῖον ὁ Ναπολέων εἶχεν αἰχμαλωτίσῃ μὲ ὅλα τὰ χαρτιά του κατὰ τὴν πρώτην εἰς Ἰταλίαν ἐκστρατείαν του, αὐτὸς ποῦ ὅταν ἔπειτα ἐδημοσίευσε κατὰ τὸ 1789 «ὅτι ἡ εὐγένεια εἶναι ἡ μεγαλητέρα πληγή, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ οὐρανὸς ἐμάστισε τὴν γῆν» ἔκαμε τόσον θόρυβον περὶ τὸ ὄνομά του, διακεκριμένος δημοσιογράφος, ἀλλὰ ὁρμητικός, τοῦ ὁποίου ἡ πέννα καὶ ἡ δολοπλοκία ἐξήγειραν ἐναντίον τῶν Γάλλων τὰ μίση καὶ τὸν πόλεμον, ὁ κόμης d'Entraigues, ἐφονεύθη ἐν Λονδίνῳ, εἰς τὴν οἰκίαν του Barnes-Terrasse. Ὁ ὑπηρέτης του, Πεδεμόντιος, τὸν ἐμαχαίρωσε, ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ, καὶ τὴν σύζυγόν του κόμησσαν d'Entraigues, πρώην Madame Saint Huberti, ἄλλοτε διάσημον ἀοιδὸν τῆς Ὀπερά, ἀκριβῶς εἰς τὴν θύραν τοῦ μεγάρου των, καθ' ἣν στιγμὴν ἀνήρχοντο εἰς τὴν ἅμαξαν. Τὰ αἴτια δὲν ἐξηκριβώθησαν, ἢ μᾶλλον τὰ ἀπέκρυψεν ἐπιμελέστατα ὁ φονεὺς καὶ διὰ παντός, διότι καὶ αὐτὸς ἔκοψεν ἀμέσως τὸν λαιμόν του.

Ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις διὰ διπλωματικοὺς λόγους — εἶχεν ἀναμιχθεῖ πολὺ εἰς μυστικὰ καὶ κινήσεις διπλωματικὰς ὁ κόμης d' Entraigues — κατέσχε τὰ ἔγγραφά του, μεταξὺ δὲ αὐτῶν εὑρέθησαν, ὡς ἐξηκριβώθη, ἔγγραφα σχετικὰ μὲ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ Bathurst. Πλὴν κάθε λεπτομέρεια ἐτηρήθη μυστικὴ εἰς τὰ κυβερνητικὰ γραφεῖα. Τὸ μόνον ὅπερ ἀφέθη νὰ ἐξέλθῃ αὐτῶν ἦτο ὅτι «οἱ Γάλλοι οὐδόλως ἦσαν ἀναμεμιγμένοι εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν».

Ἐν πάσει περιπτώσει πρόκειται περὶ πολιτικοῦ ἐγκλήματος. Βεβαίως ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἔμαθε τοὺς δράστας καὶ τὰ αἴτια, ἀλλ' ἡ σιωπὴ ἣν ἐτήρησε κατόπιν ἐπὶ ἑνὸς τόσον βαρέως διὰ τὴν ἀξιοπρέπειάν της γεγονότος, πείθει ὅτι πρόκειται περὶ προσώπων ἢ συμφερόντων τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν ἐντελῶς ξένα πρὸς αὐτήν.

❦ ❦ ❦

ΤΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑΣ ΙΩΣΗΦΙΝΗΣ

Ὅταν ἡ αὐτοκράτειρα Ἰωσηφίνα ἐχωρίσθη ἀπὸ τὸν δεύτερον σύζυγόν της Ναπολέοντα τὸν Α', ἀπεσύρθη μακρὰν τῶν Παρισίων εἰς τὴν ὡραίαν ἔπαυλιν, Μαλμαιζόν. Εἰς τὴν νέαν ταύτην κατοικίαν, καίτοι πάντοτε φέρουσα τὸν τίτλον τῆς αὐτοκρατείρας, ἔζη ἐν μεγάλῃ μονώσει μέχρι τοῦ θανάτου της, συμβάντος τὸ 1814. Πρὸ τῆς ἀσθενείας της ἐπεσκέφθησαν τὴν αὐτοκράτειραν δύο νεαραὶ κυρίαι γνώριμοι, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία περιγράφει ὡς ἑξῆς τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά της:

«Ἔτυχε νὰ παρακαλέσωμεν τὴν Αὐτοκράτειραν, ὅπως εὐαρεστηθῇ νὰ μᾶς δείξῃ τὰ κοσμήματα αὐτῆς, ἀποτεθειμένα εἰς ἀπόκρυφον ὑπόγειον θάλαμον. Μετ' ἀξιαγάστου τῷ ὄντι προθυμίας ὑπήκουσεν εἰς τὴν τολμηρὰν ἡμῶν παράκλησιν, καὶ διέταξε νὰ κομισθῇ μεγάλη τράπεζα εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἐπὶ ταύτης θαλαμηπόλοι ἔθεσαν πολυαρίθμους καὶ ποικίλων σχημάτων πυξίδας, αἵτινες ἐκάλυψαν σχεδὸν τὴν τράπεζαν. Ἀνοιχθεισῶν κατόπιν τῶν πυξίδων, οἱ ὀφθαλμοί μας ἐθαμβώθησαν ὑπὸ τῆς λάμψεως, τοῦ μεγέθους καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τιμαλφῶν λίθων, οἵτινες ἀπετέλουν διάφορα κοσμήματα. Τὰ μᾶλλον ἀξιοθέατα, μετὰ τὰ ἐκ λευκῶν ἀδαμάντων, ἦσαν τὰ ἀχλαδοειδῆ κατεσκευασμένα ἐκ μαργαριτῶν ἀνεπιλήπτου κανονικότητος καὶ λαμπροτάτου χρωματισμοῦ. Ἀχάται, ἄνθρακες, σάπφειροι, σμάραγδοι, συνεδέοντο μετὰ μεγάλων ἀδαμάντων, καὶ πάντες οὗτοι οἱ πολύτιμοι λίθοι ἀπετέλουν συλλογήν, ἥτις πιστεύεται ὅτι εἶναι μοναδικὴ ἐν Εὐρώπῃ, καθότι ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὰ τιμαλφέστερα καὶ λαμπρότερα κοσμήματα, τὰ ὁποῖα εὑρίσκοντο ἐντὸς τῶν πόλεων, αἱ ὁποῖαι εἶχον ἁλωθῆ ἀπὸ τὰς Γαλλικὰς στρατιάς. Ὁ Ναπολέων εἶχε πάντοτε μεγάλην προθυμίαν εἰς τὸ νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ τοιαῦτα πολύτιμα δῶρα. Τὰ διαδήματα καὶ αἱ ἀνθοδέσμαι ἐξ ἀναριθμήτων πολυτίμων λίθων συγκείμεναι ἐπεκύρουν τὴν ἀλήθειαν τῶν πολλῶν φαντασιωδῶν περιγραφῶν, τὰς ὁποίας εἴχομεν ἀναγνώσει εἰς τὰ ἀνατολικὰ διηγήματα. Μόνον οἱ ἰδίοις ὀφθαλμοῖς ἰδόντες τὴν λαμπροτάτην ἐκείνην συλλογὴν δύνανται νὰ μορφώσωσιν ἰδέαν ἀνάλογον αὐτῆς.

Ἡ αὐτοκράτειρα σπανίως ἐφόρει τὰ φαντασιώδη ταῦτα κοσμήματα, διὰ τοῦτο δὲ ἡ ἀπροσδόκητος θέα τῆς ἐκθέσεως τοσούτων πυξίδων διήγειρε τὸ θάμβος τῶν παρισταμένων. Ἡ Α. Μ. ἦτο περιχαρὴς παρατηροῦσα τὸν σιωπηλὸν θαυμασμόν μας καὶ μᾶς ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ ψηλαφήσωμεν τὰ κοσμήματα κατ' ἀρέσκειαν.

— Δὲν ἔχω ἄλλην αἰτίαν, εἶπε τότε πρὸς ἡμᾶς μειδιῶσα ἡ αὐτοκράτειρα, διατάξασα νὰ σᾶς δειχθῶσι τὰ κοσμήματά μου, εἰμὴ νὰ χαλαρώσω τὴν φαντασίαν σας. Μετὰ τὴν θεωρίαν τόσων βαρυτίμων συμπλεγμάτων, δὲν ἐπιθυμεῖτε ὑποθέτω τὰ ὑποδεέστερα. Ἀλλ' ὁ θαυμασμός σας θὰ μετριασθῇ, ὅταν ἐνθυμηθῆτε πόσον ἀτυχὴς ὑπῆρξα ἐγὼ ἡ ἰδιοκτήτρια τόσων πολυτίμων λίθων. Εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς παραδόξου ἀνυψώσεώς μου, ἠγάπων πολὺ τὰ κοσμήματα, καὶ πολλὰ ἐκ τούτων ἀπέκτησα εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἀλλὰ τόσον ἐβαρύνθην, ὥστε σπανίως τὰ ἐφόρουν, καὶ τοῦτο ὁσάκις ὑπεχρεούμην νὰ ἐπιδείξω τὴν ὑψηλὴν θέσιν μου εἰς τὸν κόσμον. Πρὸς τούτοις πιθανὸν νὰ στερηθῶ ἐπὶ τέλους τὰ λαμπρὰ ταῦτα ἀλλ' ἀνωφελῆ πράγματα. Μήπως δὲν ἔχω εἰς τὴν κατοχήν μου τὰ ἐνώτια τῆς Μαρίας Ἀντωανέττας; Ἀλλὰ μήπως εἶμαι βεβαία ὅτι θὰ τὰ ἔχω τοῦ λοιποῦ; Πιστεύσατέ με, νέαι κυρίαι, καὶ μὴ ζηλεύετε λαμπρότητα μὴ βασιζομένην εἰς τὴν ἀληθῆ εὐτυχίαν».

❦ ❦ ❦

* *Ἡ σημασία τῶν σφαλμάτων μας παραβάλλεται μὲ τὴν τάξιν καὶ τὴν οἰκογένειαν εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκομεν.*
* *Ἡ ἄγνοια τῶν κανόνων τῆς ὑγιεινῆς εἶνε ἡ δηλητηριώδης πηγή, ἐν ᾗ καταποντίζεται ἡ ὑγεία τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς.*
* *Ὁ παρηγορούμενος διὰ μίαν ὕβριν ἀξίζει νὰ λάβῃ καὶ ἄλλας.*
* *Ἂν δύνασαι νὰ ἐκδικήσῃς ὕβριν, συγχώρησέ την χωρὶς νὰ τὴν λησμονήσῃς· ἂν ὄχι, λησμόνησέ την χωρὶς νὰ τὴν συγχωρήσῃς.*

ΑΠΟ ΠΑΝΤΟΥ ΚΑΙ ΑΠ' ΟΛΑ

Ο ΝΕΟΣ ΧΑΡΤΗΣ

Τὸ νέον Καταστατικὸν Συμβόλαιον τῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου Ἔθνος-Λαὸς ἀφ' ἑνὸς καὶ Βασιλεία ἀφ' ἑτέρου συντάσσονται εἰς Κράτος, εἶναι ἕτοιμον πλέον. Ἡ Διπλῆ Βουλή, ἡ ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως ἀπορρεύσασα, ἐξεπλήρωσε τὴν ἐντολήν, ἣν ἔδωκεν αὐτῇ ὁ Ἑλληνικὸς Λαός, ὅπως ἀναθεωρήσῃ τὸ Σύνταγμα. Πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι τὸ ἔργον δὲν ἦτο μικροῦ λόγου ἄξιον, καὶ μόνον ἡ ὑπομονὴ καὶ ἐμμονὴ ἐκείνου, ὅστις διηύθυνε τὴν πλειοψηφίαν, τοῦ κ. Βενιζέλου, ἦτο ἱκανὴ διὰ νὰ ἐπιτελέσῃ τὸν μέγαν ἆθλον.

Γενικῶς ἀνομολογεῖται ὅτι, ἐν τῷ πολιτεύματι ἐπηνέχθησαν ριζικαὶ μεταβολαί, προωρισμέναι νὰ ἐπιδράσωσι τὰ μάλιστα ἐπωφελῶς ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τοῦ Κράτους. Ἡ περιφρούρησις ἐν πρώτοις τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης κατὰ πάσης ἐκχυδαϊστικῆς τάσεως, διὰ τῆς προσθήκης δευτέρας παραγράφου εἰς τὸ 2ον ἄρθρον τοῦ συντάγματος καὶ διὰ τοῦ ἄρθρου 107, τὸ δυνατὸν τῆς προσκλήσεως ξένων ὀργανωτῶν διὰ τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ ἄρθρου 3, ἡ περιστολὴ πάσης ὑπερβασίας κυβερνητικῆς κατὰ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας διὰ τῆς μεταρρυθμίσεως τῶν ἄρθρων 6 καὶ 12, ἡ ἐπὶ τὸ αὐστηρότερον περιστολὴ τῶν ὑπερβασιῶν τοῦ Τύπου διὰ τοῦ ἄρθρου 14 καὶ τὰ περὶ τῆς Βασιλείας, διαδοχῆς καὶ ἀντιβασιλείας ἐκανονίσθησαν δύναταί τις εἰπεῖν τελείως καὶ εὐρύθμως. Σοφὰ δὲ διερρυθμίσθησαν τὰ περὶ Βουλῆς διὰ τῶν ἄρθρων 54, 56, 57, 59, 60, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 73, 75, 76. Οὕτω ὡρίσθη ἐν πρώτοις τὸ 25ον ἔτος τῆς ἡλικίας ὡς κατώτατον ὅριον ἐκλεξίμου. Ὡρίσθη ἐλάχιστον μόνον ὅριον διαρκείας τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς. Ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἐργασθῇ ὀλιγώτερον τῶν τριῶν μηνῶν, ἀλλὰ δὲν ὡρίσθη ἀνώτατον ὅριον. Δύναται δὲ νὰ πανηγυρισθῇ ὡς σημαντικὸν γεγονὸς ἡ διὰ τοῦ Κανονισμοῦ πρῶτον ἐξουδετέρωσις πάσης κωλυσιεργικῆς τάσεως καὶ ὁ καθορισμὸς τῆς ἀπαρτίας τῆς Βουλῆς, διὰ τοῦ ἄρθρου 56, εἰς τὸ ἓν τρίτον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν, οὐχὶ δὲ εἰς τὸ ἥμισυ πλέον ἑνός, ὡς ἀπῃτεῖτο πρίν. Ὅταν ὅμως πρόκειται νὰ ληφθῇ ἀπόφασίς τις τὴν πλειοψηφίαν δὲν ἀποτελεῖ τὸ ἥμισυ πλέον ἑνὸς τοῦ τρίτου, ἀλλὰ τὰ τέσσαρα πέμπτα αὐτοῦ. Ἤτοι ἐπὶ 160 βουλευτῶν εἰς τὸ μέλλον θὰ χρειάζωνται 54 διὰ τὴν ἀπαρτίαν, διὰ νὰ εἶναι δὲ ἔγκυρος ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς χρειάζονται 44 βουλευταὶ ἐκ τῶν 54. Μόνον ὅσοι παρηκολούθησαν ἀπὸ δημοσιογραφικὸν θεωρεῖον χρόνια τὰς ἐργασίας τῆς Βουλῆς καὶ ἔβλεπαν τὰς λαμβανούσας χώραν ἀσχημίας, εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀντιληφθοῦν τί φραγμὸς ἐτέθη. Καταργεῖται καὶ τὸ διὰ σφαιριδίων ἀπαίσιον σύστημα, δὲν ἐνεργεῖται ἀναπληρωματικὴ ἐκλογὴ κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς περιόδου, οἱ δ' ἔμμισθοι δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἱ στρατιωτικοί, οἱ εἰς ἐμπορικὰς ἑταιρίας καὶ ἐπιχειρήσεις ἀπολαυούσας κυβερνητικῶν προνομίων κ.λ. ἀναμεμιγμένοι ἀποκλείονται τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος, ἐκτὸς ἂν παραιτηθῶσι τῶν ὡς ἄνω ἰδιοτήτων των. Ἡ ἐκδίκασις τοῦ κύρους τῶν ἐκλογῶν ἀφῃρέθη ἀπὸ τὴν πλειοψηφίαν, τὴν ὀργιάζουσαν, καὶ ἀνετέθη εἰς εἰδικὸν δικαστήριον ἐξ Ἀρεοπαγιτῶν καὶ Ἐφετῶν. Καὶ ὁ καθορισμὸς τῆς ἀποζημιώσεως τῶν βουλευτῶν σοφός. Διὰ τῆς μεθόδου τῶν ἐκτάκτων συνόδων οἱ βουλευταὶ ἐλάμβανον 5-6 χιλ. δραχμῶν ἐτησίως. Τώρα αἱ ἔκτακτοι σύνοδοι κατηργήθησαν σχεδόν, ὁ δὲ βουλευτὴς λαμβάνει κατὰ τριμηνίαν 800 δραχ. ἂν κατοικῇ εἰς Ἀθήνας ἢ Πειραιᾶ, 1000 δὲ ἂν κατοικῇ εἰς ἐπαρχίαν καὶ οὐδὲν πλέον. Ἂν δὲ ἀπουσιάζῃ κατὰ μῆνα πλέον τῶν πέντε φορῶν, ἄνευ ἀδείας, τοῦ κρατοῦνται 20 δρ. δι' ἑκάστην συνεδρίασιν. Ἐθεσπίσθη καὶ ὁ θεσμὸς τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας διὰ τῶν ἄρθρων 82, 83, 84, 85 καὶ 86. Ὅριον ἡλικίας ἐτέθη τὸ 75 ἔτος διὰ τοὺς Ἀρεοπαγίτας καὶ ἀνωτάτους λειτουργοὺς τοῦ Κράτους, τὸ 65 δὲ διὰ τοὺς λοιποὺς δικαστικούς. Μονιμοποιοῦνται προσέτι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἐλήφθη δὲ πρόνοια καὶ περὶ στρατιωτικοῦ νόμου κ.λ. ἐν περιπτώσει ἐμπολέμου καταστάσεως, καθὼς καὶ περὶ τῆς ἀσυνεσίας μερικῶν ἐντύπων ἀναγραφόντων στρατιωτικὰς εἰδήσεις κ.λ. Ἂς ἐλπίσωμεν λοιπόν.

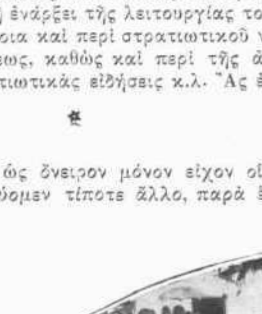

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΠΑΝΟΣ ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ

❦

ΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Ἐκεῖνο ποῦ τόσον καιρὸν ὡς ὄνειρον μόνον εἶχον οἱ ἀξιωματικοί μας βεβαίως τὸ ἐπέτυχον. Δὲν ἠκούομεν τίποτε ἄλλο, παρὰ ἕνα διακαῆ πόθον, νὰ ἀποκτήσωμεν μόνιμον στρατόπεδον, διὰ νὰ μὴ διημερεύουν εἰς τὰ καφφενεῖα καὶ διὰ νὰ μένουν ἀργοί. Ἀφ' ἧς λοιπὸν ἦλθεν ἡ Γαλλικὴ ἀποστολή, οἱ ἀξιωματικοὶ φιλοτιμώτατα σπάζουν — κυριολεκτικῶς — εἰς τὴν δουλειά. Γυμνάσια καὶ ἀσκήσεις παντοῦ. Στρατιωτικὴ κίνησις εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς χώρας, κανονιοβολισμοὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερά, καπνοί, ποδοβολητά, σαλπίσματα, διαταγαί, ἀγγελιαφόροι. Κάθε ἕνας ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἐξυπνήσαμεν.

Τὰ γυμνάσια διευθύνει ἀκούραστος ὁ στρατηγὸς Ἐντοῦ, κινῶν σὰν νευρόσπαστα ὅλην τὴν ἐν κινήσει δύναμιν, παρακολουθεῖ δὲ μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν κ. Βενιζέλος (ἴδε εἰκόνα σελ. 98).

Κατά τινα τῶν τελευταίων ἡμερῶν ἔγινε καὶ παρέλασις τῆς ἐν Ἀθήναις φρουρᾶς μετὰ τὴν ἄσκησιν τῆς ἡμέρας. Ὅμοια γυμνάσια ὑπὸ εὐρεῖαν κλίμακα θὰ ἐκτελέσῃ καὶ ὁ στόλος, μετὰ τὴν ἐξ Ἀγγλίας, ὅπου μετέβη ἐπ' ἀδείᾳ διὰ νὰ παραστῇ εἰς τὴν στέψιν τοῦ Βασιλέως του, ἐπάνοδον τοῦ Ἄγγλου ναυάρχου κ. Τῶφνελλ, ὅστις ἐπιβαίνων τοῦ «Ἀβέρωφ» θὰ διευθύνῃ αὐτοπροσώπως τὰ γυμνάσια ταῦτα. Ἐλπίζωμεν καὶ θαρρῶμεν!

❦

Η ΠΡΟΤΟΜΗ ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΑΙΟΥ

Οἱ Κυθήριοι εὐγνωμόνως πρὸς τὸν στρατηγὸν Πάνον Κορωναῖον, διὰ τὴν μεγάλην δρᾶσιν του, ὕψωσαν εἰς τὸν Ποταμὸν τῶν Κυθήρων μαρμαρίνην τὴν προτομήν του, δῶρον Κυθηρίων ἐγκατεστημένων εἰς τὴν Ἀμερικήν.

Ὁ Πάνος Κορωναῖος ὑπῆρξεν ἐξαιρετικὴ φυσιογνωμία εἰς τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν. Ἔδρασε καὶ ἔξω τῶν ὁρίων τοῦ Κράτους, εἰς τὴν Κρήτην, τῆς ὁποίας αἱ ἐπαναστάσεις τὸν εἶδον στρατιώτην γενναῖον, καὶ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος εἰς ἡμέρας δεινάς, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ σύνεσις καὶ ταὐτοχρόνως ἡ τόλμη του, ἔσωσαν τὸν τόπον ἀπὸ καταστροφάς.

Τὴν ὡραίαν ἑορτὴν τὴν γενομένην ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἀποκαλυπτηρίων τῆς προτομῆς ταύτης ἐτίμησεν ὁ κ. Πρωθυπουργός, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ πυκνὴ ἀντιπροσωπεία Κρητῶν εὐγνωμόνων εἰς τὴν μνήμην τοῦ Κορωναίου, ὁ δὲ φακὸς τοῦ γνωστοῦ ἀριστοτέχνου φωτογράφου κ. Γαζιάδου μᾶς τὴν ἀπηθανάτισεν.

❦

ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ

Ἀπόγονος τοῦ στρατηγοῦ Ἀνδρέου Λόντου ἀναγγέλλει τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν τοῦ ἱστορικοῦ ἀρχείου τοῦ Αἰγιέως ἥρωος. Ἂν κρίνῃ κανεὶς ἀπὸ τὴν κυκλοφοροῦσαν ἀγγελίαν, ἐννοεῖ ὅτι τὸ ἔργον θὰ εἶναι κάτι τι τέλειον ὑπὸ ἔποψιν ἐκδοτικήν. Ἡ ἀγγελία, πλὴν τῶν ὑπὸ τοῦ ἐκδότου — Ἀνδρέου Λόντου ἐπίσης — ἐπαγγελλομένων, περιλαμβάνει καὶ ἐπιστολὴν τοῦ προέδρου τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας κ. Ι. Ν. Μπότασῃ, σημείωμα τοῦ Ἐφόρου τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου, πέντε ἓξ τεράστια ἔγγραφα καὶ ἐπιστολὰς τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, τοῦ Βύρωνος, τοῦ Κολοκοτρώνη, ἐξ ὧν βρίθει τὸ ἔργον. Θὰ εἶναι ἀληθῶς πολύτιμον ἀπόκτημα καὶ συμβολὴ σπουδαία ἡ φιλότιμος αὐτὴ ἔκδοσις. Ἀπευθυντέον: κ. Ἀνδρ. Κ. Λόντον, ὁδὸς Φερῶν 10, Ἀθήνας.

❦

ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΓΑΜΟΙ

Ἀπὸ τὴν Ἀμισσὸν μᾶς ἀγγέλλονται οἱ γάμοι τοῦ κ. Ι. Λ. Κεδίκογλου καὶ τῆς Δος Ἐλισσάβετ Ι. Ταστόγλου, τελεσθέντες τὴν 24 Ἀπριλίου 1911.

Ἡ «Εἰκονογραφημένη» τὸ εὐάρμοστον ζεῦγος τὸ ραίνει μὲ τριαντάφυλλα καὶ μὲ θερμοτάτας εὐχάς.

❦

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις τοῦ «Ἀρχείου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας» φροντίδι τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει κ. Μ. Ι. Γεδεών, περιοδικοῦ διμηνιαίου προωρισμένου νὰ πληρώσῃ μέγα κενόν.

Ὁ ἐπίσκοπος Παμφίλου Μελισσηνὸς Χριστοδούλου ἐξέδωκεν εἰς κομψὸν τευχίδιον σύντομον μελέτην περὶ «Νηστείας καὶ τῶν κωλυμάτων τοῦ γάμου».

Ἐμβριθὴς μελέτη τοῦ γνωστοῦ ἐπιστήμονος κ. Σπ. Κ. Ζαβιτζιάνου, ἰατροῦ, εἶδε τὸ φῶς, ὑπὸ τὸν τίτλον «Χολέρα, Πανώλης καὶ ἄλλαι ἐπιδημίαι». Εἶναι χρησιμωτάτη ὡς περιέχουσα ἀπείρους καὶ πολυτίμους ὁδηγίας πρὸς προφύλαξιν ἐκ τῶν ὡς ἄνω ἐπιδημικῶν νόσων.

Ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. Ἀγγ. Σπ. Κωνσταντίνου ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἑλληνικῶν Ἀθλητικῶν καὶ Γυμναστικῶν Σωματείων ὡραῖον ἡμερολόγιον διὰ τὸ ἔτος 1910, περιλαμβάνον ὅλην τὴν ἀθλητικὴν καὶ γυμναστικὴν κίνησιν τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ πλῆθος ἐπισήμων πληροφοριῶν.

Ἀπὸ τὰ Χανιὰ μᾶς ἐστάλη κομψὸν τομίδιον διηγημάτων τοῦ κ. Ο. Μαραγκουδάκη. Τὰ διακρίνει ἁπλότης μεγάλη καὶ γλῶσσα καλή.

ΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΕΝ ΚΥΘΗΡΟΙΣ ΠΡΟΤΟΜΗΣ ΤΟΥ [ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΚΟΡΩΝΑΙΟΥ [Φωτ. Γαζιάδου]

❦

"Η ΡΕΑ,,

Εἰς τὸ Δημ. Θέατρον οἱ Ἀθηναῖοι ηὐτύχησαν νὰ ἀκούσουν ἀπὸ ἰταλικὸν θίασον τὴν «Ρέαν»,

Ο ΣΟΥΛΤΑΝ ΜΕΧΜΕΤ Β' Ο ΦΕΤΙΧ

τὸ περίφημον ἔργον τοῦ Ἕλληνος μουσουργοῦ Σπ. Σαμάρα. Τὴν ἐκτέλεσιν παρηκολούθησεν ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ ἐκλεκτοτέρα τάξις, ἦτο δὲ μία ἀληθινὴ ἐπιτυχία τὸ σύνολον. Μόνον ποῦ ἐξεθηλώθησαν αἱ λήστρικώτεραι διαθέσεις τὴν ἑσπέραν ἐκείνην κατὰ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ. Τὸ κάθισμα τῆς πλατείας ἐτιμᾶτο δραχ. 17. Καὶ ἠκούσθησαν διάφορα σχόλια, φίλος δὲ βουλευτὴς εἶπε τὰ ἑξῆς: Τέλος πάντων ἠμποροῦσαν οἱ κύριοι αὐτοί, ἂν ἤθελαν νὰ τοὺς δώσωμεν τὰ ἔξοδα νὰ πᾶνε εἰς τὴν Εὐρώπην, νὰ μᾶς τὸ εἰποῦν καθαρά.

Ο ΦΕΤΙΧ

Θεωρεῖται μία ἀπὸ τὰς μᾶλλον πιστὰς εἰκόνας τοῦ κατακτητοῦ Μωάμεθ Β' ἡ παρατιθεμένη, ληφθεῖσα ἀπὸ τὴν ἐν Βενετίᾳ Πινακοθήκην Layard. Εἶναι ἔργον τοῦ διασήμου ζωγράφου Gentile Bellini. Τὴν παραθέτομεν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς κατὰ τὴν 29 Μαΐου ἐπετείου τῆς Ἁλώσεως.

ΟΙ ΑΤΣΙΓΓΑΝΟΙ

Κάτω ἐκεῖ παρὰ τὸν Βοτανικὸν Κῆπον, μέσα εἰς μίαν μεγάλην μάνδρα, ἐγκατεστάθη μία νομαδικὴ ἀποικία Ἀθιγγάνων, ἡ ὁποία ἑλκύει τώρα πολλοὺς ἐπισκέπτας. Οἱ Ἀθίγγανοι αὐτοὶ δὲν ὁμοιάζουν μὲ τοὺς γνωστοὺς τύπους τῶν *γύφτων*, ποῦ μᾶς ἐπισκέπτονται συχνά, ἢ ἀκριβέστερον ποῦ ἐνδημοῦν εἰς Ἑλλάδα καὶ μᾶς λυμαίνονται. Αὐτοὶ κατάγονται ἀπὸ τὴν Κρακοβίαν, εἶναι ἐξηυγενισμένοι, φοροῦν τὸ ἐθνικὸν ἔνδυμά των, ὁμιλοῦν τέσσαρας πέντε γλώσσας, πλὴν τῆς ἰδικῆς των, δὲν ζητιανεύουν καὶ ἐργάζονται, ζῶντες ὅμως καὶ αὐτοὶ ὑπὸ σκηνάς, ἀναγνωρίζοντες δὲ ἕνα, τὸν ἀρρενωπότερον, ὡς ἀρχηγόν, τοῦ ὁποίου ἡ μητέρα, μία χονδρὴ ***τσιγγανομάννα*** ἀπολαύει σεβασμοῦ καὶ ὑπακοῆς, ὡς βασιλομήτωρ. Ἡ παρατιθεμένη εἰκὼν παριστᾷ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς σκηνῆς τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν νομάδων ξένων μας, τὴν σύζυγόν του καὶ τὴν ἀδελφήν του.

ΤΟ ΔΡΑΓΑΤΣΕΙΟΝ

Εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς ὑπαίθρου διδασκαλίας, τῆς ἀνοικτῆς ψυχαγωγίας διὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ Δραγατσείου καὶ ἀκόμη καὶ διὰ τὰς οἰκογενείας των. Τὸ λύκειον αὐτό, τὸ ὁποῖον δὲν περιορίζει τὴν γνῶσιν καὶ τὴν σοφίαν εἰς τὸ στενὸν περιβάλλον τῶν τεσσάρων τοίχων τῶν μαθητικῶν τάξεων, κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ἐπωφελεῖται πάσης εὐκαιρίας νὰ ξεχύνεται εἰς τὰς ἐξοχάς, νὰ ἐπισκέπτεται ἱστορικὰ μέρη, νὰ ἀνοίγῃ τὰ μάτια τῶν μαθητῶν του εἰς τὸ μέγα βιβλίον τῆς Φύσεως.

Αὐτὸν τὸν μῆνα ἔγινεν ἐκδρομὴ εἰς τὴν Ὕδραν, ἐκδρομὴ εἰς τὸ Δαφνί, ἐκδρομὴ εἰς τὴν Πεντέλην, καὶ ἀναγγέλλονται καὶ ἄλλαι ἀκόμη, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἀπόλαυσις τοῦ ὑπαίθρου συνδυάζεται μὲ τὴν πραγματικὴν καὶ ζωντανὴν διδασκαλίαν. Ὅσα μανθάνουν εἰς μίαν τοιαύτην ἐκδρομὴν οἱ μαθηταὶ βεβαίως δὲν τὰ μανθάνουν εἰς διδασκαλίας ὡρῶν ὁλοκλήρων, χωρὶς νὰ ὑπολογίσωμεν τὴν ἀνυπολόγιστον ἄλλως τε ὠφέλειαν τῆς ὑγείας καὶ τοῦ σώματος.

ΑΙ ΠΕΡΙΦΗΜΟΙ ΑΘΙΓΓΑΝΙΔΕΣ (Φωτ. Δ. Γαλάνη)

ΑΝΤΙ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ

Τρία ἔτη συνεπληρώθησαν ἀφ' ἧς ὀκτὼ δέκα δημοσιογράφοι ἐθρήνησαν νεαρὸν συνάδελφόν των, τὸν Κων. Μαντζωρίζην. Ὁ ἄτυχης συνάδελφος ὑπέκυψεν εἰς τὰς κακουχίας τοῦ ἀχαρίστου ἐπαγγέλματος. Ἐργαζόμενος εἰς πρωϊνὴν ἐφημερίδα, διενυκτέρευεν εἰς τὸ τυπογραφεῖον ἀναπνέων τὸν μολυσμένον ἀέρα, εἰργάζετο δὲ καὶ τὴν ἡμέραν διὰ νὰ διαιρέψῃ τὴν οἰκογένειάν του, γράφων εἰς ἄλλας ἐφημερίδας καὶ μεταφράζων ἐκ τῆς Ρωσσικῆς, ἧς ἦτο τελείως κάτοχος. Αἱ ἐκ τοῦ Ρωσσικοῦ μεταφράσεις του ἔφερον τὸ ψευδώνυμον «Ὁ Βελιανίδης» τὸ ὁποῖον εἶχε πωλήσει εἰς κάποιον Ρωσσομαθῆ ἀγνοοῦντα τὴν Ρωσσικήν, ἀντὶ ἑξηκονταδράχμου μηνιαίου ἐπιδόματος.

Ο ΧΡΥΣΑΚΗΣ

Ὁ πατριάρχης τῆς γαλακτοκομίας χωρὶς ἀντίρρησιν εἶναι ὁ Χρυσάκης. Ἐκεῖνο τὸ παρὰ τὴν λεωφόρον Συγγροῦ βουστάσιόν του εἶναι μία ἀληθινὴ φέρμα, ἀπὸ ἐκείνας ποῦ συναντοῦν οἱ ταξιδεύοντες εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἀπὸ ὅ,τι τὸ εἶχον ἴδει πρό τινος οἱ συνδρομηταὶ τῆς «Εἰκονογραφημένης» εἰς κάποιον παλαιόν τεῦχός της, τώρα εἶναι ἀπείρως τελειότερον καὶ πλουσιώτερον. Ἀφίνομεν πλέον καὶ τὸ παρὰ τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος «Tea Rooms», μὲ τὰ περίκομψα σαλονάκια του, εἰς τὰ ὁποῖα παίρνει τὸ τσάϊ της ἡ ἐκλεκτὴ τάξις κάθε ἀπόγευμα. Νά, ποῦ ἔπρεπε νὰ ἐδίδοντο οἱ σταυροί. Εἰς αὐτοὺς τοὺς σκαπανεῖς τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, βιομηχάνους, γεωργούς, γεωπόνους, ἀδιάφορον. Καὶ ὄχι εἰς τοῦ κάθε κομματάρχου τὸν κουμπάρον κατσικοκλέφτην.

ΟΙ ΠΑΓΟΙ ΤΟΥ ΑΡΕΩΣ

Ὁ Ἀμερικανὸς ἀστρονόμος Πέρσιβαλ Λάουελλ, ὅστις διαρκῶς ἀπὸ ἐτῶν ἤδη, ἀσχολεῖται περὶ τοῦ πλανήτου Ἄρεως, ὡμίλησε καὶ ἐκ δευτέρου εἰς τὴν Σορβόννην περὶ τοῦ ἀγαπητοῦ εἰς αὐτὸν θέματος. Ὁ κ. Λάουελλ ἐξέθηκεν ἐν πρώτοις τὰς παρατηρήσεις του διὰ τὰς διώρυγας τοῦ πλανήτου καὶ ἐπέδειξε μετὰ χαρᾶς πρὸς τοὺς ἀκροατάς του φωτογραφίας τῶν διωρύγων τούτων.

Ὅ,τι ὅμως ἐξήγειρε ζωηρὸν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀκροατῶν του, ἦτο ἡ ἀνακοίνωσις του περὶ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν πρώτων πάγων τῆς ἐφετεινῆς χειμερινῆς περιοδοῦ τοῦ Ἄρεως. Παρατηρῶν τὸν πλανήτην δι' ἰσχυροτάτου τηλεσκοπίου ὁ κ. Λάουελλ εἶδεν εἴς τι σημεῖον αὐτοῦ στίλβουσαν λευκὴν κηλίδα. Ἡ κηλὶς αὕτη τὴν ἐπιοῦσαν κατέστη μεγαλειτέρα καὶ τὸ μέγεθός της ηὐξάνετο βαθμηδόν. Ὁ κ. Λάουελλ ὑπέθεσεν εὐλόγως ὅτι, ἦσαν οἱ πρῶτοι πάγοι τοῦ χειμῶνος, οἱ ἁπλούμενοι εἰς τὰς ἐκτάσεις τοῦ πλανήτου. Ὅ,τι δὲ ἐστερέωσεν ἐπὶ μᾶλλον τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἦτο τὸ γεγονὸς ὅτι, ἡ κηλὶς ἐκείνη ἔχανε μέρος τῆς λαμπρότητός της καὶ τῆς ἐκτάσεώς της περὶ τὴν μεσημβρίαν, καθισταμένη μεγαλειτέρα κατὰ τὴν νύκτα. Διότι οἱ πάγοι ἐπηρεάζοντο βεβαίως ὑπὸ τῶν ἀκτίνων καὶ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας, ἀνασχηματιζόμενοι στερεώτεροι κατὰ πᾶσαν νύκτα.

Τοιουτοτρόπως ἤρχισεν ἡ παρακολούθησις τοῦ καιροῦ τοῦ γειτονικωτέρου πρὸς ἡμᾶς πλανήτου καὶ αἱ περὶ τούτου εἰδήσεις θὰ ὑπερβαίνωσι, βεβαίως, κατὰ τὸ ἐνδιαφέρον τὰς συνήθεις τῶν ἐφημερίδων εἰδήσεις. Κατὰ τὸν κ. Λάουελλ, ἡ ἀνακάλυψις αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς σημειοῦσα νέον σταθμὸν εἰς τὴν γνωριμίαν τῆς Γῆς μετὰ τῶν πλανητῶν. Διότι θὰ εἶνε τοῦ λοιποῦ δυνατὸς ὁ καταρτισμὸς πλήρους πίνακος μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων περὶ τοῦ Ἄρεως, ὁ δὲ πίναξ οὗτος θέλει συντελέσει βεβαίως ἐν τῷ μέλλοντι εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῆς χρονικογραφίας τῶν γεγονότων τοῦ Κόσμου.

Η ΧΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΚΑΪΝΗΣ

Ἡ χρῆσις καὶ ἡ κατάχρησις τῆς κοκαΐνης, ὡς διεγερτικοῦ, ἔχει ἐξαπλωθῆ τόσον πολὺ εἴς τινα μέρη τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ὥστε νὰ προκαλῇ μεγάλους φόβους διὰ τὸ μέλλον τῆς φυλῆς. Ἐγράφησαν ἤδη καὶ ἐδημοσιεύθησαν πολλὰ περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν τὸ φοβερὸν τοῦτο δηλητήριον εἰσάγεται καὶ πωλεῖται εἰς τὰς Ἀμερικανικὰς φυλακάς, ὅπου γίνεται ἡ μεγαλειτέρα κατάχρησις αὐτῆς. Ἤδη ἀποκαλύπτεται ὅτι, ἡ κοκαΐνη ἤρχισε χρησιμοποιουμένη καὶ εἰς αὐτὰ ἔτι τὰ σχολεῖα καὶ τὰ λύκεια. Διὰ τοῦτο αἱ ἐφημερίδες τῆς Φιλαδελφείας ἤρχισαν ἀγῶνα ἐναντίον τοῦ ὁλονὲν προσδεύοντος κακοῦ.

Ἐκ τῶν γενομένων ἀνακρίσεων ἀπεδείχθη ὅτι, μεγάλη μερὶς τῆς σπουδαζούσης Ἀμερικανικῆς νεολαίας ἔχει πάθει μανίαν κοκαΐνης. Εἷς νέος φοιτητής, ἡλικίας 23 ἐτῶν, καλούμενος δὲ Λομπόσκο, κατέθηκε τὰ ἑξῆς:

«Κάμνω χρῆσιν τῆς μορφίνης καὶ τῆς κοκαΐνης ἀπὸ ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ ἐτῶν. Ὅταν εὑρίσκομαι ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς κοκαΐνης, εἶμαι πλήρης χαρᾶς. Αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν εὐτυχῆ καὶ εἶμαι ἕτοιμος νὰ διαπράξω τὰ πάντα καὶ ἔγκλημα ἀκόμη. Τίποτε δὲν μὲ πτοεῖ καὶ πρὸ οὐδενὸς μὲ καταλαμβάνει δέος».

Πράγματι δέ, οἱ καταχρώμενοι τῆς κοκαΐνης κύριοι καὶ κυρίαι, ἐξ ἀνατροφῆς καὶ χαρακτῆρος λίαν ἀξιοσέβαστοι, περιπίπτουσιν εἰς ἀνεξήγητον ζωηρότητα καὶ εὐθυμίαν τοιαύτην, ὥστε νὰ λησμονῶσι τὴν ἀξιοπρέπειάν των καὶ τοὺς καλοὺς τρόπους τῆς ἀγωγῆς. Ἄλλοι προχωροῦν βαθμηδὸν πρὸς τὴν κοκαΐνην. Ἀρχίζουν ἀπὸ τὸ κάπνισμα τοῦ ὀπίου καὶ κατόπιν μεταχειρίζονται τὴν μορφίνην διὰ νὰ κατολήξωσιν εἰς τὴν κοκαΐνην. Ὁ λόγος εἶναι εὐνόητος. Τὸ ὄπιον καὶ ἡ μορφίνη ἐπιφέρουσιν ἀποκάρωσιν καὶ νάρκωσιν, ἐνῷ ἡ κοκαΐνη ἐντείνει τὰς ψυχικὰς καὶ διανοητικὰς δυνάμεις εἰς τὸ ἀκρότατον.

Τὴν εὐχαρίστησιν ὅμως ταύτην πληρώνουσι πολὺ ἀκριβά. Διότι ἡ κατάχρησις τῆς κοκαΐνης ἐπιφέρει ἐντελῆ καταστροφὴν τῆς ὀρέξεως καὶ τρομερὰς ἀϋπνίας, ὁδηγούσας πολλάκις εἰς τὴν αὐτοκτονίαν. Ἡ κοκαΐνη πωλεῖται ἀνεμποδίστως εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἀντὶ 12 δολλαρίων κατ' οὐγγίαν καὶ ἡ εὐκολία μεθ' ἧς δύναταί τις νὰ τὴν προμηθευθῇ συντελεῖ κατὰ πολὺ εἰς τὴν διάδοσίν της.

ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ Ο ΛΟΓΟΣ

Ἂς εἴπωμεν ὀλίγα περὶ τῆς ἡλικίας τῶν ζώων. Ἀπὸ τὸ βασίλειον τῶν ἐμψύχων τὸ μακροβιώτερον εἶναι ἡ Φάλαινα, ἥτις ζῇ 1000 ἔτη, μετ' αὐτὴν δὲ ὁ ἐλέφας. Ἀναφέρεται ὅτι ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, ἀφοῦ ἐνίκησε τὸν Πόρον, καθέρωσεν εἰς τὸν Ἥλιον ἐλέφαντα, ὅστις εἶχε λάβει ἐνεργότατον μέρος εἰς τὴν μάχην, ἐκάλεσε δὲ αὐτὸν Αἴαντα καὶ τὸν ἀπέλυσε μὲ μίαν ἐπιγραφὴν εἰς τὸν λαιμόν. Τὸ ζῶον τοῦτο εὑρέθη ζῶν μετὰ 350 ἔτη. Ἡ ἄρκτος ζῇ ὑπὲρ τὰ 20 ἔτη, καθὼς καὶ ὁ κύων καὶ ὁ λύκος. Ἡ ἀλώπηξ 10 ἕως 14. Ὁ λέων ὑπερβαίνει τὰ 70. Οἱ σκίουροι καὶ οἱ λαγοὶ 8. Ὁ χοῖρος 20. Ὁ ρινόκερως 25. Ὁ ἵππος 20-25. Ἀναφέρεται ὅμως ὅτι εἷς ἵππος ἔζησεν 62 ἔτη. Οἱ βόες ζοῦν 25 περίπου. Τὸ βραχυβιώτερον ἔμψυχον εἶναι ἔντομον. Γεννᾶται τὸ πρωΐ, τὴν μεσημβρίαν τελεῖ τοὺς γάμους του, γεννᾷ καὶ θνήσκει περὶ τὴν δείλην. Ζῇ μίαν ἡμέραν. Διὰ τοῦτο ἐκλήθη καὶ ἐφήμερον.

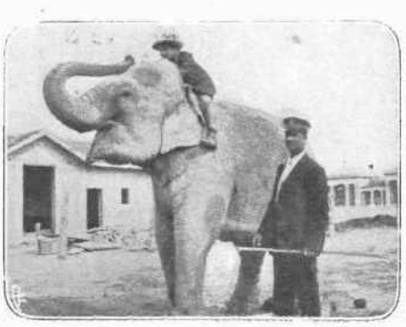

Ο ΕΛΕΦΑΣ ΤΟΥ ΖΩΟΛ. ΚΗΠΟΥ (Φωτ. Γρηγοροπούλου)

Ἐν Ἀθήναις, Τυπογραφεῖον «Ἑστία» Κ. Μάϊσνερ καὶ Ν. Καργαδούρη — 8461.